JOURNAL OF TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

วิทยาจารย์

วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู ■ ปีที่ 117 ฉบับที่ 8 เดือนมิถุนายน 2561

สกู๊ปพิเศษ

การศึกษาสภาอาเซียน

นิเทศการศึกษา

ออเจ้า อยากรู้เรื่องราวของ
หนังสือจินดามณี หรือไม่?

ดรรชนีกีฬา

FIFA WORLD CUP
RUSSIA 2018

วันมหาสมุทรโลก (World Oceans Day)

ตรงกับวันที่ 8 มิถุนายน ของทุกปี
เพื่อเฉลิมฉลองและเพื่อกระตุ้นจิตสำนึก
ให้คนทั้งโลกหันมาใส่ใจ ร่วมกันอนุรักษ์ท้องทะเล

บทบรรณาธิการ

(ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)
บรรณาธิการ

สวัสดีเพื่อนครูและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกท่านครับ เชื่อว่าเดือนมิถุนายนนี้ โรงเรียนคงเปิดภาคเรียนใหม่กันหมดแล้วทุกแห่ง และวันพฤหัสบดีในช่วงเดือนมิถุนายนนี้ สถานศึกษาจะจัด**พิธีไหว้ครู** อันเป็นพิธีกรรมที่เป็นประเพณีของไทยที่นิยมปฏิบัติมาแต่สมัยโบราณ แสดงถึงการระลึกถึงบุญคุณของครู **การไหว้ครู**เป็นการแสดงตนว่าขอเป็นศิษย์ของท่านโดยตรง ซึ่งผมในฐานะที่เป็นครูคนหนึ่ง เมื่ออยู่ในพิธีอันศักดิ์สิทธิ์นี้ มีลูกศิษย์นำพานดอกไม้และพานธูปเทียนมาไหว้ ก็รู้สึกตื้นตันใจและภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการปลูกปั้นอนาคตของชาติ และในฐานะที่ผมก็เป็นศิษย์มีครู ก็หวนรำลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ที่ได้สั่งสอนมา จนทำให้ผมได้ก้าวมาทำหน้าที่สำคัญ ที่เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติเราครับ

26 มิถุนายน ของทุกปี คือ **วันสุนทรภู่** กวีชาวไทยที่มีชื่อเสียงก้องโลก ได้รับการขนานนามว่า **"มหากวีแห่งรัตนโกสินทร์"** หรือ **"เชกสเปียร์แห่งประเทศไทย"** ผลงานท่านอันโดดเด่นและสร้างชื่อเสียง คือ กลอนนิทานเรื่อง "พระอภัยมณี" จนได้รับยกย่องจากองค์การยูเนสโกให้เป็น**บุคคลสำคัญของโลก ด้านงานวรรณกรรม** ในวันสำคัญนี้ สถานศึกษาต่างๆ ต่างร่วมกันจัดกิจกรรม อาทิ จัดนิทรรศการประวัติและผลงาน ประกวดแต่งคำกลอน เพื่อรำลึกถึงกวีเอกของท่านนี้

ในภาคเรียนใหม่นี้ ผมขอให้คุณงามความดีที่เหล่าบูรพาจารย์ได้สั่งสมมาตลอดเวลาอันยาวนานนั้น เป็นเกราะป้องกันภยันตรายและคุ้มครองให้แก่เพื่อนครูและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกท่าน และขอให้ทุกท่านมีพลังกาย พลังใจที่เข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ และสมปรารถนาในสิ่งที่มุ่งหวังตั้งใจทุกประการครับ

ขอเชิญร่วมส่ง

บทความ | เรื่องสั้น | บทกวี

เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อเผยแพร่ในวารสารวิทยาจารย์ โดยสามารถส่งผลงาน ได้ดังนี้

1. e-mail : withayajarn@gmail.com
2. ไปรษณีย์ : กองบรรณาธิการวารสารวิทยาจารย์ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
3. โทร. / โทรสาร : 0 2282 1308

ผลงานที่ส่งมานั้น ต้องมิได้ลอกเลียน ดัด แปลงงานของผู้อื่น
ผลงานที่ได้รับคัดเลือกเผยแพร่ จะได้รับค่าตอบแทนตามที่กองบรรณาธิการกำหนด

JOURNAL OF TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

วิทยาจารย์

วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู ■ ปีที่ 117 ฉบับที่ 8 เดือนมิถุนายน 2561

01 บทบรรณาธิการ

04 สกู๊ปพิเศษ
การศึกษาสภาอาเซียน

10 นิเทศศึกษา
ออเจ้า อยากรู้เรื่องราวของ
หนังสือจินดามณี หรือไม่

16 โรงเรียนดี โครงการเด่น
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาสถานศึกษา
สู่ความเป็นเลิศ ตามแนวทางการพัฒนา
สถานศึกษาโดยใช้ MERS Model
โรงเรียนบ้านมะอึ จังหวัดร้อยเอ็ด

21 เรียนรอบตัว
การยกย่องครู ตอนที่ 1

25 พุทธศาสนา
วาทะของพระบรมครู เรื่อง ผู้สำเร็จ

28 ประโยคสัญลักษณ์
ประโยคสัญลักษณ์ที่ 73 แฟน

31 บริหารการศึกษา
การใช้นวัตกรรมแบบฝึกการเขียนกลอนแปด
ด้วยตนเอง

36 วิชาการอ่านง่าย
ปฏิรูปการศึกษา บนทางเดินอันวกวน

40 ครูเล่าเรื่อง
"ความทรงจำ" อันความกรุณาปรานี

45 ยุทธศาสตร์ศึกษา
การจัดการศึกษาฐานชุมชน Community Based
Education Management = CBEM ตอนที่ 1

49 วิจัยน่ารู้

59 หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม

65 ประสบการณ์
บันทึกถึงดวงดาว 94

69 บทความพิเศษ
กระบวนทัศน์การจัดการเรียนการสอน
ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ
เพื่อการขับเคลื่อนประเทศไทยยุค 4.0

73 เรื่องสั้น
หมาแม่ลูกอ่อน

76 ณ สยาม
พระเพทราชา กำจัดอิทธิพลต่างชาติ

82 เรื่องสั้น
เรื่องสั้นเขย่าขวัญ ค่ำคืนสยอง!

85 IT Hero
Plickers ห้องเรียนยุค 4.0 ห้องเรียนดิจิทัล

89 ดรรชนีกีฬา
FIFA WORLD CUP RUSSIA 2018

93 พิชิตการออม
ออมอย่างไรให้เงินงอกเงย RMF ภาค 7

96 มุมสุขภาพ
ประโยชน์ของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

99 วิชาการบันเทิง
รู้จักพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กประถมต้น (6 – 9 ขวบ) ตอนที่ 1

102 ตระเวนเที่ยว
จำปาซ่องาม นามหลวงพระบาง

109 ยำสามกรอบ
บทเรียนทีมฟุตบอลระดับโลก!
"หมูป่า" Academy ณ ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน

วารสารวิทยาจารย์
กองบรรณาธิการ/ฝ่ายสมาชิก โทร./โทรสาร 0 2282 1308
ที่อยู่ 128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
e-mail : withayajarn@gmail.com
www.withayajarnksp.com

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา :

คณะกรรมการคุรุสภา
ดร.บูรพาทิศ พลอยสุวรรณ์
ดร.ทินสิริ ศิริโพธิ์
นายไพบูลย์ เสียงก้อง
นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ
นายธีรวุฒิ ทองโอษฐ์
นายดำรง พลโภชน์
นายยุทธชัย อุตมา

ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการประจำ :

ศ.กิตติคุณสมุน อมรวิวัฒน์
รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รศ.ดร.สนานจิตร สุคนธทรัพย์
รศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง
รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
รศ.ดร.กล้า ทองขาว
รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์
รศ.ดร.มนสิช สิทธิสมบูรณ์
ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์
ดร.ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ
ดร.จักรพรรดิ วะทา
ดร.พลสัณห์ โพธิ์ศรีทอง

บรรณาธิการ : ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ :
นางราณี จีนสุทธิ์

รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ :
นายจันทร์ยงยุทธ บุญทอง

ประจำกองบรรณาธิการ :
นางภัทราวรรณ ประกอบใน
นางจิรภฏา ทองขาว
นางสาววินีตา รังสิวรารักษ์
นางสาวธัญรัตน์ ศิริเมฆา
นางสาววรวรรณ พรพิพัฒน์
นายวัชรพล เหมืองจา
นายทรงชัย ชื่นล้วน

ประสานงานฝ่ายผลิต :

นางภัทราวรรณ ประกอบใน
นางจิรภฏา ทองขาว

ศิลปกรรม/รูปเล่ม/จัดพิมพ์ :

บริษัท ออนป้า จำกัด
111/1 อาคารนวสร ถนนพระรามที่ 3
แขวงบางคอแหลม เขตบางคอแหลม
กรุงเทพมหานคร 10120
โทร. 0 2689 1056
โทรสาร 0 2689 1081
www.onpa.co.th

ไพศาล วิศาลาภรณ์

การศึกษาสภาอาเซียน

คำว่า ASEAN ในปัจจุบัน ดูเหมือนจะเป็นคำยอดนิยมที่อยู่ในลำดับต้นๆ ที่ผู้คนในสังคมต่างพูดถึงกันค่อนข้างมาก แต่ในขณะเดียวกัน ก็ดูเหมือนว่า ผู้คนในสังคมที่พูดถึง ASEAN เหล่านั้น ส่วนหนึ่งยังมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องนี้ในภาพรวมไม่มากนัก และไม่ถูกต้องดีพอ เช่น ต้องการพูดถึง ASEAN แต่ปากไปคุ้นเคยกับคำว่า AEC เนื่องจากได้ยินคำนี้บ่อยจากสื่อต่างๆ หรือบางครั้งออกเสียงคำว่า ASEAN (อาเซียน) เป็น ASIAN (เอเชียน) เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ต้องช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็ว ต้องช่วยกันเร่งสร้างความคุ้นเคย ให้ผู้คนในสังคมต่างๆ ได้รู้ได้เข้าใจในบริบทของ ASEAN ก่อนที่จะเกิด ความผิดพลาดมากไปกว่านี้ ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้คน ในสังคมต่างๆ ได้รู้ได้เข้าใจในเรื่องของ ASEAN มากกว่านี้ ก็คือ การให้การศึกษา

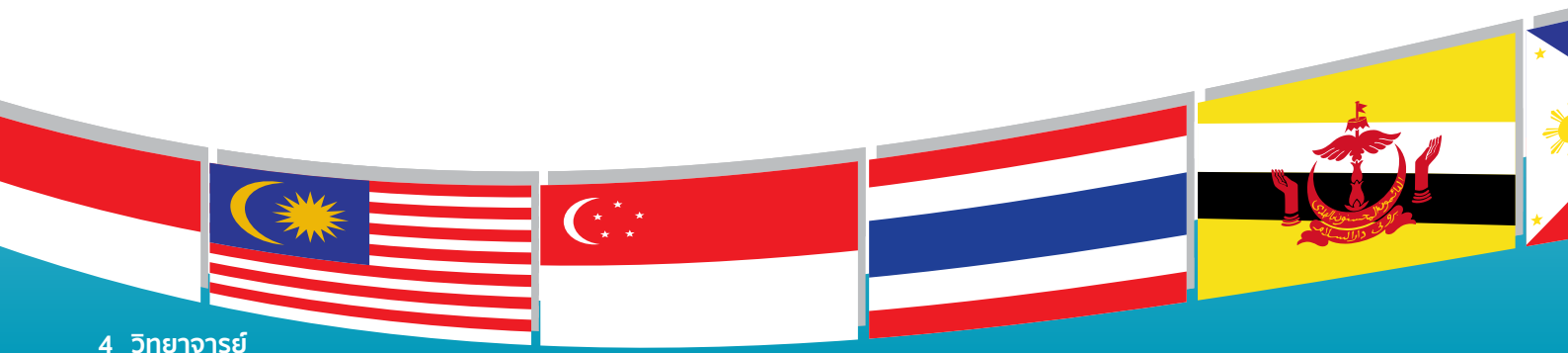

คำว่า ASEAN นั้น เป็นคำนาม อ่านออกเสียงว่า **อาเซียน** อย่าไปออกเสียงผิดว่า **เอเชียน** (ASIAN) คำว่า ASIAN นั้น เป็นคำคุณศัพท์ ซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่าคำ ADJECTIVE มีไว้สำหรับใช้ขยายคำนาม เช่น ASIAN GAMES เป็นต้น คำว่า ASEAN ที่เรากำลังสร้างความรู้ความเข้าใจ ความเคยชินให้ผู้คนในสังคมต่างๆ ได้รับทราบนี้ เป็นคำที่ย่อมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS ซึ่งภาษาไทยของเราใช้คำว่า **สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** หรือ **ประชาคมอาเซียน** นั่นเอง

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ **เอเชียอาคเนย์** นั้น เป็นส่วนหนึ่งของทวีปเอเชีย เป็นดินแดนที่ปรากฏอยู่บนพื้นโลก ในช่วงพิกัดละติจูดที่ 10 – 28 องศาเหนือ และลองติจูดที่ 92 -140 องศาตะวันออก ประกอบด้วยประเทศต่างๆ **จำนวน 11 ประเทศ** คือ ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา ราชอาณาจักรอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม บรูไนดารุสซาลาม และ ติมอร์ - เลสเต มีพื้นที่รวมกันมากกว่า 807,000 ตารางไมล์ หรือประมาณ 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรมากกว่า 600 ล้านคน มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบ ภูเขา แม่น้ำ ช่องแคบ ป่าทึบ และเกาะต่างๆ โดยมีเกาะชวาของประเทศอินโดนีเซีย เป็นเกาะที่ประชาชนหนาแน่นที่สุด เป็นเกาะที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา โดย 11 ประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นี้ มีผู้คนที่นับถือศาสนาพุทธอยู่ประมาณร้อยละ 44 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 27 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 22 และศาสนาหรือความเชื่ออื่นๆ เช่น เต๋า ขงจื๊อ ฮินดู และภูตผี อีกประมาณร้อยละ 5

จากข้อมูลในภาพรวมของ 11 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า 11 ประเทศนี้มีจำนวนประชากรและจำนวนพื้นที่รวมกันค่อนข้างมาก หากจะมีแนวทางที่ดีในการนำประเทศเหล่านี้มาอยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิดให้ได้มากที่สุด ก็น่าจะมีผลดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ง่ายต่อการพัฒนา สะดวกในการติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์และการคมนาคม ส่งผลให้พัฒนาการในภาพรวมด้านต่างๆ ของประเทศในภูมิภาคนี้เจริญก้าวหน้า และสามารถดำเนินการตามภารกิจต่างๆ ได้รวดเร็ว เรียบร้อย รุ่งเรืองในทุกด้าน ดังนั้น **เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พุทธศักราช 2510** ผู้นำประเทศต่างๆ ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน จำนวน **5 ประเทศ** คือ **อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์** และ**ไทย** จึงได้มาประชุมร่วมกันที่วังสราญรมย์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของกระทรวงการต่างประเทศของไทย และมีมติเห็นพ้องร่วมกันที่จะจัดตั้ง **ประชาคมอาเซียน** (ASEAN) ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยที่อยู่ร่วมในองค์คณะของผู้นำ 5 ประเทศดังกล่าว คือ พันเอกถนัด คอมันตร์

ปัจจุบัน ประชาคมอาเซียน (ASEAN) มีประเทศสมาชิกอยู่ทั้งหมด 10 ประเทศ โดย 5 ประเทศแรกที่ร่วมกันก่อตั้งเมื่อ 8 สิงหาคม 2510 คือ **อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์** และ**ไทย** ต่อมามีประเทศสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 5 ประเทศ คือ **บรูไนดารุสซาลาม** (8 กรกฎาคม 2527) **เวียดนาม** (28 กรกฎาคม 2538) **ลาว** และ**เมียนมาร์** (23 กรกฎาคม 2540) โดยมี**กัมพูชา**เป็นประเทศสมาชิกล่าสุด (30 เมษายน 2542)

หลังจากที่ประชาคมอาเซียนได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานานพอสมควร จนถึงวันที่ 8 ตุลาคม 2546 ได้มีการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ขึ้นที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งที่ประชุมได้มีมติร่วมกันที่จะให้ ASEAN เป็นประชาคมที่ประกอบด้วย **3 เสาหลัก** คือ

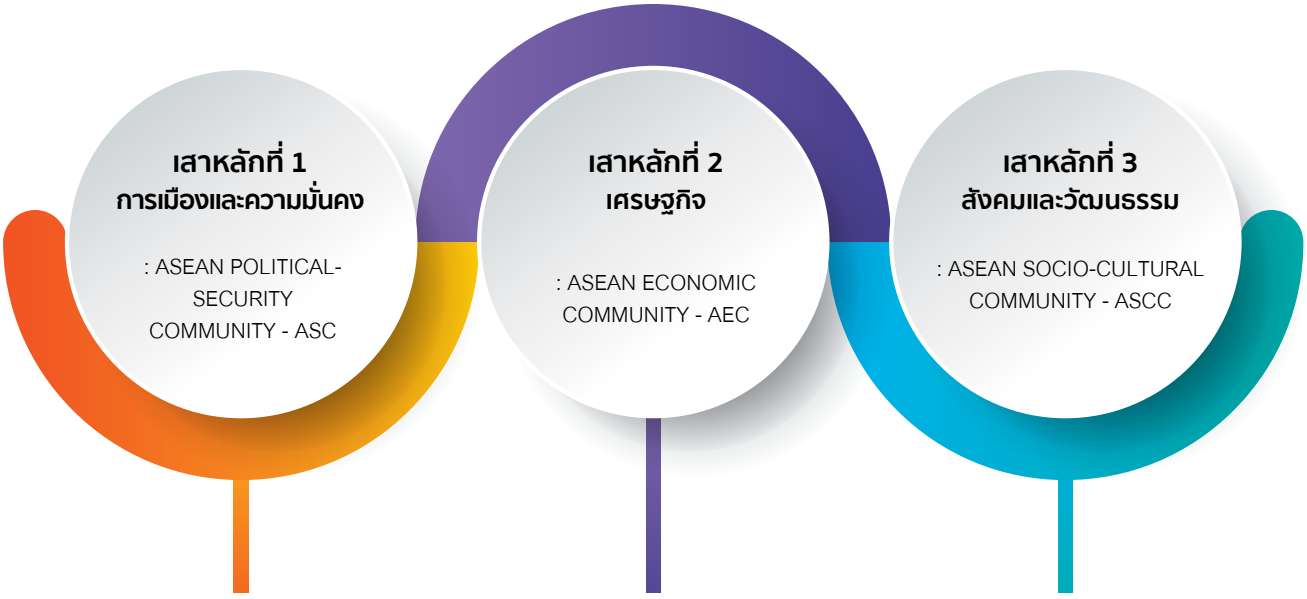

จากโครงสร้างทั้ง 3 เสาหลักของ ASEAN ข้างต้น ดูเหมือนว่า **เสาหลักที่** 3 คือ **ประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน** นั้น จะป็นเสาหลักที่ประกอบด้วยความร่วมมือทางด้านด้านๆ ที่หลากหลาย เพราะเสาหลักนี้ครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านต่างๆ ในวงกว้าง เช่น เยาวชน การศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุขวิทยาศาสตร์ สวัสดิการสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมและสารสนเทศ กิจกรรมพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล การจัดการภัยพิบัติ สิทธิมนุษยชน และมูลนิธิอาเซียน

เป้าหมายหลักของการพยายามที่จะดึงประเทศทั้งหลายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้เข้ามาอยู่ด้วยกันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น เพื่อผลของการพัฒนาในด้านต่างๆ ร่วมกัน เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร สะดวกในการคนนาคมไปมาหาสู่ระหว่างกัน และเพื่อความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ของผู้คนในภูมิภาค จนนำมาสู่การกำหนดคำขวัญของ ASEAN ที่จะดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมที่ว่า ONE VISION ONE IDENTITY ONE COMMUNITY คือ **หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์** และ**หนึ่งประชาคม** แล้วเป้าหมายหลักในภาพรวมของการก่อตั้ง ASEAN ขึ้นมาในเชิงวิชาการนั้นมี 2 ประการ คือ

1. เร่งรัดพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และการพัฒนาวัฒนธรรมในภูมิภาค

2. ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค เคารพหลักความยุติธรรมและหลักนิติธรรมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาค ตลอดจนยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการก่อตั้ง**ประชาคมอาเซียน** (ASEAN) ขึ้นแล้ว ได้มีกรอบระยะเวลาในเรื่องนี้ให้เป็นเรื่องจริงให้ได้มากที่สุด ซึ่งที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 ที่เซบู ประเทศฟิลิปินส์ เมื่อวันที่ 9 - 15 มกราคม 2550 ผู้นำอาเซียนได้พิจารณาและตกลงร่วมกันว่า จะช่วยกันเร่งรัดกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปีพุทธศักราช 2558 (คริสต์ศักราช 2015) หลังจากนั้นที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่ประเทศกัมพูชา เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 จึงได้มีมติร่วมกันเป็นข้อสรุปว่า การสร้างประชาคมอาเซียนนี้ จะต้องแล้วเสร็จและสามารถเริ่มต้นอย่างเป็นรูปธรรม เป็นทางการได้ในวันที่ 31 **ธันวาคม** 2558

เนื่องจากเรื่องของประชาคมอาเซียน เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวข้องกับผู้คนทุกเพศทุกวัย และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมประเทศต่างๆ ถึง 10 ประเทศ การเรียนรู้การทำความเข้าใจให้ได้ และให้รู้เรื่อง ภายในระยะเวลาที่สั้นนั้นคงเป็นไปได้ยาก คงต้องค่อยเรียนรู้ ต้องทำความเข้าใจและต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบด้าน ซึ่งการที่จะรู้จะเข้าใจในเรื่องต่างๆ ได้นั้น หนีไม่พ้นการที่ต้องใช้**การศึกษา** เป็นเครื่องมือส่วนจะใช้การศึกษาในรูปแบบใด คงต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์

ประเทศในประชาคมอาเซียน 10 ประเทศ มีแนวทางในการจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนกันทั้งหมด ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศ พิจารณาจากระบบการศึกษาของแต่ละประเทศในอาเซียนมีความแตกต่างกัน เช่น **บรูไนดารุสซาลาม** ใช้การศึกษาในระบบ 6-3-3 **กัมพูชา** 6-3-3 **อินโดนีเซีย** 6-3-3 **สปป.ลาว** 5-3-3 **มาเลเซีย** 6-3-2 **สิงคโปร์** 6-4 **เมียนมาร์** 5-4-2 **เวียดนาม** 5-4-3 **ไทย** 6-3-3 **และฟิลิปปินส์** 6-4 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันแต่นั่นก็สามารถคิดได้ว่าสิ่งที่เห็นเป็นเพียงกระบวนการ เป็นเพียงกลวิธีที่จะทำให้ผู้คนในประเทศของตนมีการศึกษาเท่านั้น ส่วนเป้าหมายหลักและเป็นเป้าหมายปลายทางที่จะต้องพยายามทำให้ประชากรของประเทศเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีการศึกษาก็คือ **การเป็นคนดีของสังคม**

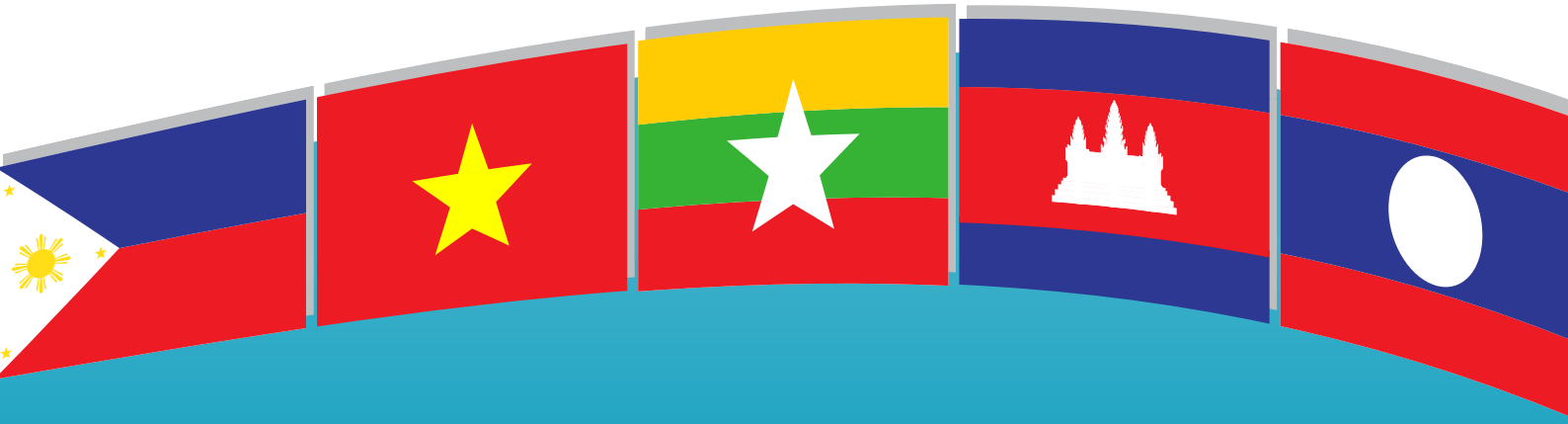

ในการจัดการศึกษาของ**ประชาคมอาเซียน** ได้มีการกำหนดเป็นแนวทางไว้ใน**แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน** โดยสังเขป 4 แนวทาง คือ

1. การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพภายในปี 2558
2. การส่งเสริมทุนอาเซียนและเครือข่ายทางการศึกษา
3. การส่งเสริมความเข้าใจ
4. การพัฒนาเยาวชนอาเซียน

ส่วนการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็นเลิศนั้น ผู้นำและหน่วยงานรับผิดชอบทางการศึกษาของแต่ละประเทศ สามารถนำดุลยพินิจ ขีดความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ วิสัยทัศน์ ที่ผู้นำของแต่ละประเทศมีอยู่มาใช้ในเชิงบูรณาการ เป็นปัจจัยเพื่อการดำเนินการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศของตนเพื่อสร้างกันสร้าง **ประชาคมอาเซียน** ในภาพรวมให้ดีขึ้นมาได้ อย่างไรก็ตาม ในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสนองประชาคมอาเซียนนั้น **ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา** ได้กำหนดไว้ร่วมกันเป็นแนวทางกว้างๆ 9 แนวทาง คือ

1. สนับสนุนความเข้าใจเรื่องกฎบัตรอาเซียนโดยผ่านหลักสูตรอาเซียน
2. เน้นการเรียนการสอนหลักการแห่งประชาธิปไตย - สิทธิมนุษยชน
3. สนับสนุนการเคลื่อนย้ายของนักเรียน - นักศึกษาให้มากขึ้น
4. สนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือในภูมิภาคอาเซียน
5. พัฒนาเนื้อหาสาระร่วมในเรื่องอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักในอาเซียน
6. สนับสนุนการสอนภาษาประจำชาติอาเซียนเป็นวิชาเลือกในโรงเรียน
7. พยายามจัดให้มีการประชุมวิจัยด้าน**การศึกษาอาเซียน**ในภูมิภาค
8. สนับสนุนความเข้าใจและการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
9. จัดเฉลิมฉลองวันอาเซียน (8 สิงหาคม) ตามความเหมาะสม

เรื่องทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนนั้น ทุกคนในประชาคมอาเซียนจะต้องมีส่วนร่วม จะต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามอัตภาพ ตามขีดความสามารถที่พึงมี ตัวอย่างเช่น ผู้ดำรงตำแหน่ง**เลขาธิการอาเซียน** ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานอยู่ที่**สำนักเลขาธิการอาเซียน** กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ยังต้องมีการหมุนเวียนกันไปแต่ละประเทศ ไม่มีใครจากประเทศใดประเทศหนึ่งจะสามารถอยู่ในตำแหน่งนี้ได้เป็นการถาวร ตั้งแต่มีการก่อตั้งประชาคมอาเซียนมาเมื่อ 8 สิงหาคม 2510 จนถึงปัจจุบัน มีผู้ดำรงตำแหน่งแล้วถึง 13 คน เลขาธิการอาเซียนคนปัจจุบัน คือคนที่ 13 เป็นชาวเวียดนาม ชื่อ **นายเล เลือง มินห์** เข้ารับตำแหน่งเมื่อเดือนมกราคม 2556 และอยู่ในตำแหน่งนี้เป็นเวลา 5 ปี ถึงเดือนธันวาคม 2560 ส่วนคนไทยเคยมีโอกาสเข้ารับหน้าที่ในตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนแล้ว จำนวน 2 คน คือ **นายแผน วรรณเมธี** (คนที่ 6) ระหว่าง 16 กรกฎาคม 2527 – 15 กรกฎาคม 2529 และ **ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ** (คนที่ 12) ระหว่าง 1 มกราคม 2551 – 31 ธันวาคม 2555

กรอบที่ใช้เป็นแนวทาง เป็นกฎระเบียบในการทำงานของอาเซียนนั้น เรียนว่า **กฎบัตร** ASEAN เป็นข้อบังคับในเชิงกฎหมาย ที่ผู้นำประเทศอาเซียนทุกประเทศร่วมกันจัดทำขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 (คริสต์ศักราช 2007) แต่มีผลบังคับใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2551 มีทั้งหมด 13 หมวด (CHAPTER) 55 ข้อ (ARTICLE) จัดทำขึ้นเป็น **ภาษาอังกฤษ** เพียงภาษาเดียว เพราะ ASEAN ถือว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารและการทำงานของ ASEAN โดยการทำกฎบัตร ASEAN ขึ้นครั้งนี้ **พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์** นายกรัฐมนตรีของไทยในขณะนั้น เป็นผู้แทนประเทศไทยร่วมลงนามในกฎบัตรดังกล่าว

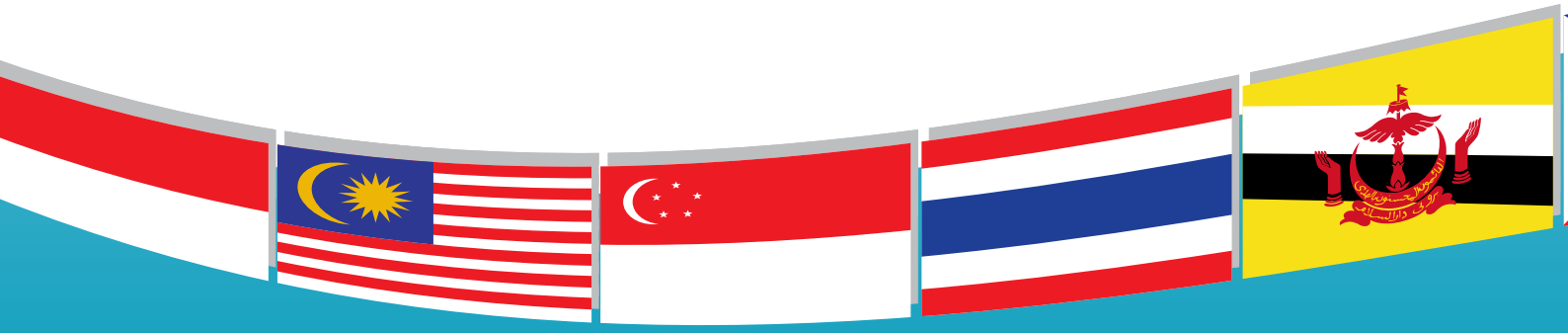

“...ในการสอนคนอื่นนั้นต้องสอนเขา ให้เป็นคนแบบว่าใครพบ ใครก็อยากจะรู้จัก...”

ประชาคมอาเซียน ได้ก้าวมาถึงปัจจุบัน โดยได้อาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย หลายๆ องค์กร หลายๆ ปัจจัย ต้องพึ่งพากฎบัตร ASEAN ต้องอาศัยกำลังคนจากสำนักเลขาธิการอาเซียน ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำอาเซียน ต้องอาศัยความคิดเห็นจากที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ต้องพึ่งพาความร่วมมือจากกลุ่มประเทศต่างๆ ที่อยู่นอกพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ASEAN+3 คือ **จีน ญี่ปุ่น เกาหลี** ASEAN+6 คือ **จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย** จาก**ประเทศคู่เจรจาของอาเซียน** เช่น **สหรัฐอเมริกา รัสเซีย สหภาพยุโรป** เป็นต้น

การทำงานในภาพรวมของอาเซียนนั้น ต้องใช้ความพยายาม ต้องใช้ความอดทน ต้องอาศัยความร่วมมือ ต้องมีคุณธรรม ศีลธรรม ต้องมีความสามัคคีปรองดองจึงจะสามารถทำให้ ASEAN เป็นประชาคมที่มีความสอดคล้องกับแนวทางของความเป็นประชาคมอาเซียนที่ว่า WE ARE ASEAN : WE ARE ONE ได้

การที่จะสอนผู้คนซึ่งมีความแตกต่างในเรื่องของเพศ เรื่องของวัย เรื่องของวุฒิภาวะ ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ASEAN โดยใช้วิธีการสอนด้วยระบบทางการศึกษาเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย อาจไม่ประสบความสำเร็จในทุกประการตามที่ปรารถนา คนจำนวนมาก พื้นที่กว้างขวาง ความต่างก็มีมาก สถานการณ์อย่างนี้จะไม่เหมือนกับการสอนนักเรียนให้มีความรู้อย่างแน่นอน ลำพังการสอนเด็กในประเทศของเราก็ยากอยู่แล้วต้องใช้ความพยายามในหลายๆ ด้านหลายๆ รูปแบบ ผู้เขียนเคยมีโอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 18 มิถุนายน 2552 เวลา 15.30 น. พระองค์ท่านได้รับสั่งเกี่ยวกับการสอนคนอื่นไว้อย่างประทับใจยิ่ง พระองค์ท่านรับสั่งว่า

“...**ในการสอนคนอื่นนั้น ต้องสอนเขาให้เป็นคนแบบว่าใครพบ ใครก็อยากจะรู้จัก**...”

จึงขอเชิญพระราชดำรัสนี้มาเขียนไว้ในบทความเกี่ยวกับการศึกษาอาเซียนนี้ด้วย โดยหวังว่าพระราชดำรัสนี้จะใช้เป็นแนวทางในการบอกกล่าวให้ผู้คนในอาเซียนได้รู้ได้เข้าใจ และสามารถครองตนให้อยู่ในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุขตลอดไป

แต่การที่ทุกคนจะครองตนให้อยู่ในประชาคมอาเซียนอย่างมีความสุขที่เท่ากัน เหมือนกันนั้น คงจะไม่ง่ายเท่าใดนัก เพราะเราต้องพบกับความแตกต่าง พบกับการแข่งขัน พบกับการแย่งชิง พบกับการเอารัดเอาเปรียบ พบกับการที่จะต้องเรียนรู้ในสิ่งใหม่และอื่นๆ อีกมาก แต่ก็ขอให้ทุกคนมีกำลังใจไม่ท้อถอย ขอให้ก้าวต่อไปอย่างมุ่งมั่นอย่างดีที่สุด โดยมีคุณธรรมและศีลธรรมเป็นที่ตั้ง เพื่อร่วมกันสร้างประชาคมอาเซียนให้มีคุณภาพต่อไป

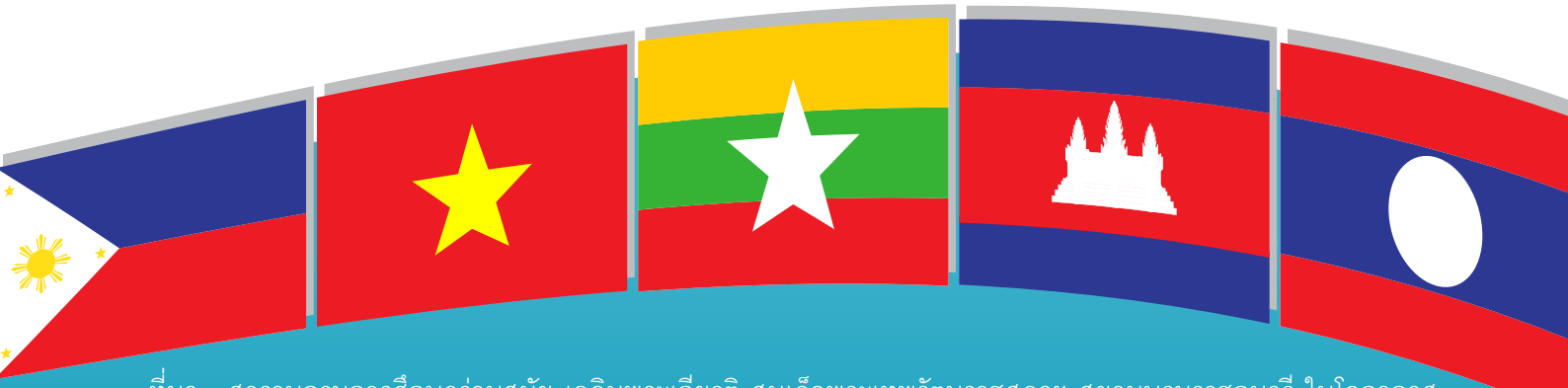

ที่มา : สารานุกรมการศึกษาร่วมสมัย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2559. 272-277

ธเนศ จำเกิด

ออเจ้า อยากรู้เรื่องราวของหนังสือจินดามณีหรือไม่?

ขณะออเจ้าดูละครเรื่องบุพเพสันนิวาส ตอนเกศสุรางค์ย้อนยุคไปอยู่ในร่างของการะเกด แล้วได้พบกับพระโหราธิบดีผู้แต่งหนังสือจินดามณีตัวจริง ถ้าเป็นตัวออเจ้าเองต้องตกไปอยู่ในเหตุการณ์เช่นนี้จริงๆ บ้าง ข้าอยากรู้ว่าออเจ้าจะรู้สึกตื่นเต้นแค่ไหนและจะทำยังไง

ถ้าเป็นข้าก็คงจะตื่นเต้นไม่น้อย ถ้าข้าพกมือถือไปด้วยก็คงจะขอเซลฟี่กับท่านและขอถ่ายรูปหนังสือจินดามณีฉบับจริงมาโพสต์อวดเพื่อนๆ ในไลน์และเฟซบุ๊กเป็นแน่แท้

จริงๆ แล้ว ข้าก็เหมือนกับออเจ้าหลายๆ คนนั่นแหละ ที่รู้จักหนังสือจินดามณีก็เพียงแค่ผิวเผินว่าเป็นหนังสือแบบเรียนเล่มแรกของไทย ผู้แต่งคือพระโหราธิบดี แต่ก็ไม่รู้รายละเอียดของหนังสือเล่มนี้หรอก

ด้วยความอยากรู้ไปตามกระแสออเจ้า ข้าก็เลยไปค้นคว้าเกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้มาแบ่งปันให้ออเจ้าทั้งหลายด้วยไงล่ะ

ก่อนอื่นข้าขอเท้าความถึงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งเป็นสมัยที่ไทยมีสัมพันธไมตรีอย่างใกล้ชิดกับฝรั่งเศส และเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับฝรั่งชาติอื่นๆ อีกหลายชาติ ทั้งที่เป็นมิตรและเป็นศัตรู พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศสทรงทราบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่กีดกันศาสนาอื่น และนอกจากจะไม่กีดกันแล้ว กษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยายังอุปถัมภ์ค้ำชูพวกสอนศาสนาต่างๆ เป็นอันมาก เช่น พระราชทานที่ดินให้สร้างโบสถ์ จัดที่ให้ชาวต่างประเทศได้อยู่อาศัยทำมาหากินและประกอบศาสนกิจ

ตามลัทธิของตนได้อย่างสะดวกสบายทุกประการ พระองค์จึงส่งคณะสอนศาสนานำพระราชสาส์นมาเจริญทางพระราชไมตรีกับสมเด็จพระนารายณ์ทูลขอฝากคนฝรั่งเศสให้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะสอนศาสนาชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาในตอนนั้น นอกจากจะเป็นพวกสอนศาสนาแล้ว ยังมีพวกช่าง พวกสถาปนิกและพวกพ่อค้าอีกด้วย เพราะชาวฝรั่งเศสเหล่านี้ทราบดีว่าในขณะนั้น ฮอลันดากำลังเป็นศัตรูของไทย เป็นโอกาสอันดีที่จะทำตัวให้เป็นที่โปรดปรานของพระมหากษัตริย์ไทยได้จึงเสนอตัวเข้าช่วยเหลือไทยด้วยประการต่างๆ เช่น ช่วยสร้างป้อมปราการที่ทันสมัยให้ตามจุดยุทธศาสตร์ต่างๆ เช่น ธนบุรี นนทบุรี นครศรีธรรมราช นครราชสีมา และเพชรบุรี ช่วยวางผังเมืองลพบุรีที่สร้างขึ้นใหม่ ช่วยทำน้ำประปาขึ้นที่กรุงศรีอยุธยาและที่ลพบุรีแล้วต่อท่อเข้าสู่พระราชวัง ช่วยสร้างหอดูดาวขึ้นในพระราชวังจันทรเกษม สำหรับเป็นที่ศึกษาดาราศาสตร์และตรวจดูภูมิประเทศไปในตัว เป็นต้น

แต่เดิมมาสถานศึกษาของไทยได้แก่ราชสำนัก สำนักปราชญ์ราชบัณฑิต วัด และบ้าน พอมาถึงสมัยที่ฝรั่งเศสเข้ามาติดต่ออย่างใกล้ชิด ฝรั่งเศสได้ตั้งสำนักสอนศาสนาขึ้นอีกสถาบันหนึ่ง รับสอนเด็กไทยเพื่ออบรมเป็นสามเณรในคริสต์ศาสนา ในขณะเดียวกันก็มีสอนวิชาการอื่นๆ นอกจากเรื่องศาสนาด้วย เป็นวิชาการแบบยุโรป เช่น ดาราศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส การต่อเรือ การก่อสร้าง สำนักสอนศาสนานี้บางทีก็เรียกกันว่าโรงเรียนสามเณร ก็เหมือนโรงเรียนมิชชันนารีนั่นเอง โรงเรียนสามเณรนี้มีผู้นิยมเข้าศึกษาเล่าเรียนกันมาก แม้แต่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเองก็ทรงส่งมหาดเล็กของพระองค์ให้มาเข้าศึกษาเล่าเรียนวิชาการใหม่ๆ นอกจากนั้นพวกลูกขุนนางและสามัญชนก็พลอยมาเข้าศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน

การที่ฝรั่งเศสเข้ามาตั้งสำนักเรียนแบบนี้ ทำให้การศึกษาหนังสือไทยพลอยตื่นตัวตามไปด้วย เพราะสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงดำริว่า ถ้าหากไม่ส่งเสริมการเรียนหนังสือไทยเป็นการแข่งขันขึ้นบ้าง จะทำให้ประชาชนหันเหไปนิยมวิชาการใหม่ๆ ของฝรั่งเศสและเข้ารีตเสียหมด ซึ่งจะทำให้ไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ประกอบกับแต่เดิมมาการเรียนหนังสือไทยยังไม่วางลำดับขั้นเอาไว้ให้เรียนง่าย และยังไม่มีตำราเรียนภาษาไทย ไม่มีผู้รู้จริง สักแต่สอนไปตามความรู้ความชำนาญของแต่ละบุคคล ทำให้เรียนได้ยาก พระองค์จึงโปรดให้**พระโหราธิบดี**คิดเรียบเรียงหนังสือแบบเรียนภาษาไทยขึ้นสำหรับให้ผู้เรียนอ่านเขียนหนังสือไทยได้ง่าย หนังสือเรียนภาษาไทยฉบับแรกของไทยเรามีชื่อว่า **หนังสือจินดามณี** ซึ่งแปลว่า แก้วสมนึก หรือแก้วสารพัดนึกอะไรทำนองนั้น

หนังสือเล่มนี้อธิบายถึงอักษรศัพท์ได้แก่ คำที่อ่านออกเสียงอย่างเดียวกัน แต่เขียนต่างกัน และมีความหมายต่างกัน เช่น พระบาท บาตรพระสงฆ์ บาศเชือกคล้อง เงินบาท บาดอาวุธ เป็นต้น รวมทั้งมี ตัวอย่างคำที่ใช้ ส ศ ษ ไม้ม้วน ไม้มลาย การจำแนกอักษร 3 หมู่ การแจกลูก การผันอักษร ในตอนปลายได้อธิบายถึงวิธีการแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ และกลบทต่างๆ นับว่าเป็นตำราเล่มเดียวที่บรรจุเนื้อหาวิชาภาษาไทยตั้งแต่ชั้นประถม และชั้นมัธยมขึ้นไปจนถึงชั้นอุดมศึกษาทีเดียว เมื่อหนังสือจินดามณีเกิดขึ้นการเรียนหนังสือไทยก็สะดวก และแพร่หลายไปสู่คนธรรมดาสามัญมากขึ้นกว่าแต่ก่อน

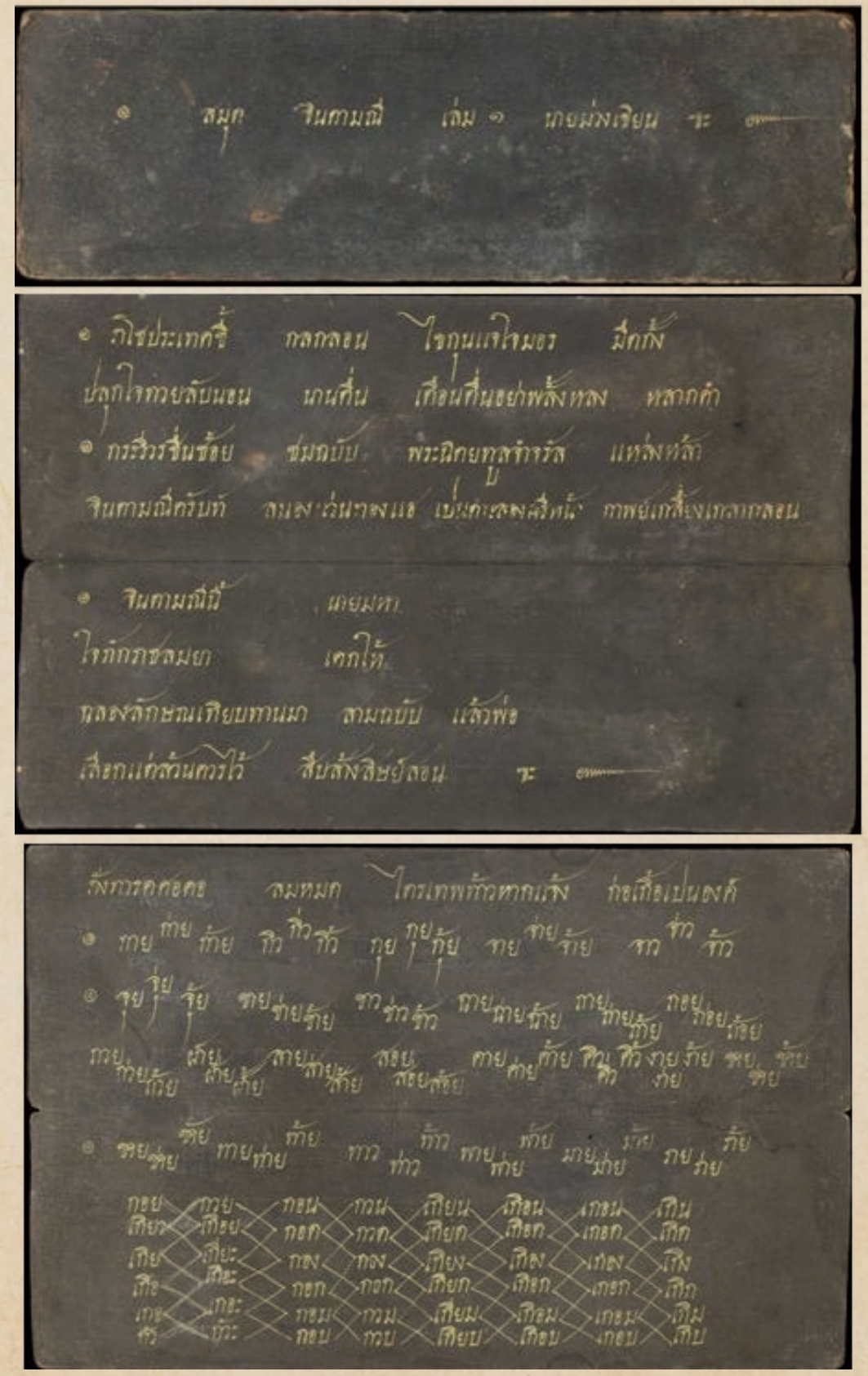

“

หนังสือจินดามณีของพระโหราธิบดี
เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของหนังสือแบบเรียนไทย
จึงทำให้หนังสือแบบเรียนไทยในยุคต่อๆ มา
หลายเล่มใช้ชื่อตามว่า “จินดามณี”

”

นับได้ว่าหนังสือจินดามณีเป็นแบบเรียนเล่มแรกของไทย ในลักษณะแบบเรียนชั้นสูง ผู้ที่เรียนในช่วงแรกส่วนใหญ่มักเป็นผู้จะเข้ารับราชการ กวี นักประพันธ์ จึงจะสามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย หนังสือจินดามณีมีหลายสำนวน ฉบับพิมพ์มีด้วยกันหลายฉบับ เช่น

1. **จินดามณี เล่ม 1 ฉบับกรมศิลปากร** มีข้อความกล่าวว่า พระโหราธิบดี แต่งครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนต้นมีร่ายนำ แล้วรวบรวมศัพท์ที่มีเสียงพ้องกัน แต่เขียนผิดกันมาลงไว้เป็นตัวอย่างหัดอ่าน หัดเขียน ตอนต่อไปมีกาพย์สำหรับให้จำคณะทั้ง 8 ในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จากลักษณะการแต่งหนังสือจินดามณี เห็นได้ว่าผู้แต่งมีความรอบรู้ในวิชาอักษรศาสตร์ และวรรณคดีอย่างสูง

2. **จินดามณี เล่ม 2 ฉบับกรมหลวงวงศาธิราชสนิท** ขึ้นต้นด้วยฉันท์วสันตดิลก แล้วต่อไปแจกลูก รวมทั้งอักษรกล้ำ ในแม่ ก กา กก กด กบ กน และเกอย แล้วผันอักษรกลางทุกตัวด้วยวรรณยุกต์ เอก โท ตรี จัตวา (ห้าเสียง) ผันอักษรสูงด้วย เอก โท (สามเสียง) ผันอักษรต่ำ เอก โท (สามเสียง) รวมทั้งอักษรกล้ำทุกแม่ และอักษรต่ำที่มี ห และ อ นำ เล่ม 2 นี้ แต่งเมื่อ พ.ศ. 2393

3. **จินดามณี ฉบับพิมพ์ของหมอบรัดเล** เป็นฉบับสำรวมใหญ่ คือ พิมพ์รวมกันไว้หลายเรื่องในเล่มเดียวกัน มีประถม ก กา แจกลูก จินดามณี ประถมมาลา และปทานุกรม นอกจากนั้นยังมีเพิ่มเติมแทรกเรื่องคำอธิบายต่างๆ ไว้อีก เช่น อักษรควบ ได้เอาเครื่องหมายวรรคตอนในภาษาอังกฤษมาลงไว้ด้วย มีราชาศัพท์ ศัพท์กัมพูชา คำชวา และโคลงกลบทต่างๆ ในจารึกวัดพระเชตุพน

4. **จินดามณี ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ** นายขจร สุขพานิช ได้ขอถ่ายไมโครฟิลม์มาจากต้นฉบับสมุดข่อยที่เก็บอยู่ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ นำมามอบให้กรมศิลปากร กล่าวว่าแต่งเมื่อ พ.ศ. 2275 มีแจกอักษร และผันอักษรตามวรรณยุกต์ เอก โท ตรี จัตวา และบอกฐานที่เกิดของพยัญชนะ แล้วถึงประสมอักษร และสะกดแม่ต่างๆ

5. **จินดามณีฉบับความแปลก** มีอยู่สองฉบับคือ ฉบับสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ กับฉบับที่เป็นสมบัติเดิมของหอสมุดแห่งชาติ ทั้งสองเล่มมีบานแพนก ขึ้นต้นเหมือนกันทั้งสองฉบับ ที่เรียกว่าฉบับความแปลกคือแปลกจากฉบับอื่นเพราะมีข้อความต่อไปนี้

“ศักราช 645 (เข้าใจว่าเป็นจุลศักราช ตรงกับปี พ.ศ.1826 และตรงกับที่กล่าวไว้ในศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงฯ) พญาร่วงเจ้าได้เมืองศรีสัชนาลัย จึงแต่งหนังสือไทย และแม่อักษรทั้งหลายตามพาทย ทั้งปวง อันเจรจาซึ่งกัน แลครั้งนั้นแต่งแต่แม่อักษรไว้ จะได้แต่งเปนปรกติวิถารณหามิได้ แลกุลบุตรผู้อ่านเขียนเป็นอันยากนัก แลอนึ่งแม่หนังสือแก่ ก กา ถึง กน ฯลฯ จนถึงเกย นั้นเมืองขอมก็มีแต่งอยู่แล้ว พญาร่วงเจ้าจึงแต่งแต่รูปอักษรไทยต่างๆ แลอักษรขอมคำสิงหล พากยนั้นเดิมมีแต่ดั่งนี้ ฯลฯ”

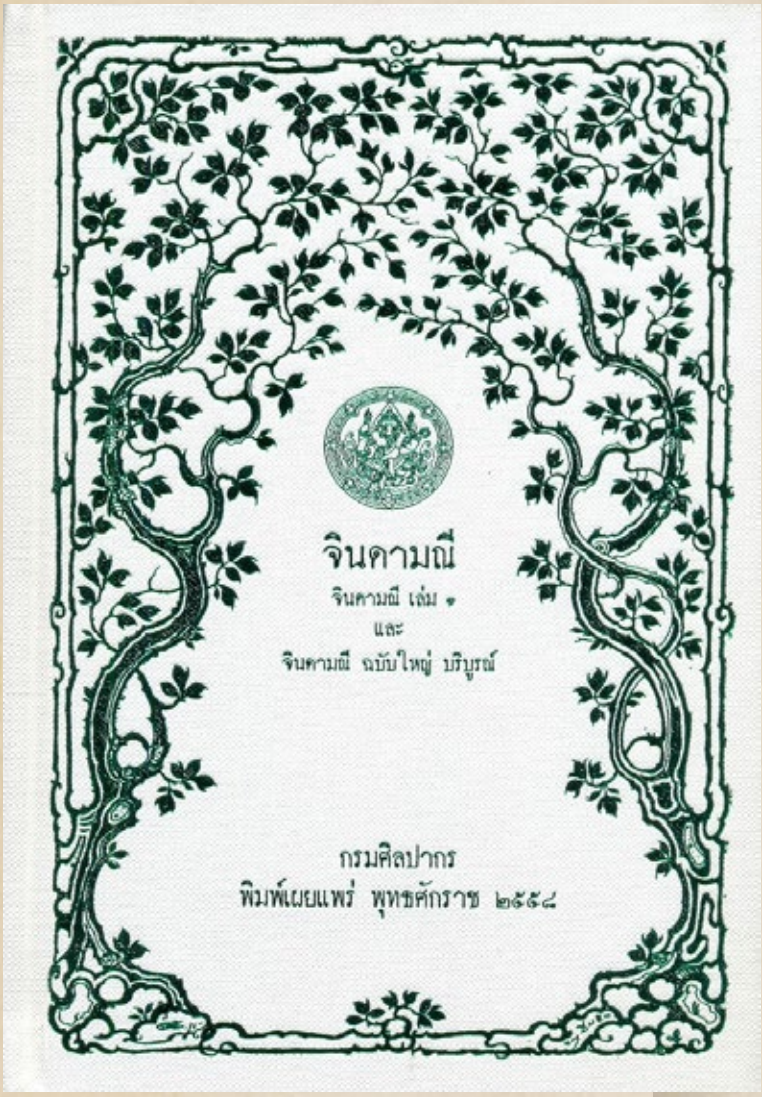

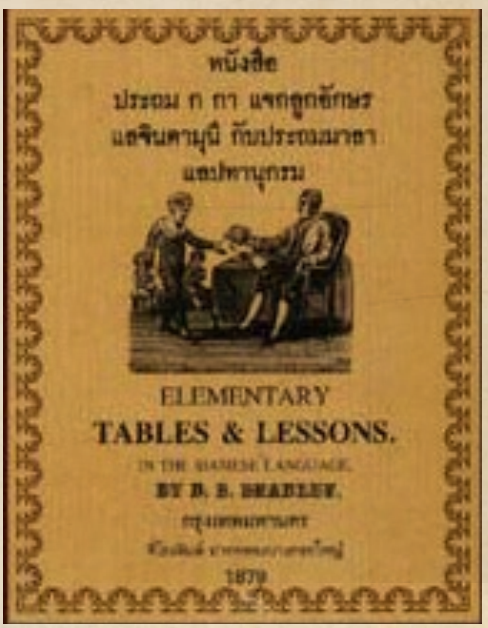

จินดามณี (เล่ม๑)

ว่า พระโหราธิบดี แต่ง

ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช

ว่าข

๏ ศรีสิทธิวิวิธบวร กรประนต ทศนัขประนม บรมไตร โลกยโมลี ศรีบรมไตรรัตน ชกัตโลกาจารย นบนมัสการ พระสุรัศ-วดี คำภิรญาณพันลึก อชิตโชติบัญญา ข้อยข้าขอเขียนอาชิ อักษรปราชญ์แต่งไว้ ให้ชอบตามศัพท์ ไว้เปนฉบับสืบสาย ค้าวใดกดายขอโทษ โปรดแปลงเอาอย่าเคียน ข้อยข้าเขียนตามฉบับ อาทิศัพท์อักษร ดังนี้

อักษรศัพท์

๏ พระบาท บาตรพระสงฆ บาศเชือกกดอง เงินบาท บาตอาวุธ อุบาทวะ วิบัตติ นิยายนิบาต สินระบาท พระโพธิสัตว มหากรษัตราธิราช กรษัตรีย์ชาติ ชาติสรรพสัตว สัตตนิกร สัตยสัจจาวรรา ศรัทธาทำบุญ จตบรรดัษย แลพรัตโลกดาด

ดร.วิทยา ศรีชมภู

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ MERS Model

โรงเรียนบ้านมะอึ จังหวัดร้อยเอ็ด

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่านที่รัก โรงเรียนดี โครงการเด่นฉบับนี้ เสนอนวัตกรรม เรื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ MERS Model ของโรงเรียนบ้านมะอึ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่ประกอบด้วย การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิด "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา" ซึ่งในการขับเคลื่อนจะใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยองค์กรจะหาแนวคิดที่หลากหลาย จากนั้นจะหลอมรวมแนวคิดเป็นหนึ่งเดียวในการพัฒนา จากนั้นร่วมกันทำตามแนวคิดนั้นและในขณะที่ทำก็ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดแนวคิด สู่การพัฒนาต่อยอดงานทำให้เกิดความสำเร็จภายใต้การพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้นวัตกรรม MERS Model มีรายละเอียดดังนี้

M (Method)

คือ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพ เช่น การพัฒนาการคิดขั้นสูงโดยใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบสองภาษา EBE การพัฒนานักเรียนระดับปฐมวัยโดยใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เล่น (RACE Model) การพัฒนาผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ Games and Drills การพัฒนานักเรียนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล การพัฒนาทักษะทางคอมพิวเตอร์นักเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – book) การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยโดยใช้แบบฝึกทักษะ เป็นต้น

M

E

E (Empowerment)

คือ การเสริมแรง โดยมีส่วนประกอบ 3 ส่วนหลัก คือ 1) การเลือกคนให้ถูกกับงาน (Put the right man on the right job) 2) การเสริมแรง (Empowerment) เมื่อบุคลากรได้รับการเสริมแรงเชิงบวกในการปฏิบัติงานจะให้เกิดความมุ่งมั่น ทุ่มเท และสามารถพัฒนางานให้มีคุณภาพมากกว่าการทำงานตามหน้าที่หรือการถูกบังคับในการทำงาน 3) ความเป็นเอกภาพ (Unity) การปฏิบัติงานในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ความเป็นเอกภาพของบุคลากรเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญ ถ้าบุคลากรในโรงเรียนมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานจะทำให้งานที่ทำเกิดความสำเร็จและมีคุณภาพ

R (Research Based)

คือ การใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนบ้านมะอึ ได้เน้นให้ครูแก้ปัญหาของนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของนักเรียนซึ่งในการดำเนินการได้ใช้นวัตกรรมและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาการคิดขั้นสูงทางคณิตศาสตร์โดยใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach) การพัฒนาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ Games and Drills การพัฒนานักเรียนระดับปฐมวัย โดยใช้ RACE Model การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้สื่อและนวัตกรรมที่หลากหลาย

R

S

S (Supervision)

คือ การนิเทศ กำกับติดตาม ในการดำเนินการโรงเรียนมีการนิเทศติดตามจากผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนครู และหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งในการดำเนินการนี้เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโดยไม่มีการจับผิดแต่ประการใดซึ่งในการดำเนินการพบว่า บุคลากรในโรงเรียนรู้สึกมีกำลังใจในการปฏิบัติงานสามารถปรึกษาเมื่อมีปัญหาในการดำเนินการต่างๆ ทำให้ลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารและครูซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

หลังจากที่โรงเรียนได้พัฒนาและใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 3 ปี เกิดคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาได้รับรางวัล ประกอบด้วย รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (Obec Awards) ชนะเลิศเหรียญทอง ระดับประเทศสถานศึกษายอดเยี่ยม ขนาดกลาง นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอน โรงเรียนดีศรีตำบลต้นแบบสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประเทศ ตราพระราชทานบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย รางวัลหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ระดับทองแดง และสถานศึกษาดีเด่นของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับรางวัล เช่น รางวัลคุรุสดุดี สายงานบริหารและสายงานการสอน รางวัลหนึ่งแสนครูดี รางวัลครูผู้สอนดีเด่นกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รางวัลงานวิจัยของคุรุสภา รางวัลครูผู้ฝึกสอนนักเรียนในงานศิลปะหัตกรรม ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

3. นักเรียนได้รับรางวัล เช่น รางวัลชนะเลิศ การประกวดเรียงความตำบลของหนู การแข่งขันวาดภาพระบายสี ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการทดสอบระดับชาติ (O – NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระสูงกว่าระดับประเทศ และนักเรียนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของจังหวัดร้อยเอ็ดได้อย่างต่อเนื่องทุกปี

จากผลการดำเนินการพบว่าสิ่งที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จคือ การสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน (Professiona Learning Community) เป็นแนวทางที่ทุกคนมีส่วนในการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา” ซึ่งเป็นเกลียวประสานระหว่าง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งโรงเรียนมีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนซึ่งเป็นความร่วมมือทั้งชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานทางการศึกษา รวมทั้งโรงเรียนมีการขยายผลโดยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ MERS Model ไปยังสถานศึกษาภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

การขยายผลและเผยแพร่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ MERS Model มีการดำเนินการหลากหลายวิธีการดังต่อไปนี้

1. การสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และขยายผลโดยในปีการศึกษา 2559 ได้รับงบประมาณในการจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ ประจำปี 2559 จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จำนวน 155,520 บาท

2. การนำเสนอเผยแพร่ผ่านทางวารสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีที่ 27 ฉบับที่ 157 มกราคม – มิถุนายน 2557

3. การเป็นวิทยากรงานEDUCA 2014 วันที่ 17 ตุลาคม 2557 ที่เมืองทองธานี

4. การจัดกิจกรรม Open Class ครั้งที่ 2 วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559

จากข้างต้นนับเป็นนวัตกรรมที่ต้องอาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรทั้งโรงเรียนฯ เป็นความสำเร็จที่สมบูรณ์แบบ #ปรบมือซิครับ รออะไรกันอยู่!!!!

ดร.อุสิรา อะโนมะศิริ

การยกย่องครู

(ตอนที่ 1)

คำว่า **"ครู"** ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์หรือผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของคำว่าครูชัดเจนยิ่งขึ้น คือให้หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของทั้งรัฐและเอกชน ซึ่งต่อมาพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้เพิ่มเติมความหมายของครูที่สอนในสถานศึกษาระดับต่างๆ คือ ปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาของทั้งรัฐและเอกชน จึงเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เรียกชื่อความเป็นครูและคณาจารย์ต่างกันตามระดับที่สอน แต่ใช้คำที่มีความหมายร่วมกันระหว่างครูและคณาจารย์ คือ **"ผู้สอน"**

การดำเนินงานด้านการศึกษา ครูเป็นหัวใจแห่งความสำเร็จในการพัฒนาอนาคตของประเทศ ดังนั้น ครูต้องทำงานหนักและทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ แก่ความก้าวหน้าและความสำเร็จในเชิงสร้างสรรค์ของเด็กทุกคนให้เต็มศักยภาพ แต่**ครูที่มีความจริงใจ เสียสละ และทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานเพื่อเด็กมักจะไม่เป็นที่รู้จักแก่บุคคลอื่นมากนัก จึงต้องอาศัยบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมและยกย่องครูดีให้สังคมรับรู้และให้กำลังใจแก่ครูได้ปฏิบัติงานต่อไปอย่างราบรื่น**

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 55 วรรค 2 กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีผลงานดีเด่น และมีรางวัลเชิดชูเกียรติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้เสนอแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2556 - 2561) และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการต่อไปได้ กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านที่เกี่ยวกับครู คือ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน สามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สำหรับโครงการที่ สกศ. ดำเนินการเพื่อให้การยกย่องครู ได้แก่

1. **ครูแห่งชาติและครูต้นแบบ** ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ 5 ด้าน คือ

1. การครองตนของครู ทั้งด้านส่วนตัวและครอบครัว
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
3. การจัดการเรียนการสอน ใช้การเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ
4. ความสามารถทางวิชาการ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนสามารถสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ วิจัยและพัฒนาความรู้และกระบวนการสอน
5. การประสานกับชุมชน เป็นผู้นำทางวิชาการ และช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. **ครูภูมิปัญญาไทย** ได้พิจารณาคัดเลือกจากคนที่มีลักษณะใฝ่รู้ - รักดี - ทำดี - ช่วยแก้ปัญหา และการได้มาของภูมิปัญญาไทยนั้นได้มาจากความคิดสร้างสรรค์ได้เอง การสืบทอดจากบรรพบุรุษของครอบครัว การเรียนรู้จากผู้รู้ การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เรียนรู้จากศิลปะ - วัฒนธรรม - ประเพณีและการละเล่น เรียนรู้จากความเชื่อถือ เรียนรู้จากสื่อต่างๆ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามขอบข่ายภูมิปัญญาไทยทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรมอุตสาหกรรมและหัตถกรรม การแพทย์ไทย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทุนและธุรกิจชุมชน ศิลปกรรมภาษาและวรรณกรรม ปรัชญา ศาสนา และประเพณี โภชนาการ

3. **โครงการพัฒนานโยบายเรื่องการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นและเสนอแนะมาตรการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้และสร้างยุทธศาสตร์การดำเนินงานทางการศึกษา รวบรวมข้อคิดเห็นและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับครูโดยสรุป มีดังนี้

1. ให้รางวัลและยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นให้เป็นผู้ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป
2. ให้รางวัลและยกย่องครูแห่งชาติและครูต้นแบบของ สกศ.
3. รูปแบบและวิธีการยกย่องให้รางวัลครู จะต้องมีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ เช่น คุรุสภา มูลนิธิ สมาคม และองค์การต่างๆ สรรหาผู้มีผลงานดีเด่น มีความดี ความเสียสละ และประกาศเกียรติคุณให้สังคมได้ประจักษ์การยกย่องให้รางวัลอาจทำในรูปของ “เงินและงาน”

4. **การพัฒนาวิชาชีพครูต้องทำทั้งระบบครบกระบวนการ**ตั้งแต่การผลิต การพัฒนาครู การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครูและสภาวิชาชีพครู การบริหารครู ระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ต่างๆ โดยทั้งการยกย่องให้รางวัลเชิดชูเกียรติครู และจัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู

คุรุสภา ในฐานะสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดให้ใช้มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นหลักในการพัฒนายกย่องครูที่มีความเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่วิชาชีพ ให้ได้รับรางวัลต่างๆ ดังนี้

รางวัลเรื่องหมายเชิดชูเกียรติคุรุสดุดี

โดยกำหนดหลักเกณฑ์การได้รับรางวัล คือ ต้องเป็นครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครบถ้วนอย่างเคร่งครัด โดยมีความโดดเด่นเป็นพิเศษในบางข้อ และไม่เคยมีประวัติถูกลงโทษทางวินัย

รางวัลหนึ่งแสนครูดี

ให้แก่ครูในสถานศึกษาทุกสังกัดที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 2 ปี จนถึงปัจจุบัน ไม่เคยต้องโทษ และประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู โดยให้สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และคุรุสภาเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการคัดเลือกครูที่ประพฤติปฏิบัติตนดี สามารถเป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับเพื่อการยกย่องเชิดชูเกียรติและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ จำนวน 100,000 รางวัล

รางวัลคุรุสภา

ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพครบถ้วนดีเด่น และเป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ด้านการศึกษา ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับการประกาศเกียรติคุณและรับรางวัล คือ เงินรางวัล เข็มทองคำ "คุรุสภาสดุดี" โล่ประกาศเกียรติคุณและเกียรติบัตร จำนวนรางวัลในส่วนของครูมีทั้งหมด 5 รางวัล

รางวัลครูภาษาไทยดีเด่น

สรรหาจากครูที่สอนภาษาไทยในปัจจุบันที่มีความสามารถสูง ปฏิบัติงานดีและมีผลงานดีเด่นจากสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จำนวน 50 คน เพื่อประกาศเชิดชูเกียรติคุณเป็นครูภาษาไทยดีเด่นประจำปี รางวัลที่ได้ คือ เข็มเชิดชูเกียรติจารึกนามาภิไธยย่อ "สธ" ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และโล่เกียรติคุณครูภาษาไทยดีเด่น

รางวัลครูภาษาฝรั่งเศสดีเด่น

สรรหาจากครูที่มีประสบการณ์การสอนภาษาฝรั่งเศสรวมแล้ว 10 ปีขึ้นไป ที่สอนในสถานศึกษา หน่วยงานของรัฐและเอกชน หรือครูนอกประจำการซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการสอนภาษาฝรั่งเศสอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 10 ปี เพื่อประกาศเกียรติคุณและรับรางวัลเข็มเชิดชูเกียรติจารึกพระนามาภิไธยย่อ "กว" ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โล่ประกาศเกียรติคุณและเกียรติบัตรและเงินรางวัลจากมูลนิธิส่งเสริมภาษาฝรั่งเศสและฝรั่งเศสศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีจำนวนทั้งสิ้น 6 รางวัล ผู้ได้รับการยกย่องต้องประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ และปฏิบัติงานตามมาตรฐานครบถ้วน มีความรับผิดชอบ เสียสละ สามารถยึดถือเป็นแบบอย่างได้ และต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มนุษยสัมพันธ์ดี สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้

รางวัลครูผู้สอนดีเด่น

เกิดจากนโยบายด้านการยกย่องเชิดชูเกียรติครูในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และทำการสอนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีประสบการณ์ตามประเภทที่ส่งผลงานไม่น้อยกว่า 2 ปี เพื่อส่งเสริมสมรรถนะและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูที่ปฏิบัติตนดี มีผลงานเด่นให้มีศักยภาพสูงขึ้น เป็นการเสริมสร้างศรัทธาและเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับวิชาชีพครูให้สังคมรับรู้ โดยมีการแบ่งประเภทตามระดับการสอนและกลุ่มสาระ เพื่อรับรางวัลเกียรติบัตรและเข็มเชิดชูเกียรติ "ครูผู้สอนดีเด่น" ด้านครูผู้สอนปฐมวัยดีเด่น ครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ดีเด่น ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา - ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ภาษาไทย และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับรางวัล "ครูผู้สอนดีเด่น" ในครั้งแรก ได้มอบรางวัลในวันครูที่ 16 มกราคม 2555

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ที่มา : สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2555. 131 – 136

สุนทร การบรรจง

แด่คุณครู

ตอนที่ 50

วาทะของพระบรมครู เรื่อง

ผู้สำเร็จ

ความเร่าร้อนย่อมไม่มีแก่ผู้เดินทางไกลถึงแล้ว ผู้ปราศจากความโศก ผู้หลุดพ้นแล้วในธรรมทั้งปวง และผู้ละกิเลสเครื่องร้อยรัดทั้งปวงได้แล้ว

ความเร่าร้อนอันมองบุคคลเรามีอยู่ 2 ประการ กล่าวคือ ความเร่าร้อนภายนอก หมายถึงความเร่าร้อนทางกาย และความเร่าร้อนภายใน หมายถึงความเร่าร้อนทางใจ ในพระพุทธภาษิตนี้ ทรงหมายเอาความเร่าร้อนภายใน ความเร่าร้อนใจ ซึ่งเป็นความเร่าร้อนด้วยอำนาจของกิเลส ความเร่าร้อนภายในเช่นนี้ ไม่มีแก่ท่านผู้เดินทางไกลถึงแล้ว

ส่วนทางไกลนั้นมี 2 ประการเหมือนกัน กล่าวคือ ทางไกลหรือถนนหนทางไกลกันดารธรรมดา และทางไกลกันดาร คือ สังสารวัฏ การเวียนว่ายตายเกิด ในพระพุทธภาษิตนี้ ทรงหมายเอาทางไกล คือสังสารวัฏ ซึ่งพระอริยเจ้าได้เดินทางถึงแล้วโดยมรรคา คือ มรรคมีองค์ 8 มีสัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ เป็นต้น

บุคคลเช่นนั้น ย่อมปราศจากความโศก เนื่องจากความโศกซึ่งมีวัฏฏะเป็นมูล ที่ท่านได้ตัดเรียบร้อยแล้ว ความโศกทั้งปวงที่ท่วมทับมนุษยชาติอยู่ ก็เนื่องจากมีวัฏฏะ คือ การเวียนว่ายตายเกิด

ผู้หลุดพ้นในธรรมทั้งปวงนั้น หมายความว่า ปราศจากความยึดมั่นถือว่าในสิ่งทั้งปวง ไม่มีสิ่งใดมาผูกพันยึดเหนี่ยวให้ติดได้อีก

กิเสสเครื่องร้อยรัดมีกามเป็นต้น เป็นกิเลสที่ก่อความเร่าร้อนร้อนทั้งตนเอง และบุคคลอื่นให้ร้อน ด้วยความริษยา ความพลัดพราก ความไม่สมหวังต่างๆ กามเป็นต้นนี้ ท่านกล่าวว่าเป็นกิเลสเครื่องร้อยสัตว์ไว้ในภพ เหมือนปลาที่ชาวประมงร้อยไว้ด้วยเชือก กามเย็นกิเลสอันทารุณอย่างหนึ่งในชีวิตของสัตว์โลก ทั้งมนุษย์และสัตว์ดิรัจฉาน ทำให้เร่าร้อนใจอยู่เสมอ

ความเร่าร้อนย่อมไม่มีแก่ท่านผู้เดินทางไกล คือ สังสารวัฏถึงแล้ว ถึงปลายทางแล้ว ไม่เศร้าโศก หลุดพ้น ไม่ยึดมั่นในธรรมทั้งปวง ละกิเลสเครื่องร้อยรัดทั้งปวงได้แล้ว

ทั้งหมดทั้งปวงที่กล่าวมานี้ เป็นการนำเข้าสู่เรื่องที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงโต้วาทะกับ สคารวมาณพ เรื่องผู้สำเร็จ ซึ่งมีอยู่ในคารวสูตรคัมภีร์มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ มีใจความดังต่อไปนี้

กาลครั้งหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จไปที่แว่นแคว้นโกศลกับพระภิกษุสงฆ์จำนวนมาก คราวนั้น นางธนัญชานีเป็นผู้เลื่อมใสยิ่งในพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ไปพักอยู่ที่ปัจจลกัปปคาม นางธนัญชานีพราหมณีเดินพลาด ได้เปล่งวาจาว่า “ขอความนอบน้อมจงมีแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง” เป็นจำนวน 3 ครั้ง

สคารวมาณพเป็นผู้สำเร็จไตรเพท ซึ่งเป็นคัมภีร์สูงสุดของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู และรู้คัมภีร์พิเศษอีกหลายคัมภีร์ ได้ยินเข้าก็กล่าวขึ้นว่า เมื่อพวกพราหมณ์ที่มีไตรวิชชามีอยู่ นางธนัญชานีไม่เป็นมงคล ผู้ถึงความพินาศก็มาสรรเสริญสมณะศรีษะโล้น นั่นได้

นางธนัญชานีจึงว่าพ่อมหาจำเริญ เจ้าไม่รู้จักศีลและปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ถ้าเจ้ารู้เจ้าก็จักไม่ด่าว่าพระพุทธองค์อย่างนั้น เมื่อพระพุทธองค์มาถึงบ้านปัจจรกัปปะเมื่อใด ขอได้บอกให้ข้าพเจ้าทราบด้วย นางธนัญชานีพราหมณีก็รับว่าจะบอก

คราวนั้น พระพุทธองค์ซึ่งเสด็จไปในแว่นแคว้นโกศล ก็ได้ไปถึงบ้านปัจจรกัปปะ ได้ประทับที่สวนมะม่วงของโตทัยพราหมณ์ นางธนัญชานีพราหมณีก็ไปบอกสคารวมาณพให้ทราบ สคารวมาณพก็ไปเฝ้าพระพุทธองค์กล่าวคำปราศรัย

แล้วก็นั่งลง ไม่ไหวพระพุทธองค์เวลานั่งลงแล้วก็ทูลถามขึ้นว่า ข้าแต่พระพุทธองค์สมณพราหมณ์ บางจำพวกกล่าวว่า เราเป็นผู้ถึงนิพพานในอัตภาพนี้ แล้วกล่าวยืนยันว่า เราเป็นผู้มีอุปการคุณเป็นต้น เค้าแห่งพรหมจรรย์ พระพุทธองค์เป็นจำพวกไหนในสมณพราหมณ์จำพวกนั้น

พระพุทธองค์ทรงตอบว่า สคารวมาณพ เรากล่าวความต่างกัน แห่งพวกสมณพราหมณ์ที่กล่าวว่า เราถึงนิพพานในอัตภาพนี้ แล้วยืนยันว่าเราเป็นเค้าแห่งพรหมจรรย์ คือสมณพราหมณ์บางจำพวก เป็นพวกที่ฟังตามกันมาได้กล่าวว่า เราถึงความสำเร็จแห่งความรู้ยิ่งในอัตภาพนี้ แล้วยืนยันว่าเราเป็นต้นเค้าแห่งพรหมจรรย์ เช่น พวกพราหมณ์ที่มีไตรวิชชา

สมณพราหมณ์อีกพวกหนึ่งกล่าวว่า เราถึงความสำเร็จแห่งความรู้ยิ่งแห่งอัตภาพนี้ แล้วยืนยันว่าเราเป็นต้นเค้าแห่งพรหมจรรย์ ด้วยเหตุสักว่าความเชื่ออย่างเดียวเท่านั้น เช่น พวกตักกะ พวกวิมังสะ บางพวกก็รู้ยิ่งซึ่งธรรมด้วยตัวเองในธรรมที่ไม่เคยได้ยินได้ฟังมา แล้วกล่าวว่า เราถึงความสำเร็จแห่งความรู้ยิ่งในอัตภาพนี้ แล้วยืนยันว่าเราเป็นต้นเค้าแห่งพรหมจรรย์ เราอยู่ในจำพวกสมณพราหมณ์เหล่านี้

ครั้นตรัสอย่างนี้แล้วก็ได้ทรงแสดงเรื่องของพระพุทธองค์ตั้งแต่ทรงดำริจะออกทรงบรรพชาเป็นลำดับไป จนกระทั่งได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สคารวมาณพฟัง เมื่อสคารวมาณพได้ฟังแล้ว จึงทูลว่า ความเพียรอันเป็นประโยชน์แท้มีแก่พระพุทธองค์แล้ว ความเพียรของสัปบุรุษแท้ได้มีแก่พระพุทธองค์แล้ว เนื่องจากพระพุทธองค์เป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า ทูลถามว่า ข้าแต่พระพุทธองค์เทวดามีอยู่หรือ ที่เขาถามอย่างนี้ เนื่องจากเขานึกว่ามนุษย์ที่ได้ชื่อว่า เทวะ เทวีมีอยู่ ส่วนเทพที่ยิ่งกว่ามนุษย์ ซึ่งได้ชื่อว่า เทวะ เทวี ดังพระราชา และราชินีนั้นมีอยู่หรือ

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า สคารวมาณพ ข้อที่ว่าเทวะมีอยู่นั้น เป็นของที่เรารู้แจ้งตามฐานะ ข้าแต่พระพุทธองค์ พระพุทธองค์ผู้ที่ข้าพระองค์ทูลถามว่า เทวะมีอยู่หรือ ก็ตอบว่าข้อที่เทวะมีอยู่เรารู้แจ้งตามฐานะ เมื่อพระพุทธองค์ไม่รู้ พระวาจาของพระพุทธองค์ก็เป็นของเปล่าของเท็จไม่ใช่หรือ ตรัสตอบว่า สคารวมาณพ ผู้ที่เธอถามว่าเทวะมีอยู่หรือ ผู้ใดกล่าวว่า เทวะมีอยู่ ผู้ใดกล่าวว่า เรารู้แจ้งตามฐานะ วิญญูบุรุษคือ บุรุษผู้เป็นบัณฑิตต้องลงความเห็นว่าเทวะมีอยู่ เพราะเหตุไรพระพุทธองค์จึงไม่ได้อย่างนี้แต่แรก เหตุว่าคำว่าเทวะมีอยู่นี้ เป็นคำที่ปรากฏอยู่ในโลกนี้แล้ว

เมื่อตรัสตอบอย่างนี้แล้ว สคารวมาณพก็ทูลสรรเสริญแล้วประกาศตัวเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนาตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป

จากกันฉบับนี้ จากกันด้วยพุทธภาษิตที่ว่า “ผู้ใดสิ้นอาสวะแล้ว ไม่ข้องในอาหารด้วยตัณหา ผู้ใดมีสุญญตวิโมกข์และอนิมิตตวิโมกข์เป็นโคจรร่องรอยของผู้นั้นตามได้ยาก เหมือนรอยเท้าของนกในอากาศ”

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ประโยคสัญลักษณ์

โรงน้ำชา

"โอ๊ย! นี่มันอะไรเนี่ย!"

เสียงแหลมๆ ของหญิงสาวคนหนึ่งแผดดังทะลุขึ้นมา แม้มันจะไม่ใช่การตะโกนโหวกเหวกโวยวายอะไรมากมาย แต่มันก็ดังพอที่จะทิ่มพรวดเข้ามากระทบกับแก้วหูของผมผู้ซึ่งยืนอยู่ห่างมาไม่ไกลนัก

ผมหันไปมองต้นเสียง เธอคือหญิงสาวผู้เป็นเจ้าของท่อนขาเรียวยาวรูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาวละเอียดนวลเนียน ผมยาวสลวยย้อมสีน้ำตาลเข้มพลิ้วสยายตามแรงลมทะเล แต่งหน้าเบาๆ ให้พอมีสีสัน ดวงตากลมโตหวานละมุน ริมฝีปากสีชมพูระเรื่อเรียวเล็กได้รูปแต่อวบอิ่ม การแต่งตัวดูดี เท่ ในสไตล์ที่เหมาะกับการมาเที่ยวเกาะสมุยแบบนี้

ก็คือเป็นหญิงสาวสวยที่ลุคดีจนสังเกตได้เพียงในการมองปราดแรก!

ผมหันไปมองเพียงแว้บเดียวเพราะเสียงเธอมันแทรกมาเสียดรูหู แต่ก็ไม่ได้เพ่งความสนใจไปให้มากนัก ยกกล้อง Mirrorless แบบ Full Frame รุ่นล่าสุดขึ้นมาเก็บภาพธรรมชาติสวยๆ บรรยากาศดีๆ ของหาดตลิ่งงามต่อไป

"โห่ย…ไม่เวิร์คอ่ะ ทำไมไม่ได้ซะที!" เสียงเธอคนเดิมบ่นพรวดขึ้นมาอีก แต่ครั้งนี้ดูจะเพิ่มความดังกว่าครั้งที่แล้วเล็กน้อยจนฟังเหมือนจะเริ่มโวยวายด้วยความไม่พอใจ

ผมเหลือบไปมองอีกที เริ่มสงสัยว่าปัญหาของเธอคืออะไรกันแน่...

เธอกำลังบ่นชายหนุ่มคนหนึ่งซึ่งน่าจะเป็นแฟน เขาเป็นชายร่างท้วมๆ ผิวออกน้ำตาลอ่อนๆ ใส่แว่นเชยๆ เสื้อผ้าแม้จะดูว่าเป็นเสื้อผ้าสำหรับมาเที่ยวทะเล แต่มันกลับทำให้เขาดูเหมือนเด็กส่งน้ำแข็งตามร้านแถวนี้มากกว่า

ก็คือเป็นชายหนุ่มที่ดูไม่คู่ควรในการจะได้เธอคนนี้มาเป็นแฟนเอาเสียเลย อันนี้ก็สังเกตได้เพียงในการมองปราดแรกเช่นกัน!

เขาก้มหน้าก้มตามะงุมมะงาหราง่วนอยู่กับหน้าจอโทรศัพท์สมาร์ทโฟนในมือ ส่วนเธอก็มายืนอยู่ข้างๆ ชี้นิ้วโวยวายไปด้วยโดยไม่มีทีท่าจะหยุด

"ถ่ายยังไงเนี่ย! ไม่สวยสักรูป ลบให้หมดเลยนะ!"

ชายหนุ่มคนนั้นทำตามอย่างว่าง่ายในขณะที่กระเป๋าถือของเธอก็ยังคล้องอยู่ในท่อนแขนของเขา

เห็นแค่นี้ผมก็รู้ทันที ทั้งสองเป็นแฟนกัน มาเที่ยวเกาะสมุยทั้งทีหญิงสาวก็อยากมีรูปสวยๆ เก๋ๆ ไว้อวดไว้โม้ผ่าน Facebook, Twitter, Instagram ให้เพื่อนๆ อิจฉา ก็เลยให้แฟนหนุ่มหน้าตาท่าทางเฟอะฟะคอยตามถ่ายรูปพร้อมทั้งถือกระเป๋าให้ เธอจะได้ปั้นหน้ากับโพสท่าได้สะดวกๆ หน่อย

แต่ดูท่าทางผลงานถ่ายรูปของเขาจะไม่เข้าตาเธอเท่าไหร่!

"มา! เอาใหม่!" เธอบอกเขาด้วยน้ำเสียงหงุดหงิด หน้าเหวี่ยง คิ้วขมวด แล้วเดินกระแทกส้นไปยังโขดหินก้อนหนึ่งริมหาด

ครั้นพอเธอขึ้นไปนั่งบนโขดหินก้อนนั้นและหันกลับมาเท่านั้นแหละ เปลี่ยนไปราวคนละคน!

หญิงสาวยิ้มหวานสดใสไร้อารมณ์ขุ่นข้อง ผมพลิ้วปลิวสยาย ร่องนิ้วเสยปัดผมที่ปลิวมาระหน้า จิกตา จีอปาก

"โอเค เอาเลย!" เธอบอกแฟนหนุ่มที่ยกโทรศัพท์สมาร์ทโฟนรอถ่ายอย่างรู้หน้าที่

ไม่กี่อึดใจต่อมา...

"เสร็จละ" เขาร้องบอกเธอ

รอยยิ้มหวานสดใสนั้นวูบหายไปจากใบหน้าอย่างรวดเร็วราวฟองคลื่นที่สาดกระทบหาดทราย กลายเป็นสีหน้าแห่งความคลางแคลงและพร้อมเหวี่ยงระหว่างที่เดินกลับมาหาแฟนหนุ่ม

"เฮ้ย...เอาอีกแล้ว! ถ่ายรูปไม่เป็นเลยอ่ะ รูปแบบนี้โพสต์ไปอายเค้าตายเลย หน้าก็มืด องค์ประกอบภาพก็ไม่ดี แล้วไอ้เด็กฝรั่งคนนั้นน่ะให้มันติดมาในภาพทำไม ทำไมไม่รู้จักเบี่ยงมุมหลบล่ะ!" เธอบ่นยับ

"ก็คิดว่าให้เห็นคนอื่นมั่งก็จะช่วยให้บรรยากาศมันดูมีชีวิตชีวา ไม่เหงาๆ ร้างๆ ไง"

"มันแย่งความสนใจไม่รู้หรือไง! เอาใหม่!"

"พี่คะ!"

เสียงเดิมดังขึ้น ผมหันไปมองอีกครั้ง ไม่แน่ใจว่าตัวเองเป็นคนที่ถูกเรียกหรือเปล่า

หญิงสาวขี้บ่นคนนั้นเดินช้าๆ เข้ามาหา...

เมื่อกี้เธอเรียกผมจริงๆ ว่ะ!

ขาเรียวๆ ค่อยๆ เยื้องย่างพาร่างเข้ามาใกล้ ยิ่งทำให้ได้เห็นชัดๆ ว่าเธอเป็นหญิงสาวที่สวยไม่เบาเลยทีเดียว

"มีอะไรครับ" ผมถาม เก็บยิ้มเขินๆ ไว้ไม่อยู่

"พี่ช่วยถ่ายรูปให้หนูหน่อยสิ กล้องกับเลนส์พี่ดูโปรฯ ดี น่าจะถ่ายสวย นะคะ นะ... นะ..."

เสียงกับหน้าตาอ้อนๆ นั้น...

"ไม่ดีกว่านะ แฟนถ่ายให้อยู่นี่นา มันจะดูไม่ดีมั้ง"

"ขอดูรูปในกล้องที่พี่ถ่ายไปหน่อยสิ ได้มั้ยคะ?"

ผมกดปุ่มด้านหลังกล้องดิจิตอล เลื่อนให้เธอดูทีละรูป ส่วนใหญ่เป็นรูปทัศนียภาพงามๆ ของเกาะสมุยแห่งนี้ มีบางรูปที่ผมถ่ายชีวิตผู้คนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้านท้องถิ่น เลือกให้ชัตเตอร์จับช่วงจังหวะอิริยาบถที่น่าสนใจและองค์ประกอบภาพสามารถเล่าเรื่องราวได้อย่างสวยงามในแต่ละรูป

ผ่านไปประมาณ 5 - 6 รูป อยู่ๆ เธอก็เอ่ยกับผมด้วยสีหน้าจริงจัง

"ถ้าหนูเลิกกับแฟนแล้วมาคบกับพี่...พี่จะถ่ายรูปให้หนูได้มั้ยคะ!"

"เฮ้ย!"

ผมตะลึงไปหลายวินาที! หูดับไม่ได้ยินอะไรอีก เงิบงงใบ้แดกกับประโยคนั้น

เสียงเธอค่อยๆ ลอยกลับมาเข้าหูอีกครั้ง

"ถ้าได้พี่ถ่ายให้ หนูจะได้มีรูปสวยๆ ในเฟซให้คนอื่นอิจฉาบ้าง แล้วเป็นแฟนกับคนถ่ายรูปเก่งๆ ก็โคตรเท่เลยอ่ะ" เธอยิ้มร่าเริง แต่ผมยังงง

"งั้นลองดูก็ได้ แต่นี่เลิกได้เลยเหรอ" ผมถามเธอ

"งั้นพี่รอแป๊บ หนูไปเคลียร์ก่อน"

เธอผละไปคุยกับชายหนุ่มคนนั้น มันไม่ได้มีอะไรรุนแรง ไม่มีใครตีโพยตีพายโวยวายงี่เง่า ดูเธอเป็นคนที่จัดการกับการเลิกราได้ค่อนข้างดีทีเดียว

ไอ้หนุ่มคนนั้นยอมเดินคอตกจากไปพร้อมๆ กับที่เธอเดินกลับมาหาผม

"หนูเป็นแฟนพี่แล้วนะ!" เธอยิ้มร่า เป็นยิ้มที่เสน่ห์ล้นทะลัก

"จะให้ถ่ายรูปใช่มั้ย งั้นต้องเริ่มจากไปหามุมสวยๆ ก่อน"

ผมและเธอเดินหลบผู้คนที่ขวักไขว่วุ่นวายจนได้มาเจอมุมสวยริมหาดที่ต้นมะพร้าวโน้มลงแทบจะจุมพิตน้ำทะเลสีเขียวอมฟ้าใสราวกระจก

ผมหันขวับไปหาเธอ เงื้อแขนวาดมือแหวกอากาศดังหวือกระแทกลงไปบนใบหน้าสวยๆ ของเธอเต็มๆ หนึ่งฉาด!

เพี้ยะ!

หน้าสวยๆ เหวี่ยงสะบัดตามแรงตบ! ร่างเธอซวนถลา!

เธอตั้งตัวได้ หันกลับมา สีหน้าเต็มไปด้วยความตื่นตระหนกและสับสน

ยังไม่ทันจะมีเสียงใดเล็ดลอดออกมาจากเรียวปากอมชมพูคู่นั้น ผมบรรจงเหวี่ยงมือตบจนหน้าสะบัดไปอีกฉาด!

เธอทรุดลงไปนั่งกอง เลือดแดงสดไหลซิบ

"พี่ถ่ายรูปเก่งมากนะ..." ผมบอกเรียบๆ ขณะก้มลงไปกระชากให้เธอยืนขึ้น

"แต่พี่ชอบซ้อมผู้หญิงว่ะ!"

แว่บเดียวของเสี้ยววินาทีนั้น

เธอคิดถึงกล้องของโทรศัพท์สมาร์ทโฟน...

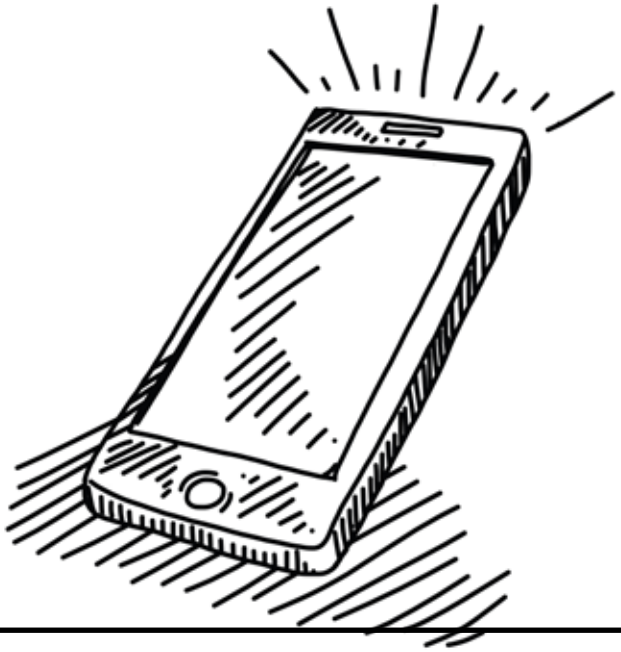

วันชัย ตั้งทรงจิตร

การใช้นวัตกรรมแบบฝึก การเขียนกลอนแปดด้วยตนเอง

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ชุดที่ 2.4 อุปกรณ์ในการเขียนกลอน

การเขียนกลอนได้สะดวก และรวดเร็วก็ต้องสะสมอุปกรณ์ในการเขียนไว้มากพอสมควรทีเดียว ทันทีที่เขียนกลอนก็สามารถหยิบมาใช้ได้ทันเวลา เช่น คำไวพจน์ คือคำที่มีรูปร่างต่างกันมีความหมายเหมือนกัน คำพวกนี้มีประโยชน์มาก นอกจากช่วยในการสัมผัสแล้ว ยังช่วยไม่ให้เกิดซ้ำรูปในความหมายเดียวกันอีกด้วย เช่น คำว่า เมือง ได้แก่ ธานิน ธานี นคร นคเรศ บุรินทร์ เป็นต้น นอกจากคำไวพจน์แล้ว เราควรมีความรู้ด้านคำราชาศัพท์ คำสุภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย ศัพท์วรรณคดี ภาษาท้องถิ่น ศัพท์ศาสนา ศัพท์เทคนิคต่างๆ อีกด้วย

นอกจากมีความรู้ดังกล่าวแล้ว คุณสมบัติประการสำคัญของนักกลอนต้องมีความมานะอดทนไม่ท้อถอยต้องหมั่นขยันเขียนกลอนอยู่เสมอ และต้องเป็นคนช่างคิดช่างฝัน หัดเป็นคนมีความรักเพราะความรักจะช่วยดลบันดาลใจให้คิดฝันได้มากที่สุด ต้องอ่านหนังสือให้มาก เห็นและซึ้งในความงามของธรรมชาติ (ถ้าเห็นอะไรก็เฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายจะเป็นนักกลอนได้ยาก) ต้องรักและสนใจในศิลปะทุกชนิด เช่น วรรณคดี รูปปั้น ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรมต่างๆ เป็นต้น เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เป็นคนช่างคิดช่างฝันและมีจินตนาการผลงานของเราจึงมีความฝันและจินตนาการแฝงอยู่

ถาม ปกรณ์สำคัญในการเขียนกลอนมีอะไรบ้าง (อธิบายมาให้เข้าใจ)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(เฉลย ดูคำตอบได้จากบทเรียนชุดที่ 2.4)

ใบความรู้

คำไวพจน์หรือคำที่มีความหมายอย่างเดียวกันซึ่งอาจใช้แทนกันได้ ดังนี้ เพื่อประโยชน์ในการสัมผัส การบรรจุคำให้พอดี ตามลักษณะบังคับและการเลือกใช้คำให้เหมาะสม

พระพุทธเจ้า

พระสากิยมุนี พระภควันต์ พระชินวร พระชินสีห์ พระตรีโลกนาถ พระผู้ทรงพระภาค พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ พระอรหัง พระสมณโคดม พระบรมศาสดา พระศากยมุนี พระพิชิตมาร พระตถาคต พระโลกนาถ พระศรีสรรเพชญ์ พระสัพพัญญู พระบรมครู พระทศญาณ พระบรมครู

พระเจ้าแผ่นดิน

กษัตริย์ บพิตร ปิ่นเกล้า ภูบาล ภูธร ไท ไท้ นรินทร์ นฤนาถ นฤเบศ นฤบดี มหิดล ราชา อดิศวร ภูเบศ ภูวนาถ ภูวไนย ภูมิบาล ธรณินทร์ ภูมินทร์ อธิราช จักริน นฤบาล นฤเบศร์ นโรดม นริศ นราธิเบศร์

ใจ

ใจ กมล แด ทรวงใน ทรวง มน มาน มโน รติ ฤดู ฤทัย อก อุระ หฤทัย

ผู้หญิง

กนิษฐา กัลยา กัญญา กลอยใจ โฉมยง โฉมฉาย ดรุณี ดวงสมร นงคราญ นงราม นงนาฏ นงลักษณ์ นงพะงา นารี นฤมล นิรมล นุช บังอร พนิดา พะงา ภาคินี ยุพิน ยุพยง เยาวมาลย์ เยาวลักษณ์ วนิดา วิมล สุดา อนงค์ อรไท อรนุช อัมพา อิตถี

คำเปรียบเทียบ

อุปมา เสมือน ราวกับ ราว เหมือน พ่าง เพี้ยง กล คล้าย เฉก เช่น ดั่ง ดุจ เพียบ เทียม ประเล่ห์ ประหนึ่ง ปาน เปรียบด้วย

ดอกไม้

กรรณิกา โกสุม กุสุม กุสุมาลย์ บุปผา บุปผชาติ บุหรัน บุหงา พเยีย พวงมาลา มาลัย มาลา มาลี สมุน สุมาลี สุคันธชาติ ผกา

น้ำ

กระสินธ์ คงคา ชร ชล ชลธาร ชลธี ชลธิศ ชลาธร ชลาลัย ชโลทร ธาร ธารา นที มหรรณพ ละหาน วาปี วารี สาคร สาคเรศ อุทก อุทกธารา สมุทร วาริน ตระพัง ตะพัง กระพับ สะพัง ทก

พระจันทร์

แข จันทร์ จันทร เดือน แถง นิสากร นิศานาถ นิศาบดี นิศารัตน์ บุหลัน มนทกานติ รัติกร อินทุ โสม ศศิธร ศศี ศศิ วิธู รัชนีกร มาศ มา ปักษาธร พิธุ

พระอาทิตย์

ตะวัน ไถง ทินกร ทิพากร ทิวากร พันแสง ภาณุ ภาณุมาศ ภาสกร รพิ รพี รวี รังสิมันต์ รังสิมา รำไพ วรุณ สุริยการ สุริยง สุริยา สุริเยศ สุริโย สุริยน อังศุมาลี อาภากร สูร สูรย์

โลก

ธรณี ธาตรี ปฐพี ปฐวี พสุธา พิภพ ภูมิ หล้า โลกธาตุ ธรา ด้าว ธราดล ไผท พสุธา ภูวะ ภูวดล มหิ มหิดล เมทินี นินา โลกย อาจลา อุรพี โกษ

สวรรค์

สรวง สุคติ สุรบถ สุราลัย สุราโลก ทิน ไกวัล ดาวดึงส์ ยามะ ดุสิต นิมมานรดี โสฬส ปรนิม มิตวสวัตตี สุขาวดี กระยาหงัน ไทวะ สุคติ

ตอนที่ 3
กลวิธีในการเขียนกลอนแปด

จุดประสงค์การเรียนรู้
บอกวิธีในการเขียนกลอนแปดได้

เนื้อหา
1. การตั้งชื่อ
2. การขึ้นต้น
3. การดำเนินเรื่อง
4. การจบของกลอน
5. สำนวนโวหาร

ชุดที่ 3.1 การตั้งชื่อ

การตั้งชื่อบทกลอน นับว่าเป็นความสนใจอันดับแรกของผู้อ่านเป็นการเรียกร้องความสนใจ โน้มน้าวความรู้สึก บ่งบอกคุณสมบัติในตัวของมันเอง ถ้าชื่อไม่ดี ไม่น่าสนใจก็อาจถูกมองข้ามไปก็ได้ ดังนั้น ชื่อจึงมีความสำคัญเช่นกัน การตั้งชื่อบทกลอนจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้อยู่ด้วย เช่น ต้องตรงกับเนื้อหาของเรื่อง ไม่ใช่อ่านเรื่องแล้วไปคนละทิศทางกันกับชื่อเรื่อง ประการต่อมาต้องแปลกเด่น สะดุดใจแก่ผู้อื่น ใช้ภาษาง่ายๆ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ จำง่ายและไม่ซ้ำกับคนอื่นบางครั้งการตั้งชื่อเรื่องให้ชวนสงสัย ฉงนสนเท่ห์ เป็นปัญหาและขัดแย้งกัน ก็ชวนให้ติดตามอ่านเช่นกัน

เมื่อชื่อมีความสำคัญเป็นเบื้องต้นแล้ว ตัวอย่าง ชื่อของบทกลอนในยุคปัจจุบันก็พอยกตัวอย่างได้ดังนี้

1. ตั้งชื่อที่มีความขัดแย้งกันในตัวเอง เช่น บาปหวานและนิยายที่ไม่จบ ของ สุรศักดิ์ ศรีประพันธ์ หอมบาปตรงรอยต่อของ “ชมจันทร์” ความซื่อสัตย์ซึ่งบัดซบ ของ กรรณิการ์ หิรัญรัศมี ชัยชนะของคนแพ้ ของ ประยอม ซองทอง
2. ตั้งชื่อจากสถานที่ หนทาง ภูเขา แม่น้ำ ตำบล อำเภอ จังหวัด ชื่อเฉพาะอื่นๆ แต่มักจะเติมสร้อยคำลงไปด้วยเพื่อเพิ่มความหมายและความสนใจ เช่น ตำนานวังน้ำ ของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ จากไทรโยคถึงชัยภูมิ ของ “อรญาณี” เขาใหญ่รอนแรมเกือบถึงนิรันดร์ ของ “ธารี” สีชังที่รัก ของ รังสรรค์ สัมมานนท์ จากลั่นลมถึงเจ้าพระยา ของ เยาวลักษณ์ แตงนาค
3. ตั้งชื่อให้ชวนสงสัย ฉงน สนเท่ห์ เช่น ปรารถนาในสายลม ของ คณิต โสพันธ์ ก้าวที่ไม่พ้นตัว ของ สุรศักดิ์ ศรีประพันธ์ ภาพวาดที่ยังไม่เสร็จ ของ “อุฬาริน” คนสองโบสถ์ ของ สัญญา ถิ่นวัฒนากุล

4. ชื่อตัวเดียวก็ดูเก๋เด่น แปลกตา ตัวอย่างเช่น ขวัญ ของ สุพรรณี พูลพงษ์ ข้าว ของ “วันตามณี” ขอ ของ รัชฎาภรณ์ ณ เมฆฟ้า เตือน ของ เพ็ญศรี บุณณา โถ ... ของ ปิยพันธ์ จัมปาสุต หอม ของ ธัญญา ธัญญามาศ อยาก ของ “วันวร”

5. ยกกลอนวรรคใดวรรคหนึ่งที่มีใจความเด่น และครอบคลุมเนื้อหาในที่สุดในบทกลอนมาเป็นชื่อบทกวี เช่น ไทยรักไทยเลือดไทยไม่ไหลหลั่ง ของ สายธาร ณ โนนไทย เมื่อเป็นคนให้เป็นคนเช่นนั้น ของ “บรรณลิขิต”

6. ชื่อเกี่ยวกับ ฤดูกาล ดินฟ้าอากาศ วันสำคัญ เช่น ชีวิตใหม่ในปีใหม่ ของ “อักขรานุรักษ์” สารทไทย ของ นิ่มนวล เวชปาน กระทงกับความรัก ของ วรนุช นครศรีฯ

7. ชื่อที่เป็นนามธรรม กลอนประเภทนี้มักเป็นกลอนที่แสดงออกด้านอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ เช่น บทเพลงแห่งความคิดถึง ของ บุศรินทร์ สำเร็จผล ความจริงที่เพิ่งรู้ ของ ประเสริฐ จันคำ จนถึงนิรันดร์ ของ จินตนา ปิ่นเฉลียว บนความผิดหวัง ของ เฉลิมศักดิ์ ศิลาพร ลำนำแห่งการรอคอย ของ ชาติชาย แซ่อึ้ง สีซึ่งไม่เหมือนเดิม ของ คำนวณ วงศ์สง่า

8. เป็นชื่อสุภาษิต คำพังเพย และสำนวนต่างๆ เช่น หวานคลื่น ของ “ชมจันทร์” กบเลือกนาย ของ “ ธาราวลี” หนาวน้ำตา ของ กรรณิการ์ หิรัญรัศมี เทียนชีวิต ของ เพชรีย์ โพธิบุญธรรม

ถาม การตั้งชื่อของบทกลอนควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(เฉลย ดูคำตอบได้จากบทเรียนชุดที่ 3.1)

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ประทุม เรืองฤทธิ์

ปฏิรูปการศึกษา บนทางเดินอันวกวน

กระแสทัศน์การปฏิรูปการศึกษาได้ถูกเรียกร้องมาตั้งแต่พบว่าคุณภาพของผู้เรียนตกต่ำลงเมื่อมีการประเมินในระดับต่างๆ เพื่อตรวจสอบในความรับผิดชอบทั้งในเชิงระบบและการนำหน้าที่ของครูต่อการจัดการเรียนการสอน แต่ทว่าตลอดระยะที่ผ่านมาของการตรวจสอบกลับชี้เป้าตรงมาที่หน่วยงานระดับปฏิบัติ คือ โรงเรียนกับผู้ปฏิบัติ คือ ครูเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนหน่วยงานเบื้องบนในระดับนโยบายกับ "ผู้บริหารระดับสูง" เอนไหวไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลง

ตลอดระยะเวลาของการทำหน้าที่ครูอันเป็นวิชาชีพชั้นสูงมามากกว่าสามทศวรรษ มองเห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ ตั้งแต่การปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกระแสโลก ตอบสนองต่อการพัฒนาคนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาได้ก้าวสู่การรองรับทั้งระบบการผลิตกระแสใหม่และใช้ชีวิตทันสมัยในศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางการแข่งขัน จึงมองเห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงด้วยให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ ภาษา คณิตศาสตร์ ทั้งการจัดการเรียนการสอนและการใช้เครื่องมือทันสมัยประกอบการเรียนการสอน ส่วนด้านโครงสร้างกลับเทอะทะย้อนยุคด้วยสภาวการณ์ทางสังคมเป็นเงื่อนไขสำคัญในการยื้อยุด ด้วยเหตุมาจากโครงสร้างของระบบเดิมที่มาจากกระแสการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม นำมาซึ่งความล้มเหลวในเชิงบริหารจัดการภายใต้กลไกอุปถัมภ์บิดเบี้ยวนำพาสู่ความตกต่ำทางการศึกษาและองค์กรที่ขาดเอกภาพนำไปสู่การทบทวนโครงสร้างและก่อรูปโครงสร้างใหม่สอดรับกับแนวทางอำนาจนิยมฝ่ายอนุรักษ์เน้นระบบการสั่งการเชื่อมั่นในแนวทางในการมีส่วนร่วมของคณาธิปไตย "การบริหารระดับสูง" จะเห็นได้จากการร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกือบทั้งหมดเกี่ยวกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา ฯลฯ เกิดจากแรงผลักที่ไม่เชื่อมั่นต่อแนวทางการมีส่วนร่วมตามวิธีประชาธิปไตย การพังทลายของภาคการมีส่วนร่วมที่ยึดโยงกับผู้เกี่ยวข้องโดยตรงอย่างการเลือกตั้งคณะกรรมการในองค์คณะบุคคลระดับต่างๆ นำมาซึ่งความน่ารังเกียจจนต้องใช้วิธีการสรรหาทดแทนภายใต้กลไกอุปถัมภ์ องค์คณะบุคคลในมิติใหม่จึงไม่แตกต่างไปจากองค์คณะตามพิธีกรรมและเมื่อทดลองใช้ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นจนมีเรื่องฟ้องร้องในศาลปกครองอยู่เป็นระยะ ของ "มติพิธีกรรม"

"มุ่งทำงานแยกส่วน
เพื่อพัฒนาองค์รวม
ของการพัฒนาบุคคล"

"การทำงานแบบองค์รวม
แต่การพัฒนาแบบแยกส่วน"

ด้วยหลักคิดตามแนวทางประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งขยายผลลงสู่การออกแบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะทางการศึกษาการจัดโครงสร้างที่สนองตอบต่อหลักดังกล่าว ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ แม้บางครั้งผลของการมีส่วนร่วมนำมาซึ่งความบิดเบี้ยวจนเป็นที่ครหาทางสังคมถึงพฤติกรรมขององค์คณะในเชิงลบ เช่น การเล่นพรรคเล่นพวก การฉ้อฉล แต่ทุกองค์คณะมิใช่มาจากตัวแทนของการมีส่วนร่วมเพียงฝ่ายเดียว หากแต่จะประกอบและยึดโยงกับการมีที่มาจากผู้บริหารตำแหน่งต่างๆ ร่วมด้วยทุกองค์คณะจึงมิใช่ประเด็นหลักของการปฏิรูปหากจะชี้ว่า "คือความล้มเหลวทางการศึกษา"

ความล้มเหลวทางการศึกษาด้วยดัชนีชี้วัดของการประเมิน แม้เป็นเพียงเศษเสี้ยวของวิถีชีวิตบุคคลในอนาคตอีกยาวไกล แต่ในภาพรวมคือตัวชี้วัดของการพัฒนาที่จับต้องได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งในเวลานี้ออกมาเป็นตัวเลขผลสัมฤทธิ์ที่ต้องรายงานให้สังคมรับรู้เมื่อเปรียบเทียบค่าการพัฒนากับกลุ่มประเทศในอาเซียนยิ่ง ทำให้สังคมตื่นตระหนกถึงความอ่อนด้อยจนแทบล้าหลังยิ่งทำให้เกิดการวิพากษ์ของการใช้เม็ดเงินมหาศาลเพื่อพัฒนาทางการศึกษาแต่กลับได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่าเงินที่รัฐลงทุนไปเพื่อหวังพัฒนาคนเพื่อการพัฒนาชาติ

การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาแม้จะพยายามทำให้เป็น "วาระแห่งชาติ" ถือว่าเป็นการให้ความสำคัญสูงสุด แต่ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ทุกครั้ง หรือกระทั่งการปรับเปลี่ยนหลักสูตร และโครงสร้างครั้งแล้วครั้งเล่าไม่สามารถตอบโจทย์ที่ดีได้อันเนื่องจากการปรับเปลี่ยนดังกล่าวเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงด้านรูปลักษณ์มิได้แทรกซึมเข้าไปในกระบวนการปฏิบัติที่แท้จริง หากเป็นการเปลี่ยนถ่ายตามความต้องการตามอำนาจการเมืองในแต่ละยุคโดยขาดการเตรียมความพร้อมในหน่วยปฏิบัติ มีความเหลื่อมล้ำที่กระจายทั่วไปตามพื้นที่ชายขอบ และด้วยอำนาจทางการเมืองมักทำงานตามสถานการณ์มากกว่าการยึดถือภารกิจสำคัญ

“

ครูไทยทำได้ทุกอย่าง

ยกเว้นสอนเด็ก

”

ทางการศึกษาคือการให้ความสำคัญต่อการขัดการเรียนการสอน ลดภาระที่มิใช่งานหลักออกไปจากโรงเรียน “คายกากทิ้ง ให้เหลือแก่น” หากหน่วยเหนือที่มีความพยายามหยุดคิดให้โรงเรียนทำ วางกรอบโรงเรียนคิดและทำบนพื้นฐานของชุมชน ครอบครัว โรงเรียน และสังคม สามารถตอบโจทย์ของการพัฒนา คือการกระจายอำนาจให้กับโรงเรียนมากขึ้น มีอิสระทางวิชาการในการทำงานเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ความเป็นนิติบุคคลทางวิชาการ และการบริหารโดยมีหน่วยบังคับบัญชาการกำกับดูแลน่าจะเป็นทางออกได้

การปรับเปลี่ยนทางโครงสร้างจึงเป็นการปรับเปลี่ยนโดยการทำโรงเรียน (สถานศึกษา)ให้ใหญ่ขึ้นและหน่วยงานกำกับดูแลให้เล็กลง คือการกระจายบุคลากรต่างๆ ลงสู่หน่วยงานปฏิบัติ ภายใต้หลักคิดงานทุกอย่างเสร็จที่โรงเรียน เพื่อลดภาระของครูผู้ปฏิบัติและรวมไปถึงการลดภาระของข้อตกลงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง “มุ่งทำงานแยกส่วนเพื่อพัฒนาองค์รวมของการพัฒนาบุคคล” ซึ่งในปัจจุบันวิถีของการปฏิบัติงานส่วนมากเป็น “การทำงานแบบองค์รวมแต่การพัฒนาแบบแยกส่วน” ผลของการปฏิบัติดังกล่าว ครูผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นครบทุกเรื่อง เช่น ครูหมอ ครูกีฬา ครูเกษตร ครูตำรวจ ครูพยาบาล ฯลฯ จนสร้างวาทกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของครูว่า “ครูไทยทำได้ทุกอย่าง ยกเว้นสอนเด็ก”

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคตเป็นภารกิจหลักของคนในชาติที่เป็นเป้าหมายร่วมกัน การปรับเปลี่ยนวิธีคิดสร้างวัฒนธรรมเพื่อก้าวไปข้างหน้าย่อมไต่ระดับเพื่อคุณภาพรองรับการแข่งขันบนเวทีโลกภายใต้รากเหง้าของตนเอง หากการพัฒนาเพียงเพื่อสร้างโครงสร้างที่ใหญ่โต โดยหน่วยงานระดับปฏิบัติที่เป็นรากฐานสำคัญยังอ่อนแอ ย่อมยากที่ก้าวไปข้างหน้านอกจาก..เราทุกฝ่ายวกไปเวียนมาจนหาทางออกไม่เจอ

ชูวงศ์ ฉายะจินดา

“ความทรงจำ” อันความกรุณาปรานี

ตอนสายวันนี้ ที่ห้องเรียนชั้น ม.4/5 เกิดมีเหตุการณ์ที่ก่อความขุ่นมัวให้อาจารย์ปริศนาที่เป็นครูประจำชั้นอย่างยิ่ง เมื่อนักเรียนในชั้นกลับมาเข้าห้องเรียนหลังจากชั่วโมงพลศึกษา ที่ทุกคนจะต้องเข้าแถวเดินเข้าแถวไปเรียนที่โรงพละที่เป็นอาคารชั้นเดียวหลังย่อม แยกต่างหากจากอาคารเรียน 4 ชั้นหลังใหญ่ยาวที่บรรจุห้องเรียนชั้นมัธยมทั้งหมดไว้

จะมีการเรียนวิชาประวัติศาสตร์สากลอีกชั่วโมงหนึ่ง ก่อนถึงเวลาพักเที่ยง บังเอิญเป็นวิชาของอาจารย์ปริศนาพอดี เมื่ออาจารย์เข้าห้องสอน ความรักใคร่ไยดีต่อศิษย์ทุกคนทำให้อาจารย์ไม่เอาแต่สอน สายตาที่แจ่มใสของอาจารย์วัยใกล้กลางคนมองกวาดไปทุกๆ ใบหน้าของศิษย์ที่นั่งเป็นแถวๆ เรียงรายอยู่เบื้องหน้า บอกตัวเองด้วยความรู้สึกห่วงใยเมื่อเห็นโต๊ะเรียนวาง 2 โต๊ะ

"วันนี้เด็กขาดไป 2 คน อารีกับสมจิตรป่วยเป็นอะไรหรือเปล่าก็ไม่รู้ ยิ่งใกล้สอบมิดเทอมอยู่แล้ว"

นักเรียนทั้งหมดในชั้นมี 28 คน มีอายุในราว 15 - 16 ปี กำลังอยู่ในวัยรุ่น เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ในสายตาของความรัก อาจารย์เห็นลูกศิษย์น่าเอ็นดูทุกคน มีดวงตาใสซื่อและมีใบหน้าแช่มชื่น แสดงถึงจิตใจที่ร่าเริงเบิกบานสมวัย อาจารย์ปริศนาภูมิใจในศิษย์ทั้งชั้นของเธอมากและมักจะนำไปคุยอวดเพื่อนครูด้วยกันเสมอ

"เด็กห้องฉันน่ารักทุกคน ถึงจะไม่ค่อยเรียบร้อยเท่าไหร่ แต่ก็มีพื้นฐานจิตใจดีทุกคน ไม่มีหรอกเรื่องข่มเหงรังแกกัน มีแต่จะช่วยเหลือกันไม่ว่าเรื่องอะไร"

สายตาอาทรของอาจารย์ปริศนามองผ่านไปเจอใบหน้าที่เศร้าหมองแถมนัยน์ตาแดงๆ ของจินตนานั่งอยู่ที่โต๊ะกลางห้อง มือของหล่อนถือปากกาแต่ไม่ได้จดคำสอนของอาจารย์ลงสมุดเหมือนเพื่อนๆ ที่กำลังจดยิกๆ กันทุกคน หล่อนถึงกับสะดุ้งสุดตัวเมื่อถูกอาจารย์ออกชื่อ

"เอ๊ะ จินตนา เธอเป็นอะไรน่ะ ร้องไห้ทำไมจ๊ะ"

เพื่อนๆ ในชั้นพากันหันไปมองจินตนาเป็นตาเดียว ทำให้เจ้าตัวฝืนยิ้มแหยๆ พึมพำปฏิเสธ

"เปล่าค่ะ อาจารย์ หนูไม่ได้เป็นอะไร..."

"อ้าวแล้วหนูร้องไห้ทำไมล่ะ ดูซี น้ำตายังเต็มตาอยู่เลย"

"หนู...เอ่อ...หนูทำตังค์หาย 50 บาทค่ะอาจารย์ หนูตั้งใจจะเอามาซื้อไหมปักครอสติชสำหรับทำการฝีมือชั่วโมงครูเบญจาค่ะ ถ้าหนูไม่มีเงินหนูกลัวครูเบญจาจะดุ เพราะหนูขอให้ครูช่วยซื้อไหมมาให้ก่อนค่ะ" จินตนาสารภาพแกมเสียงสะอื้น น้ำตาไหลพรากจนต้องใช้หลังมือป้ายทิ้ง

"เธอทำตังค์หายที่ไหน จินตนา ที่โรงเรียนนี่น่ะหรือ" อาจารย์ปริศนาถามย้ำอย่างกังวลที่สุด

"ใช่ค่ะอาจารย์ หนูเอาใส่ไว้ในกระเป๋าสตางค์ค่ะ ตอนที่ไปเรียนพละ หนูกลัวกระเป๋าสตางค์จะหล่นหายเลยเอาใส่ไว้ในกระเป๋านักเรียนพอกลับมาดูก็ไม่มีเงิน 50 บาทแล้วค่ะ มีแต่กระเป๋าสตางค์เปล่าๆ"

ห้องเรียนตอนนี้เงียบกริบ เพราะนักเรียนทุกคนในชั้นพากันตั้งใจฟังเสียงเครือแกมสะอื้นของจินตนาขณะรายงานอาจารย์ *"ถ้าเธอแน่ใจว่าเอาเงิน 50 บาทไว้ในกระเป๋าสตางค์แล้วมันหายไปแบบนี้ก็ต้องแสดงว่ามีคนแอบหยิบไป"* อาจารย์ปริศนาสรุปด้วยเสียงแห้งลง

กฎของโรงเรียนมีว่า ในขณะที่นักเรียนทั้งชั้นมิได้อยู่ในห้อง กรณีที่ไปเรียนวิชาอื่นที่ต้องมีห้องเรียนพิเศษ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ หรือ พลศึกษา หรือออกไปรับประทานอาหารกลางวัน ประตูห้องเรียนจะถูกปิดไว้ เพื่อความปลอดภัยของสมบัติส่วนตัวของนักเรียนที่ต่างทิ้งไว้ในห้อง

ดังนั้นการที่เงิน 50 บาทของจินตนาหายไปคราวนี้ จึงจะต้องไม่ใช่การกระทำของคนภายนอก อาจารย์ปริศนาปรารภกับตนเองด้วยความร้อนใจยิ่งยวด เธอนึกไม่ถึงว่าเรื่องทำนองนี้จะมาเกิดขึ้นในชั้นของเธอ จริงอยู่เงิน 50 บาทนี้ ไม่ใช่จำนวนมากมายอะไร แต่ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่จำนวนเงินมากหรือน้อย เรื่องที่เกิดขึ้นนี้บอกให้รู้ว่า ท่ามกลางศิษย์ที่อาจารย์ทุ่มเทใจให้นี้ มีอยู่อย่างน้อยก็หนึ่งคนที่มีนิสัยไม่ซื่อสัตย์ชอบลักเล็กขโมยน้อย เสียแรงที่อาจารย์เคยเที่ยวคุยโอ้อวดไว้เสียทั่วโรงเรียน

แต่ปัญหาแรกที่รอแก้ คือ ศิษย์ที่เป็นเจ้าทุกข์ อาจารย์ต้องปลอบศิษย์เคราะห์ร้ายของเธอก่อน

"เดี๋ยวครูจะไปเอาเงิน 50 บาทมาให้ เธอไม่ต้องเป็นทุกข์หรอกนะ จินตนา"
คำปลอบนั้นกลับทำให้จินตนาออกอาการเป็นทุกข์ยิ่งขึ้น

"โอ หนูรบกวนอาจารย์ไม่ได้หรอกค่ะ เพราะหนูเลินเล่อเองเงินถึงได้หาย"
"งั้นเอาอย่างนี้แล้วกัน" อาจารย์ปริศนากวาดตามองหน้านักเรียนทุกคนในห้องเรียน ตอนนี้สายตาของเธอไม่แจ่มใสเหมือนตอนเมื่อแรกเข้าห้องสอน มีความกังวลแฝงอยู่ แต่ก็ยังฉายแสงแห่งความเมตตารักใคร่ อย่างเดิมไม่ผิดเพี้ยน เธอกล่าวกับทุกคนว่า

"ตามเหตุผลที่ว่าจะไม่มีใครเข้ามาในห้องเรียนของเราได้ในเวลาที่พวกเราไม่อยู่เพราะฉะนั้นเมื่อเงินของจินตนาหายไป ครูก็อดคิดไม่ได้ว่าอาจจะเป็นพวกเราคนใดคนหนึ่งที่เผลอหยิบมันออกไปจากกระเป๋าของจินตนา" อาจารย์เว้นระยะ กวาดตามองทุกใบหน้าอีกครั้ง เธอรู้สึกเสียใจที่ดวงตาทุกคู่กล้ามองสบตาเธอ ด้วยแววตาใสซื่อปราศจากพิรุธแม้เพียงเล็กน้อย

"ถ้าไม่มีใครหยิบมันไปจริงๆ ครูก็คิดว่าเธอคงจะไม่ได้ตั้งใจขโมยเงินนั้น มาถึงตอนนี้เธอก็เห็นแล้วว่าการกระทำของเธอทำให้จินตนาต้องเดือดร้อนมาก เพราะฉะนั้นครูจะให้โอกาสเปลี่ยนใจนะ ถ้าเธอคิดจะคืนเงิน 50 บาทให้จินตนา เธอก็ทำได้ง่ายๆ โดยจะไม่มีใครรู้เลยว่าเธอเอาเงินนั้นไป และกลับใจเอามาคืน" อาจารย์เว้นระยะก่อนจะกล่าวต่อไปอีก

"หลังพักเที่ยง ก่อนจะเริ่มเรียนชั่วโมงบ่าย ครูจะขอให้พวกเราเข้าแถวเข้ามาในห้องเรียนทีละคน เราจะปิดประตูห้องทั้ง 2 ประตูนะ แล้วให้เธอแต่ละคนเดินเข้ามาทางประตูหน้าและเดินออกไปทางประตูหลัง โดยใช้เวลาอยู่ในห้องนี้คนละ 1 นาที ด้วยวิธีนี้ถ้าใครเอาเงินของจินตนาไปและเห็นใจว่าเจ้าของเดือดร้อนจึงคิดจะคืนเงินนั้นก็จะได้มีเวลาเอาเงินใส่คืนในกระเป๋าของจินตนาโดยที่คนอื่นไม่รู้เลย เพราะเราอยู่ในห้องนานเท่าๆ กัน"

อาจารย์ซ้อมความเข้าใจกับทุกๆ คน แล้วจึงปล่อยเด็กๆ ออกไปทานอาหารกลางวันกันก่อนเที่ยง และนัดให้ทุกคนรีบกลับมาก่อนเวลาเข้าเรียนตอนชั่วโมงบ่ายสักครึ่งชั่วโมง เพื่อจะได้มีเวลาปฏิบัติตามแผนของอาจารย์

จินตนาคนต้นเหตุกินข้าวไม่ลงเลยมื้อนี้ ทั้งๆ ที่อาหารในปิ่นโตวันนี้เป็นข้าวกับปลาดุกฟูและยำมะม่วงของโปรด ยิ่งเห็นเพื่อนร่วมชั้นพากันแยกตัวไปซุบซิบอะไรกันอย่างเป็นความลับโดยไม่ชวนหล่อนไปร่วมวงด้วยก็ยิ่งเสียใจ คิดว่าตัวเองไม่ควรทำให้เพื่อนฝูงเกลียดน้ำหน้าเลยแต่ในใจหล่อนก็ไม่เคยคิดจะให้เพื่อนๆ พลอยเดือนร้อน นี่เพราะหล่อนเก็บอารมณ์ไม่อยู่ทำให้อาจารย์สังเกตเห็นเรื่องจึงเปิดเผยขึ้น ยิ่งคิดน้ำตาก็พานจะไหลออกมาอีก

ประสบศรีหัวหน้าชั้นรีบเข้ามาปลอบ

"เธอไม่ต้องวอรี่หรอกนะ จินต์ ฉันแน่ใจพันเปอร์เซ็นต์เลยว่าใครที่เอาเงินของเธอไปมันจะต้องคืนให้เธอแน่ๆ พวกเรารักเธอกันทุกคนเห็นเธอร้องไห้พวกเราก็แทบจะร้องตามกันอยู่แล้ว"

จินตนาเลยน้ำตาร่วงมาอีก

"ฉันไม่ได้เป็นทุกข์เรื่องเงินหรอกที่หายเท่ากับเสียใจที่ทำให้พวกเพื่อนๆ ต้องมาพลอยยุ่งยากด้วยหรอก ฉันอยากจะห้ามอาจารย์ไม่ให้ต้องมีการคืนเงินด้วยวิธีนี้แต่ก็ไม่กล้า"

ประสบศรีกลับหัวเราะร่าเริง

"ก็ไม่เห็นจะยุ่งยากอะไรสักนิด สนุกดีซะอีกได้ลุกขึ้นมาทำอะไรแปลกๆ อาจารย์เข้าใจคิดวิธีที่จะไม่ให้เราง่วงชั่วโมงบ่ายไง ความตื่นเต้นจะทำให้ตาสว่าง"

อีกครึ่งชั่วโมงจะบ่ายโมง เด็กทั้งชั้น ม.4/5 ก็มาเตรียมตัวเข้าแถวหน้าห้องที่ปิดประตูไว้แล้วทั้ง 2 ประตู จินตนาไม่ได้เข้าแถวกับเขาด้วย หล่อนถูกอาจารย์เรียกให้มายืนข้างๆ คอยดูผล สายตาของจินตนามองหน้าเพื่อนๆ ที่เดินอมยิ้มเข้าไปห้องทีละคนอย่างวิงวอนขอโทษที่ทำให้ต้องมาพลอยวุ่นวายกับเรื่องเงินหายของหล่อน แต่เพื่อนๆ ไม่เห็นมีใครทำหน้าขุ่นเคือง กลับทำหน้าเป็นเหมือนจะเห็นเป็นเรื่องขำกันทุกคน

ครึ่งชั่วโมงต่อมา ทั้งชั้นก็เดินผ่านออกมาทางประตูหลังหมดทุกคน อาจารย์ปริศนาบอกจินตนาให้เข้าไปลองเปิดกระเป๋าสตางค์ดู เผื่อว่าใครที่หยิบเงินไปจะกลับใจนำเงินมาคืน

จินตนาหายเข้าไปในห้อง ไม่ถึงอึดใจก็ส่งเสียงอุทานออกมา

"ได้เงินคืนแล้วค่ะ อาจารย์ขา โอ๊ย...ตายจริง... " เสียงร้องต่อท้ายของจินตนาทำให้อาจารย์รีบเดินเข้าไปในห้อง พวกนักเรียนทั้งชั้นก็พากันกรูเกรียวตามเข้าไปด้วย

ทุกคนมองเห็นจินตนาชูธนบัตรฉบับละ 50 บาท ถึง 2 ฉบับอยู่ในมือ ทำหน้าเลิ่กลั่กแบบพูดไม่ออก อาจารย์ปริศนาจึงถามขึ้นอย่างแปลกใจสุดสุด

"อะไร ไหนจินตนาว่าเงินหายแค่ 50 บาทไม่ใช่รึ แต่ทำไมเกิดมีคนเอามาคืนตั้ง 100 บาทล่ะ"

"หนู...เอ่อ...เพิ่งนึกได้เดี๋ยวนี้เองค่ะ อาจารย์ ว่าหนูใส่เงิน 50 บาท ไว้ในถุงผ้าที่จะทำการฝีมือจะได้เอาให้ครูเบญจา แต่หนูลืมไปคิดว่าเอาใส่กระเป๋าตังค์ค่ะ " จินตนาอธิบายละล่ำละลัก ยังคงชูธนบัตร 50 บาทในมืออย่างงง *"หนูไม่ทราบว่าใครเอาใบละ 50 ใบนี้มาใส่กระเป๋าตังค์หนู ไม่ใช่เงินของหนูหรอกค่ะ"*

อาจารย์ปริศนายิ้มออกมาได้ รู้สึกหัวใจเต้นขึ้นมาทันที ในที่สุดความภาคภูมิใจในตัวศิษย์รักของเธอก็ได้กลับคืนมาอีกครั้ง เธอรับธนบัตรใบละ 50 บาท ฉบับนั้นมาจากมือจินตนาแล้วก็เหลียวมองหน้าใสๆ ที่พากันยืนล้อมเธออยู่ ถามด้วยเสียงหัวเราะว่า

"เอ้านี่เงินของใคร รับมาซะดีๆ นะ ไม่งั้นครูจะให้พวกเธอเดินเข้าแถวกลับมาทีละคนอีกรอบหนึ่ง จะได้มาหยิบเงินไปโดยไม่มีใครรู้ว่าเป็นเงินของใครไงล่ะ "

มุกของอาจารย์เรียกเสียงฮาตรึมจากเด็กๆ ทั้งชั้น ต่างคนต่างสะกิดเกี่ยงงอนกันอยู่ครู่หนึ่ง ลงท้ายประสบศรีผู้เป็นหัวหน้าชั้นเป็นคนเอ่ยปากสารภาพว่า

"พวกหนูสงสารจินต์ กลัวเขาจะไม่มีเงินไปให้ค่าไหมครูเบญจา พวกหนูเลยเข้าหุ้นกันคนละ 2 บาทค่ะอาจารย์ พวกเรามาวันนี้กัน 25 คนก็ได้เงิน 50 บาทพอดี แล้วหนูก็เอาไปแลกที่บูธข้าวแกงค่ะ"

คำตอบนั้นทำให้อาจารย์ซึ้งน้ำใจศิษย์ทั้งชั้นจนไม่อาจกล่าวเป็นถ้อยคำ รู้แต่ว่าเธอจะมีเรื่องไปคุยอวดความน่ารักของศิษย์ในชั้นของเธออีกแล้ว ส่วนจินตนาน้ำตาคลออีกครั้ง หล่อนได้แต่เข้าไปกอดเพื่อนๆ ทีละคนแทนคำขอบใจ

ที่มา : หนังสือภาพแห่งความทรงจำ รวมเรื่องสั้นที่ครบวงจรของ "ครู" บริษัท ส.พิจิตรการพิมพ์ จำกัด (143 – 150)

รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว

การจัดการศึกษาฐานชุมชน

Community Based Education Management = CBEM

(ตอนที่ 1)

บทนำ

แนวคิดเรื่อง การจัดการศึกษาโดยองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วม เป็นแนวความคิดที่มีมานานแล้ว รูปแบบที่คุ้นเคยคือ การจัดการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างบ้าน – วัด – โรงเรียน หรือที่เรียกย่อๆ ว่า บวร ผลการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือขององค์กรหลักทั้งสามของชุมชนแบบนี้ ส่วนคดีคงมีอยู่บ้างโดยเฉพาะประเด็นการตอบสนองความต้องการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน และประเด็นการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอย่างไรก็ตาม แม้จะมีการนำแนวคิดและหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ตามแนวปฏิรูปการศึกษาไปใช้ในการจัดการ แต่สาระของกระบวนการเรียนรู้ (Educational Substance Process) ก็ยังคงเหมือนเดิม จุดหมายหรือผลของการศึกษาก็ไม่ได้แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งคุณหมอประเวศ วะสี เห็นว่า เป็นเพราะสภาพแนวคิด ที่ฝังแน่นในการจัดการเรียนรู้ ยังเป็นการเอาเนื้อหาวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่ได้เอาความจริงของชีวิตและการอยู่ร่วมกัน หรือเอาสังคมเป็นตัวตั้ง ทำให้การศึกษาอยู่นอกสังคม ไม่เข้าใจว่าสังคมมีปัญหาอะไร การศึกษาไม่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุข ไม่ร่วมแก้ปัญญา อ่อนแอทางปัญญา ทั้งๆ ที่สังคมปัจจุบันเป็นระบบที่ซับซ้อน เชื่อมโยง เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยากต่อความเข้าใจ และยากต่อการจัดการให้เกิดความก้าวหน้าอย่างสมดุล และประเทศไทยยังไม่มีสมรรถนะเพียงพอที่จะเผชิญกับความซับซ้อน และความยากของปัญหาสังคมปัจจุบัน เรื่องที่ยากและซับซ้อนจะต้องใช้ความรู้และปัญญาเข้าไปแก้ไข

การสร้างสังคมความรู้และสังคมภูมิปัญญา คือแนวทางสำคัญของแผนสำคัญการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552) แต่สังคมภูมิปัญญาและสังคมความรู้ที่แท้จริงควรมาจาก ฐานรากของสังคม และการพัฒนาอย่างบูรณาการต้องเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง เพราะชุมชนคือรากฐานของประเทศ ถ้าชุมชนทั้งหมดเข้มแข็งทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การศึกษา ประชาธิปไตย ประเทศไทยก็จะมั่นคง (ประเวศ วะสี 2555 : 2)

ข้อเสนอ (Proposition) การจัดการศึกษาโดยใช้ฐานชุมชน (Community Based Education Management = CBEM) หรือการจัดการศึกษาฐานชุมชนมีเป้าหมายและขอบเขตการเรียนรู้กว้างขวาง เป็นการเรียนรู้การสร้างฐานรากของชีวิตให้มั่นคง เพิ่มพูนความรู้ รักษาความดี ยึดหลักทำเพื่อส่วนรวม หมั่นฝึกหัดฝึกฝน ไม่ทำร้ายตนเอง ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น แม้ในช่วงชีวิตจะล้มลุกคลุกคลาน แต่หากรากฐานมั่นคง การก่อร่างสร้างตัวคงมิใช่เรื่องเกินเอื้อม (นฤตย์ เสกธีระ 2555: 13) การจัดการศึกษาโดยใช้ฐานชุมชนหรือการศึกษาฐานรากแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน นับเป็นทางเลือกจุดเปลี่ยนประเทศไทย

บทความนี้ผู้เขียนมุ่งที่จะสำรวจและนำเสนอแนวคิด หลักการ แนวทางและประสบการณ์ของการจัดการศึกษาโดยใช้ฐานชุมชน จากเอกสาร งานวิจัย และข้อมูลการปฏิบัติในชุมชน จากโครงการนำร่องของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน เพื่อสุขภาวะคนไทย เป็นโครงการที่ได้รับความสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาฐานชุมชน

การจัดการศึกษาฐานชุมชน หรือจัดการศึกษาโดยใช้ฐานชุมชนมีแนวความคิดต่อประเด็นพัฒนาการของการจัดการศึกษาในระบบของไทยว่าโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นแหล่งผลิตขนาดใหญ่ สถานศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศให้ก้าวทันโลก การศึกษาทำให้คนไทยรู้เท่าทันประเทศมีความเจริญก้าวหน้า และในสังคมแข่งขัน คนไทยให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถใช้ความรู้จัดการตนเองได้เพิ่มมากขึ้น แต่ในทางกลับกันแบบแผนการจัดการศึกษาโดยสถานศึกษาได้แยกคนออกจากชุมชน สังคม วัฒนธรรม จิตวิญญาณของความเป็นท้องถิ่น จนลืมรากเหง้าวิถีชีวิตและความเป็นตัวตนเกือบสิ้นเชิง แยกการศึกษาออกจากครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น วัด ศาสนสถาน ที่มีบรรพบุรุษ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และคุณธรรมศีลธรรมเป็นกลไกเชื่อมโยงให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (พิณสุดา สิริธรังศรี 2555: 12)

หากมองในภาพกว้างที่เกี่ยวกับอนาคตด้านสังคมกับการศึกษา กลุ่มคนที่เข้าไม่ถึงการศึกษาและการเรียนรู้ จะถูกละเลยและทอดทิ้งโดยระบบการแข่งขันคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมของคนจะลดลง เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญในโลกของตนเองจะห่างเหินและละเลยบุพการี บรรพชนและความเป็นไปของสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552 : 21) เพราะโลกกว้างขวางของผู้เรียนถูกจำกัดให้แคบลง (พิณสุดา สิริธรังศรี 2555 : 12) เป็นการศึกษาเดินตามรอยตะวันตก แบบต่อท่อความรู้ การศึกษาแบบท่องจำตำรา เน้นการท่องหนังสือแต่ไม่เน้นการเรียนรู้วิถีชีวิต (ประเวศ วะสี 2553) ทางออกของการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือทางเลือกการศึกษาฐานชุมชน แนวคิดในการจัดการศึกษาฐานชุมชนมีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้ (วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ 2553 : ก - ค และ ประเวศ วะสี 2555 : 2)

1

การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นระบบการศึกษาทางเลือกของภาคประชาชน ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งที่ฐานราก ที่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น สถาบันศาสนา เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นของประชาชน เพื่อเติมเต็มการจัดการศึกษาที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่สุขภาวะของคนไทย ทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม

2

การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการศึกษาที่เชื่อว่า ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ บนหลักการศึกษาเพื่อมวลชนและมวลชนเพื่อการศึกษาช่วยกันทำให้การศึกษาเป็นกลไกปลูกฝัง และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่บูรณาการเข้ากับวิถีชีวิต วัฒนธรรม รากเหง้า ประวัติศาสตร์ ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

3

การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการศึกษาที่เอา **"ชีวิตเป็นตัวตั้ง"** แทนการเอา **"วิชาเป็นตัวตั้ง"** ตามแบบแผนเดิม โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม จริยธรรม รูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาระบบเปิด ที่บูรณาการทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ทุกคนมีสิทธิ เพื่อที่จะให้ความเห็น หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการศึกษาที่ฟังเสียงประชาชน

4

การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการศึกษาที่สามารถรองรับผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ประสงค์เข้ารับการศึกษาในระบบ แต่สามารถศึกษาต่อด้วยการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐและการยอมรับจากสังคม ผู้จบการศึกษาสามารถเลือกรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการอาชีวศึกษา หรือเลือกที่จะมีอาชีพอิสระ มีสถานประกอบการ และหากต้องการกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบก็สามารถเทียบความรู้และประสบการณ์ โดยองค์กรเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ที่สามารถเชื่อมโยงองค์รวม

5

การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการเพิ่มความสำคัญของเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่นๆ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ต้องหันมาให้ความสำคัญกับเยาวชนและบุตรหลานโดยร่วมกันปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มารยาท ประเพณีและวัฒนธรรมภายในครอบครัวและชุมชน โดยรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง เป็นฐานรากของสังคม

6

การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive Learning Through Action) กระบวนชุมชนคือ หัวใจของการพัฒนา แผนการพัฒนาของชุมชนเป็นแผนอย่างบูรณาการ คือ เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การศึกษา และประชาธิปไตย เพราะชื่อว่า การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ จะนำไปสู่ชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่ดี เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด ไม่ใช่การท่องวิชา การเรียนรู้ร่วมกัน ในการปฏิบัติทำให้ชีวิต เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างบูรณาการ

จะเห็นว่าแนวคิดในการจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการจัดการศึกษาทางเลือกที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งฐานรากที่จำเป็น โดยภาคประชาชน เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นการศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง เพื่อสุขภาวะทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม เป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐและท้องถิ่น ชุมชนช่วยกันทำให้การศึกษาเป็นกลไกปลูกฝังคุณค่าและชีวิตที่ดีงาม เพราะกระบวนการชุมชน คือหัวใจของการพัฒนา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาดังหัวข้อต่อไป

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ที่มา : หนังสือหลักบริหารการศึกษา บรรณาธิการ ดร.จักรพรรดิ วะทา สำนักพิมพ์บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด (79 – 89)

กรณีศึกษา

รศ.ดร.ภาวิณี ศรีสุขพัฒนานันท์

นักวิจัยจะต้องระบุให้ชัดว่ากรณีที่เลือกศึกษานั้นมีลักษณะที่แสดงความเป็นเอกลักษณะในตัวอย่างไร หรือมีลักษณะเป็นแบบฉบับอย่างไร สามารถเขียนบรรยายได้ กระบวนการเลือกที่จะทำให้เกิดประโยชน์ คือ ทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยซ้ำ ๆ จะช่วยนักวิจัยมีจุดยึดที่มั่นคงว่าการมองหากรณีและหลักฐานเพื่อการค้นหาความชัดเจนตามประเด็นที่มุ่งหมายไว้

การเลือกกรณีศึกษาที่เป็นกรณีเดียวหรือหลายกรณีเป็นประเด็นสำคัญ เพราะจะได้กำหนดหน่วยวิเคราะห์ได้ถูกต้อง เช่น การศึกษากรณีที่เป็นหน่วยงานในองค์กรหนึ่ง หรือโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงการมีหน่วยวิเคราะห์อย่างน้อยสองระดับ ได้แก่ ระดับผู้ปฏิบัติ และระดับผู้บริหาร ซึ่งจะเห็นการเพิ่มความซับซ้อนและขนาดของข้อมูลที่ต้องเก็บและวิเคราะห์

จุดเด่นของการวิจัยกรณี คือการใช้แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย นักวิจัยจะระบุล่วงหน้าว่าหลักฐานอะไรที่ต้องเก็บมาวิเคราะห์บ้าง และวิธีวิเคราะห์กำหนดไว้ล่วงหน้าเช่นกันเพื่อตอบคำถามวิจัย ข้อมูลมีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณตามหลักฐานที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมีความหลากหลายทั้งการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการทบทวนหรือวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต ตลอดจนการเก็บข้อมูลที่เป็นวัตถุ

นักวิจัยจะต้องออกแบบการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเป็นวิธีการที่ถูกต้องตลอดช่วงเวลาของการออกแบบ นักวิจัยต้องทำด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างงานวิจัยที่ดี มีคุณภาพทั้งด้านความตรงภายในความตรงภายนอกและน่าเชื่อถือด้วย การสร้างความตรงต้องมีข้อมูลจากการวัดที่ถูกต้องตามมโนทัศน์ที่ศึกษา

สำหรับความตรงภายใน (Internal validity) แสดงให้เห็นว่าภายใต้สถานการณ์เฉพาะๆ จะเชื่อมโยงไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง และต้องใช้หลักฐานหลายๆ ชิ้น จากแหล่งต่างๆ เพื่อทำให้เห็นความจริงที่เสาะหา นักวิจัยพยายามสร้างห่วงโซ่หลักฐานตามหาความจริงตรวจสอบย้อนไปย้อนมา

ส่วนความตรงภายนอก (external validity) เป็นสิ่งที่สะท้อนว่าข้อค้นพบสามารถอธิบายแผ่ขยายไปยังกรณีอื่นหรือไม่ อย่างไร ถ้าข้อค้นพบ**สามารถอธิบาย**ได้กว้างไกล มากผู้คน หลากพื้นที่ อย่างน่าเชื่อถือ ความตรงภายนอกของการวิจัยนั้นๆ ก็ยิ่งมาก เทคนิคที่ใช้ที่ทำให้เกิดความตรงภายนอกสูงที่พบ เช่น การตรวจสอบกรณีศึกษาแบบไขว้(cross-case examination) และการตรวจสอบภายในกรณี (within-case examination) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความน่าเชื่อถือ หมายถึง ความคงเส้นคงวา ความถูกต้อง และความคมชัดของการวัดผลภายในงานวิจัยนั้น ทำให้การตรวจสอบผลด้วยกระบวนการที่ใช้ในการวิจัยนั้นทำได้อีก การออกแบบการวิจัยกรณีศึกษาที่รอบคอบจะสร้างความมั่นใจ รายงานเป็นเอกสารที่ดีและสามารถนำไปทำซ้ำและได้ผลเหมือนเดิม

ขั้นที่ 3 เตรียมการเก็บข้อมูล

การวิจัยกรณีเป็นกระบวนการสร้างข้อมูลมากมายจากการเจาะจงแหล่งข้อมูลล่วงหน้าทั้งหมด ดังนั้น จะต้องมีระบบการจัดการกับข้อมูลที่ดี ตรวจสอบความเพียงพอ ความครอบคลุม เพื่อป้องกันการเก็บข้อมูลมากเกินความจำเป็น หรือหลงประเด็นจากคำถามวิจัย นักวิจัยจะเตรียมฐานข้อมูลเพื่อช่วยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล คัดแยกและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ พร้อมที่จะนำมาวิเคราะห์ภายหลังได้

ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยมีผู้ช่วยเก็บข้อมูล นักวิจัยเตรียมกิจกรรมฝึกอบรมทีมนักวิจัยของตน โดยสร้างแบบวิจัยที่ชัด (clear protocols) และกระบวนการไว้ล่วงหน้าสำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนาม ฝึกปฏิบัตินำร่องจริงๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายในสาระของการอบรม ผู้เก็บข้อมูลประกอบด้วยการสร้างความเข้าใจการวิจัยกรณีศึกษานั้นๆ ความหมายในคำศัพท์เฉพาะ กระบวนการและวิธีการต่างๆ ฝึกผู้เก็บข้อมูลให้ใช้วิธีการทั้งหลายอย่างถูกต้องด้วย สอนให้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสามเส้า ตัวโครงการฝึกอบรมผู้เก็บข้อมูลจะสอนทุกขั้นตอนจนถึงการเขียนรายงาน ตลอดจนให้รู้ถึงกรอบเวลาในแต่ละขั้น นักวิจัยที่ดีจะฝึกฝนทุกขั้นตอน และศึกษาทฤษฎี และฝึกทุกขั้นตอนเพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพการวิจัย

ขั้นที่ 4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

หลักฐานของการศึกษากรณี มีแหล่งที่มา 6 แหล่ง

1. เอกสาร
2. บันทึกเชิงประวัติศาสตร์
3. จากการสัมภาษณ์
4. การสังเกตโดยตรง
5. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
6. ข้อมูลรูปธรรมที่จับต้องได้

นักวิจัยต้องรู้ว่าจะใช้แหล่งข้อมูลเหล่านี้อย่างไร แต่ละแหล่งมีวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลแตกต่างกัน บางครั้งจำเป็นต้องใช้หลายแหล่งเพื่อให้ได้หลักฐานที่อธิบายสิ่งเดียวกัน บางครั้งการรวบรวมข้อมูลอาจจะมีการติดตามหรือติดพันเป็นลูกโซ่เพื่อโยงใยให้ได้สิ่งที่ต้องการอธิบาย ผู้วิจัยจึงต้องใช้หลักการพิจารณาเลือกด้วยความเข้าใจ และต้องให้ได้ความหมายกับการเพิ่มพูนคุณภาพที่อธิบายได้ รายละเอียดของแหล่งข้อมูลทั้ง 6 มีดังนี้

1. **เอกสาร**

เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยปกติมีหลายแบบ ควรเลือกเอกสารที่มีข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมอย่างมีแผน เช่น จดหมาย บันทึกช่วยจำ และเอกสารเพื่อการสื่อสารแบบต่างๆ

1. ประกาศ บันทึกประชุม และรายงานเหตุการณ์ต่างๆ
2. เอกสารด้านการบริหาร
3. รายงานการประเมิน
4. ข่าว หรือบทความ บทวิจารณ์จากหนังสือพิมพ์

นอกจากนี้ยังมีเอกสารอื่นๆ ที่น่าจะพิจารณา อาจจะมีความคลาดเคลื่อนบ้างแต่นักวิจัยต้องวิเคราะห์ถึงสาระว่าจะรับมาหรือไม่

สิ่งที่สำคัญที่สุดของการใช้เอกสารสำหรับการศึกษากรณี คือ เพื่อหาหลักฐานที่สนับสนุน (Corroborate) และข้อโต้แย้ง (Argument) กับแหล่งอื่น ประโยชน์การใช้มีหลายประการเช่น

- ตรวจสอบความถูกต้องของตัวสะกดและชื่อองค์กรที่กล่าวถึงในบทสัมภาษณ์
- เอกสารอาจใช้สาระขยายข้อมูลจากแหล่งอื่น แต่ถ้าเราพบว่าสาระมีความขัดแย้ง ก็จะมีโอกาสที่เราจะตรวจสอบหาความจริงต่อไป
- เราสามารถใช้งานที่อ้างอิง

จากที่กล่าวมา จะเห็นประโยชน์มากมาย นับว่า เอกสารมีบทบาทที่ชัดเจน ในกระบวนการเก็บข้อมูลของการศึกษากรณี

2. **บันทึกเชิงประวัติศาสตร์**

บันทึกที่นำมาใช้เป็นข้อมูลหลายลักษณะเช่น ข้อมูลจากฝ่ายงานบริการในช่วงเวลาหนึ่ง จำนวนและลักษณะข้อมูลขององค์กร เช่น ผังงานบริหาร งบประมาณในช่วงเวลาหนึ่ง ข้อมูลจากการสำรวจ เช่น สำมะโน หรือเป้าหมายอื่นๆ ในกรณีศึกษากรณีบุคคล บันทึกเชิงประวัติศาสตร์ อาจเป็นประวัติ การเจ็บป่วย สภาพโรคาพยาธิ ที่ค้นได้จากระเบียนคนไข้ หรือ ระเบียนที่โรงเรียนเก็บสะสมไว้

ข้อมูลลักษณะเช่นนี้ อาจเชื่อมโยงให้เห็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่กำลังศึกษา ข้อมูลเหล่านี้นักวิจัยต้องพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องของสาระที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสมเหตุสมผล

3. **การสัมภาษณ์**

การสัมภาษณ์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมาก การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาที่แนะให้คิดตามบุคคลที่เป็นกรณีศึกษามากกว่าการตั้งคำถามเตรียมรอคำตอบอย่างเดียว เพราะการศึกษากรณีนักวิจัยต้องการค้นหาความจริงที่ซับซ้อนและเจาะลึก การสัมภาษณ์จึงประกอบด้วยงานที่ต้องทำ 2 งานคือ (1) เกาะติดการค้นหาแบบแผน และ(2) ถามคำถามที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงของการสนทนาโดยไม่ยึดติดกับความคาดหวังเพื่อเสริมแบบแผนใน (1) ดังนั้นการสัมภาษณ์จึงมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งจะทำให้นักวิจัยได้ข้อมูลสดจากการตอบหรือแสดงออกของผู้ถูกสัมภาษณ์ตามจริงของผู้นั้น ลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์บางคนมีลักษณะเอื้อเฟื้อข้อมูลมากกว่าที่จะตอบเฉพาะอย่างจำกัด

เราถือว่าเป็นบุคคลผู้มีข้อมูลรอบด้านจริงๆ (Key informants) ทำให้นักวิจัยสามารถแกะรอยไปสู่ความจริงที่ซับซ้อนได้ง่าย

การสัมภาษณ์อีกแบบ คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Focused interview) มักจะใช้เมื่อมีช่วงเวลาเก็บข้อมูลสั้น ประมาณสัก 1 ชั่วโมง นักวิจัยยังคงใช้คำถามแบบปลายเปิด แต่เตรียมคำถามเป็นชุดไว้ ถามแบบต่อเนื่องตามติดในประเด็นเดิม นักวิจัยต้องซักซ้อมการถามอย่างดีเพื่อไม่ให้เร่งรัดจนกลายเป็นการถามนำ การสัมภาษณ์อาจใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงช่วยด้วยก็ได้ แต่ไม่ควรใช้เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ยินยอม หรือผู้สัมภาษณ์เองไม่มีความชำนาญพอ ซึ่งจะทำให้รบกวนการฟังและการไม่มีทักษะใช้เครื่องบันทึกข้อมูลก็ทำให้ได้ข้อมูลคลาดเคลื่อนหรือไม่สมบูรณ์ได้เช่นกัน

4. **การสังเกตโดยตรง**

การเก็บข้อมูลที่ต้องลงไปเก็บในขณะมีการปฏิบัติ หรือเรียกว่ามีกิจกรรมภาคสนาม นักวิจัยพิจารณาแล้วว่า เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการอธิบายพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ เป็นหลักฐานสำคัญที่จะตอบคำถาม

การสังเกตอาจสังเกตอย่างเป็นทางการ หรืออย่างไม่เป็นทางการขึ้นอยู่กับเหตุผลความเหมาะสมที่นักวิจัยต้องพิจารณา ข้อมูลจากการสังเกตเป็นสารสนเทศเสริม เพื่อความชัดเจนของหัวข้อ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของการสังเกต การสังเกตต้องมีการสังเกตมากกว่า 1 ครั้ง หรือมีผู้สังเกตมากกว่า 1 คน

5. **การสังเกตแบบมีส่วนร่วม**

เป็นวิธีที่มีเทคนิคเฉพาะของการสังเกตที่ผู้วิจัยลงเก็บข้อมูลจะแสดงบทบาทในเหตุการณ์ภายในสังคมเล็กๆ เพื่อให้มีส่วนเข้าไปร่วมในกิจกรรมที่บุคคลเป้าหมายอยู่ ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามบริบทในขณะนั้น เช่น การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนตามภาระงานของครู แต่ครูจะใช้โอกาสนั้นให้คำถามที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเป็นข้อสนทนา หรือ เข้าไปสังเกตพฤติกรรมความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะถึงบ้าน ข้อมูลการเข้าไปมีบทบาท จะมีความจริงของการแปลความหมายที่เชื่อมโยงกับบริบทและเวลา การวิจัยเชิงสำรวจอาจเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์อย่างรวดเร็วตามข้อคำถามจะมีคุณภาพต่ำกว่า แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลโดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมก็มีข้อจำกัดทั้งโอกาสและเวลาที่ใช้ ดังนั้น การวิจัยกรณีเพื่อหาความจริงเกี่ยวกับกรณีอาจจำเป็น ทั้งนี้อยู่ที่การตั้งคำถามและการคาดหวังการใช้ประโยชน์หรือคุณค่านั่นเอง

6. **ข้อมูลรูปธรรมที่จับต้องได้**

หลักฐานประเภทมีทั้งที่เป็นวัตถุ หรือหลักฐานที่สื่อสะท้อนถึงวัฒนธรรม หรือพัฒนาการด้านความคิดต่างๆ ถือเป็นร่องรอยที่จะเชื่อมโยงกับข้อมูลบางอย่าง เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หรือสนทนา

ผู้วิจัยจะพบได้จากการเยี่ยมพื้นที่ หรืออยู่ในฐานปฏิบัติการ ตัวอย่างที่เป็นประสบการณ์ของผู้เขียนเมื่อไปโรงเรียนแห่งหนึ่งที่กำหนดเป็นกรณีที่ไปศึกษา เรื่องประสิทธิภาพการใช้ครู การวิจัยชิ้นนี้เป็นพหุกรณี 2 ระดับ คือ มีโรงเรียนที่ศึกษา 2 โรง ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ รวม 6 โรงเรียน ข้อมูลที่จะกล่าวเป็นตัวอย่างมีร่องรอยที่น่าสนใจมาก ผู้วิจัยพบชุดอุปกรณ์ของช่างตัดผม มีทั้งกระจกติดผนัง เก้าอี้ และป้ายบอกกิจกรรมอยู่ในสภาพที่ถูกทิ้งบนพื้น 2 ชิ้น ส่วนชิ้นที่สามก็แขวนอยู่ ณ ที่เคยแขวน แต่ตะขอเกี่ยวเหลือตัวเดียว ป้ายจะแกว่งไปมาเมื่อลมพัด และคิดว่าในไม่ช้าก็จะหล่นมาอยู่กับเก้าอี้ขาหักในชุดของมัน ความหมายของหลักฐานนี้ได้จากการสนทนากับผู้ช่วยผู้อำนวยการที่พาชมโรงเรียน ด้วยการตั้งคำถามของนักวิจัย ว่า “นี่อะไร” “นั่นอะไร” “เหตุการณ์นี้เกิดเมื่อไร” “การเปลี่ยนแปลงเกิดเมื่อไร” “มีความพยายามใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้อีกหรือไม่” “โรงเรียนมีกิจกรรมทดแทนสิ่งนี้หรือไม่” “ทำไม” บทสนทนาเป็นชุด เป็นโอกาสที่ได้เข้าใจสภาพการบริหารในโรงเรียน ประสิทธิภาพการใช้ครู และการกำกับดูแลของระบบการบริหารตั้งแต่หน่วยเหนือระดับต่างๆ ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นแหล่งข้อมูลมากกว่าหนึ่งแหล่ง และวิธีการค้นหาความจริงแบบสามเส้า ทำให้การตีความและได้รายงานด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ภายในกรณี (Within-case analysis) ตัวอย่างการศึกษากรณีโรงเรียนรักการอ่าน นักวิจัยศึกษาเอกสารของแต่ละกิจกรรมย่อยเสมือนเป็นกรณีที่แยกจากกัน เพื่อพิจารณาแบบแผนในลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของแต่ละกรณี นักวิจัยแต่ละคนเตรียมเขียนรายงานในรายละเอียดแต่ละกรณี จัดหมวดหมู่ของคำถามและคำตอบ และตรวจสอบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความต่าง

ต่อไปการวิเคราะห์ข้ามกรณี (Cross-case analysis) นักวิจัยตรวจสอบคู่กรณีทีละคู่ (กิจกรรมย่อยทีละคู่) จัดหมวดหมู่ความเหมือนและความต่างในแต่ละคู่ จากนั้นนักวิจัยตรวจสอบความต่างในคู่เหมือนและความเหมือนในคู่ต่าง ขณะที่ตรวจสอบแบบแผนจะเห็นหลักฐานที่แสดงความขัดแย้งชัดเจน นักวิจัยจะตามไปสัมภาษณ์เพื่อยืนยันข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อมัดหลักฐานให้แม่นมั่นกับการอธิบายความสัมพันธ์ในการตอบคำถามวิจัยที่ตั้งไว้

นักวิจัยต้องตรวจสอบข้อมูลดิบด้วยหลักเหตุผลของการตีความ ว่าเพียงพอที่จะสรุปเพื่ออธิบายเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกรณีเป้าหมาย และผลตามที่ตั้งคำถามไว้แต่ต้น ตลอดเวลาที่อยู่ในกระบวนการเก็บข้อมูลต้องประเมินและวิเคราะห์ไปด้วย ควรมองหาโอกาสที่จะสร้างความเข้าใจใหม่ๆ วิธีการศึกษากรณีจะช่วยให้นักวิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้าที่จะทำให้ข้อค้นพบและข้อสรุปที่มีความชัดเจนยิ่งๆ ขึ้น

นักวิจัยจะจัดหมวดหมู่ทำตารางให้เห็นความสัมพันธ์ข้อมูล จัดรวมข้อมูลเพื่อเริ่มนำเสนอตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา แล้วทำการตรวจสอบทวนความจริงที่ได้ ดูข้อขัดแย้งที่มี ขั้นนี้อาจจะทำการสัมภาษณ์ซ้ำเจาะลึกถ้าจำเป็น และสอบทานกับข้อมูลสำคัญจากการสังเกต

อาจใช้แผนผัง แผนภูมิแบบต่างๆ ที่เหมาะสมประกอบการนำเสนอ จะเพิ่มความชัดเจน การได้ข้อมูลเชิงปริมาณมาสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพจะทำให้เกิดความกระจ่างในการอธิบาย

เทคนิคการตรวจสอบจากผู้วิจัยหลายคนก็สามารถเสริมการอธิบายความหลากหลายของข้อสรุปได้ ถ้าพบความขัดแย้งของข้อสรุป แสดงว่าต้องวิเคราะห์ในระดับที่ลึกเพื่อค้นหาคำอธิบายที่ชัดเจน

ถ้าพบหลักฐานที่ปรากฏมีความขัดแย้งกัน การค้นหาจุดที่ขัดแย้งก็ต้องทำ หาให้พบ นักวิจัยจะใช้หลักฐานและพิจารณาตีความอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ได้ข้อสรุปตอบคำถาม “อย่างไร” และ “ทำไม” อย่างถูกต้อง ส่วนนี้เป็นข้อค้นพบที่มีคุณค่ามาก เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำไปสู่การตัดสินใจใช้ความรู้อย่างระมัดระวัง นับว่าเป็นการลดการเสี่ยงที่ได้จากการพบหลักฐานเชิงประจักษ์

ขั้นที่ 6 เขียนรายงานวิจัย

ในรายงานวิจัยควรกล่าวขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน กล่าวถึงปัญหาและคำถามวิจัย บรรยายวิธีการที่ใช้ และจุดอ่อนหรือข้อจำกัดต่างๆ บรรยายการเก็บรวบรวมข้อมูล และเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปคำตอบของคำถามทุกข้อ รวมถึงข้อเสนอแนะการศึกษาต่อไป ลักษณะสำคัญของการรายงานวิจัยแบบนี้ คือ การเล่าเรื่องซ้ำทวนในเรื่องเฉพาะที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ที่สำเร็จหรือที่ผิดพลาด โดยการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเก็บข้อมูลและตอบคำถาม หรือวิจารณ์โดยตรงในประเด็นที่ไม่ชัดเจน นักวิจัยอาจคัดลอกข้อความที่เป็นประเด็นที่วิจารณ์ และชี้ให้เห็นจุดที่ต้องเก็บข้อมูลมาตรวจสอบแบบสามเส้า ในรายงานจะเสนอข้อค้นพบทั้งที่เป็นความสอดคล้องและความขัดแย้งกับวรรณคดีที่ทบทวนมา ข้อสรุปของรายงานวิจัย เสนอทั้งแนววิจัยเพื่อการพัฒนาหรือข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยต่อไป ทั้งนี้จะทำให้นักวิจัยอื่นที่สนใจนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในชุมชน หรือเครือข่ายต่อไป ผลการวิจัยควรมีการเผยแพร่และให้ทั่วถึงยังผู้มีส่วนร่วมทุกคน

การรายงานกรณีศึกษาเป็นการนำเสนอผลการแปลงข้อมูลที่ซับซ้อน เป็นการบรรยายที่เข้าใจง่าย ช่วยให้ผู้อ่านสามารถตั้งคำถามและตรวจสอบ และเข้าใจถึงเป้าหมายของรายงาน ผู้อ่านมีความมั่นใจในทุกเรื่อง ทุกประเด็นตามที่ได้อ่าน มีการสื่อสารที่ชัดเจนอธิบายขอบเขตของกรณีและเน้นจุดขัดแย้งเป็นพิเศษ กล่าวโดยสรุป การเขียนรายงานการวิจัยก็คือการฉายภาพปัญหาที่ซับซ้อนสร้างประสบการณ์แก่ผู้อ่าน ให้สามารถเชื่อมโยงกับข้อค้นพบใหม่ได้

เทคนิคการเขียนรายงาน จะเขียนแยกเป็นบทหรือเขียนตามลำดับกาลเวลาก็ได้ บางคนเขียนเป็นเรื่องเล่า ในขณะที่เตรียมการเขียนนักวิจัยจะตรวจสอบเอกสารอย่างพินิจพิเคราะห์เพื่อหาจุดที่ไม่สมบูรณ์ นักวิจัยจะใช้ผู้อ่านหลายกลุ่มช่วยอ่านและวิจารณ์ฉบับร่างก่อน แล้วใช้ข้อวิจารณ์ปรับปรุงรายงาน แก้ไขให้มีความสมบูรณ์ ผู้ที่จะให้อ่านวิจารณ์น่าจะมีนักเขียนบทความ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

Stake (1995,122-125) เล่าสไตล์การเขียนรายงานไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

เริ่มด้วยการสร้างแผนการเขียนให้ปรากฏชัดเจนและพร้อมใช้ ดังตัวอย่างที่แสดงในตารางที่ 1 กำหนดสิ่งที่จะรายงานเป็น 7 ส่วน

1. บันทึกภาพ/เหตุการณ์/เรื่องราวที่เกี่ยวข้อง
2. ระบุประเด็น จุดประสงค์ และวิธีการศึกษา
3. บรรยายเพิ่มเพื่อให้ความหมายกับ กรณี บริบท
4. บรรยายการวิเคราะห์และสาระที่พบ
5. บรรยายรายละเอียด อ้างอิงเอกสาร ข้อความสำคัญที่คัดลอกไว้ แสดงข้อมูลที่เก็บสามเส้า
6. การยืนยัน
7. ส่งท้าย

ลองทำตารางตามตัวอย่างของ Stake มีรายการที่เตรียมเขียนรายงาน 7 ส่วน ในช่องขวาเป็นสาระตามที่ตั้งใจให้ปรากฏในรายงาน ช่องขวามือนี้จะยังไม่เติมอะไรจนกว่าจะเริ่มบันทึกข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ ได้ความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่ควรพิจารณา ตารางนี้น่าจะเตรียมไว้แต่เนิ่นๆ เมื่อเริ่มลงมือทำวิจัย จากนั้นเมื่อประมวลและจัดระเบียบข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ก็จะมองเห็นสิ่งที่จะเติมลงในแต่ละส่วนด้วยความเข้าใจจนได้สาระเต็มทุกช่องแล้วก็ลงมือเขียน การเขียนแบบเล่าเป็นเรื่องและสุดท้ายผู้เขียนเองเกิดความเข้าใจเรื่องได้ตลอดจากการเขียนนั่นเอง

ตารางที่ 1 แสดงสาระเพื่อเขียนรายงานตามตัวอย่างของ Stake

	แผนการเขียนรายงาน 7 ส่วน	สาระตามที่ตั้งใจในรายงาน
1.	บันทึกภาพ/เหตุการณ์/เรื่องราวที่เกี่ยวข้อง	ฉันต้องการให้ผู้อ่านได้ประสบการณ์มากๆ สามารถรับรู้และเข้าถึงสภาพสถานที่และเวลาที่กำหนดในกรณีที่ฉันศึกษา
2.	ระบุประเด็น จุดประสงค์ และวิธีการศึกษา	ถึงแม้ว่าผู้อ่านส่วนใหญ่จะไม่สนใจวิธีที่ฉันใช้ แต่ฉันก็ต้องบอกให้เขารู้ว่า การวิจัยดำเนินไปอย่างไร ฉันเป็นใคร และฉันคิดถึงอะไรและทำอย่างไรที่จะให้เข้าใจกรณีที่ฉันศึกษา
3.	บรรยายเพิ่มเพื่อให้ความหมายกับกรณี บริบท	ฉันต้องการเสนอข้อมูลที่ค่อนข้างชัดเจน มีข้อโต้แย้งน้อย จะต้องมีการตีความในระดับที่เห็นความเชื่อมโยงไม่ใช่ข้อมูลดิบๆ ถ้าหลักฐานมีข้อโต้แย้ง ฉันจะเสนอข้อโต้แย้ง พร้อมหลักฐาน
4.	บรรยายการวิเคราะห์และสาระที่พบ	อาจจะอยู่ระหว่างทางที่ศึกษา ฉันอยากจะเสนอผลการวิเคราะห์เหตุการณ์และบริบทที่ซับซ้อนที่มีความสำคัญ (key issues) เพื่อเข้าใจกรณีที่ศึกษา อาจค้นคว้าความรู้จากกรณีอื่นมาเทียบเคียง
5.	บรรยายรายละเอียด อ้างอิงเอกสาร ข้อความสำคัญที่คัดลอกไว้ แสดงข้อมูลที่เก็บสามเส้า	บางประเด็นมีปัญหาต้องติดตาม ข้อมูลที่มีการติดตามยืนยัน ฉันจะชี้แจงว่าอะไรที่ได้ตรวจสอบโดยเฉพาะข้อมูลจากการเก็บสามเส้า แล้วจึงสรุป
6.	การยืนยัน	เป็นความตั้งใจของฉันที่จะให้ผู้อ่านพิจารณาสาระว่าเขาเกิดความรู้จากผลการศึกษากรณีนี้อย่างไร เขามองเห็นประโยชน์ที่จะนำไปดัดแปลงหรือไม่ ฉันอยากสรุปความรู้สึก ความเข้าใจในกรณีที่ศึกษาในระดับความเชื่อมั่น ถึงแม้อาจมีการเปลี่ยนไปจากเดิม
7.	ส่งท้าย	ฉันอยากจะจบด้วยบันทึกที่จะฝากผู้อ่านว่า รายงานที่อ่านก็เป็นเพียงการค้นพบของคนๆ หนึ่งในสิ่งที่มีความซับซ้อน

สรุปสาระของรายงาน ควรประกอบด้วย

- คำอธิบายกรณีที่ศึกษา
- วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา
- วิธีการแสวงหาความจริง
- ธรรมชาติของสภาพแวดล้อม

ความยาวของรายงานไม่สามารถกำหนดตายตัว ขึ้นอยู่กับคำถามที่นักวิจัยกำหนด และลักษณะของกรณี แต่มีหลักว่าควรสั้นแต่ครอบคลุมสาระสำคัญดังกล่าว

คุณภาพของรายงาน

Stake (1995,131) แนะนำให้วิจารณ์รายงานที่เขียนเองหรือให้ผู้อ่านที่สนใจช่วยวิจารณ์ มีรายการให้พิจารณาดังนี้

1. รายงานฉบับที่อ่าน **อ่านง่าย**เพียงไร	มาก ☐	ปานกลาง ☐	ยาก ☐
2. การเรียบเรียงดี แต่ละประโยคเหมาะสมดี เสริม**สาระทั้งเล่ม**	มาก ☐	ปานกลาง ☐	ไม่เหมาะ ☐
3. รายงานนี้**มีกรอบมโนทัศน์** (เช่นมี themes หรือ issues)	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
4. ประเด็นต่างๆพัฒนาขึ้นด้วยวิธีที่มี**ความสมเหตุผล**ทางวิชาการ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
5. กรณีที่ศึกษามีการให้**ความหมาย**ชัดเจน	มาก ☐	ปานกลาง ☐	น้อยมาก ☐
6. การเสนอเป็นเรื่องราว	มาก ☐	บางที ☐	ไม่มี ☐
7. ผู้อ่านได้รับสาระที่มาจากประสบการณ์ที่ชัดเจน	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
8. แทรกการอ้างอิงอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
9. หัวเรื่อง รูปภาพ หลักฐาน ภาคผนวก ดัชนี ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	มาก ☐	ปานกลาง ☐	ไม่ ☐
10. มีการตรวจทานรายงานดี มีความสละสลวยเรียบร้อย	ประณีต ☐	ดี ☐	หยาบ ☐
11. ผู้เขียนแสดงการยืนยันผลหรือไม่ตีความเกินจริง	ใช่ ☐	ปานกลาง ☐	ไม่ ☐
12. การเสนอสภาพแวดล้อมเพียงพอ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
13. เสนอข้อมูลดิบเพียงพอ	มาก ☐	ปานกลาง ☐	น้อย ☐
14. แหล่งข้อมูลได้รับการเลือกอย่างดีและมีจำนวนเพียงพอ	ใช่ ☐	ไม่ชัด ☐	อ่อน ☐
15. ข้อมูล และการแปลผลได้ผ่านการตรวจสอบแบบสามเส้า	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
16. บทบาทของนักวิจัย และทัศนะที่แสดงให้ปรากฏใช้ได้	ดี ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
17. กลุ่มเป้าหมายผู้อ่านที่ตั้งใจมีความชัดเจน	ใช่ ☐	บางที ☐	ไม่ ☐
18. มีความเป็นธรรม และไม่ลำเอียง	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
19. ความตั้งใจส่วนตัว ได้มีการตรวจสอบ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
20. แต่ละบุคคลอยู่ในภาวะเสี่ยง	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐

คุณภาพผลการวิจัย

การพิจารณาคุณภาพของการวิจัยกรณี มีหลักเกณฑ์เดียวกันกับการพิจารณาคุณภาพงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีอื่นๆ คือ มีคุณค่า (Trustworthiness) คำนี้มีความหมายถึงสิ่งที่เป็นคุณค่าอันเกิดจากความถูกต้อง มีคุณธรรม มักจะพูดว่า “เป็นที่เชื่อได้ว่าสิ่งนี้ควรแก่การยกย่อง ชื่นชม มีค่ายิ่ง” ดังนั้น เมื่อ Guba (1981 อ้างใน Mills,2003 pp 78-81) กล่าวถึง ข้อค้นพบจากการวิจัยว่ามีค่ายิ่ง เขาหมายถึงได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปสร้างสรรค์ประโยชน์ได้จริง แนวทางการปฏิบัติที่นักวิจัยจะทำให้เกิดคุณภาพที่แท้จริงมีทุกขั้นตอน พิจารณาด้วยเกณฑ์ความตรงของการวิจัย (Criteria for validity of case study research) 4 ข้อ ดังนี้

1. **ความน่าเชื่อถือของการวิจัย** (Credibility)

หมายถึง รายงานวิจัยนั้นสะท้อนถึงความสามารถของนักวิจัยที่เข้าถึงความซับซ้อนของเรื่องที่ศึกษาแล้วเสนอให้เห็นความเชื่อมโยงเป็นแบบแผนของการอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ ทั้งนี้นักวิจัยควรมีการดำเนินการดังนี้

1) ควรยืดเวลาของการศึกษาและเก็บข้อมูลให้ยาวพอที่จะเห็นสิ่งที่ซับซ้อนซ่อนเร้นอยู่ให้ทำความเข้าใจกับธรรมชาติของสิ่งที่ศึกษาเพื่อไม่ด่วนสรุป จนเกิดความผิดพลาดในการตีความได้

2) ให้สังเกตด้วยความตั้งใจที่จะค้นหาสิ่งที่ผิดไปจากที่พบทั่วไป

3) ตั้งคำถามหลายหลายแง่มุม แล้วเก็บข้อมูลที่ตอบให้ครอบคลุมแบบสามเส้า (triangulation) เพื่อให้มีหลักฐาน ทั้งที่มีความสอดคล้องกับที่มีความขัดแย้ง

4) สร้างข้อสรุปที่มีแหล่งอ้างอิงที่เพียงพอ เชื่อมโยงประเด็นอย่างสมเหตุสมผล และสามารถสอบทานได้

2. **ความถูกต้องในการถ่ายโยง** (Transferability)

หมายถึง สาระที่บรรยายมีความหมายที่ลุ่มลึกภายในสภาพความจริงของบริบท เนื่องจากนักวิจัยกรณีไม่ประสงค์ค้นหาความจริง (truth) เพื่อแผ่ขยาย (generalize) ในระดับกว้างเกินสภาพบริบทในกรณีที่เลือก ดังนั้น เกณฑ์คุณภาพของการวิจัยจึงวัดที่ความถูกต้องของการรายงานที่นักวิจัยสามารถพัฒนาการบรรยายที่สอดคล้องกับบริบท Guba ได้แนะนำนักวิจัยดังนี้

1) รวบรวมรายละเอียดข้อมูลที่ทำให้นำมาเปรียบเทียบบริบทที่ศึกษา(เช่น รายละเอียดบรรยายบริบทของห้องเรียน ของโรงเรียน) กับสภาพบริบทที่นำมาโยงเทียบกันได้

2) พัฒนาการบรรยายบริบทที่มีรายละเอียดพอที่จะบรรยายสรุปด้วยการเทียบเคียงกับบริบทที่มีสภาพเปรียบเทียบกันได้

"โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น"

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เลขที่ ๒ ถนนอังรีดูนังต์
แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๓๓๐

ปฐมบท ปรากฏการณ์

กว่าหนึ่งทศวรรษที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีหลักสูตรในโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยกิจกรรมพหุปัญญาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และกิจกรรมโครงงานบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยมีแนวคิดที่จะส่งเสริมการจัดหลักสูตรให้นักเรียน ของโรงเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยความ "ดี ... เก่ง .... สุข" และการจัดหลักสูตรดังกล่าวมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับช่วงวัยของนักเรียนกล่าวคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นนักเรียนใหม่ของทางโรงเรียน ควรได้รับการส่งเสริมปัญญารอบด้านอย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ค้นพบความสามารถของตนเองและครูจะได้ข้อมูล เพื่อส่งเสริมนักเรียนเฉพาะด้านได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีความเป็นวัยรุ่นมากขึ้น เริ่มมีการปรับตัวเข้ากลุ่มและอยู่ร่วมกัน โรงเรียนจึงออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนได้ ตระหนักถึงการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการมีจิตตระหนักรู้ถึงความสำเร็จของกลุ่มและการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองรวมถึงการตระหนักรู้ในความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่มจนกระทั่งกลุ่มของตนเองประสบความสำเร็จจากภารกิจหรืองานที่ได้รับมอบหมาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นนักเรียนที่มีความรู้และความถนัดที่ได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจากรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เรียนรู้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันมาแล้ว ในชั้นนี้เป็นชั้นที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำโครงงานเพื่อแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันโดยใช้ความรู้และกระบวนการใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งนักเรียนไม่สามารถแยกองค์ความรู้ออกเป็นรายวิชาในสถานการณ์ชีวิตจริง การจัดหลักสูตรดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นและพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควบคู่ไปกับการจัดการหลักสูตรในโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ยังประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอสอดคล้องกับแนวทางส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) อีกด้วย

สร้างสรรค์งานโรงเรียนนักคิด

กิจกรรมพหุปัญญา หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ทุกคนเข้าร่วมทุกวันจันทร์คาบเรียนที่ ๗ – ๘ ตลอดปีการศึกษา โดยอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นอาจารย์ผู้สอน มีการผลัดเปลี่ยนบทบาทกันเป็นผู้นำกิจกรรมหลักและผู้ดูแลนักเรียนโดยกิจกรรมต่างๆ มีความมุ่งหมายในการส่งเสริมพหุปัญญาสำหรับนักเรียน กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์นั้นจะมีความแตกต่างกัน

โดยในหนึ่งกิจกรรมจะมีความสอดคล้องของปัญญาในแต่ละด้านอย่างหลากหลาย มีการประชุมอาจารย์ประจำชั้นเพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรม ร่วมกันเป็นผู้สอนและดูแลนักเรียน รวมถึงการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาประชุมเพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีเนื้อหาที่ทันสมัยกับความรู้ในปัจจุบัน

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทุกคนเข้าร่วมทุกวันอังคารคาบเรียนที่ ๗ – ๘ ตลอดปีการศึกษา โดยอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เป็นอาจารย์ผู้สอน มีการผลัดเปลี่ยนบทบาทกันเป็นผู้นำกิจกรรมหลักและผู้ดูแลนักเรียนโดยกิจกรรมต่างๆ มีความมุ่งหมายในการส่งเสริมกลุ่มสัมพันธ์สำหรับนักเรียน กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์นั้นจะมีความแตกต่างกัน โดยในกิจกรรมจะมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมของคนอื่นที่มาร่วมกิจกรรม ทดลองและเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเสมือนห้องทดลองปฏิบัติการ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ยึดการค้นพบตนเอง เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงานและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีการประชุมอาจารย์ประจำชั้นเพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรม อาจารย์ประจำชั้นร่วมกันเป็นผู้สอนและดูแลนักเรียน รวมถึงการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาประชุมเพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีเนื้อหาที่ทันสมัยกับความรู้ในปัจจุบัน

กิจกรรมโครงงานบูรณาการ หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทุกคนเข้าร่วมทุกวันพุธคาบเรียนที่ ๗ – ๘ ตลอดปีการศึกษา โดยอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงาน จัดการเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผล ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูง และการประเมินตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟัง และการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงานและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม มีการประชุมอาจารย์ประจำชั้นเพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรม อาจารย์ประจำชั้นร่วมกันเป็นผู้สอนและดูแลนักเรียน รวมถึงการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาประชุมเพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีเนื้อหาที่ทันสมัยกับความรู้ในปัจจุบัน

เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการบูรณาการแบบโครงงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism (ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการแสวงหาความรู้กระบวนการคิด และทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและสามารถเรียนรู้ได้ หากได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กับการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่เรียนกับการนำไปใช้ นอกจากนั้นแนวทางของการจัดทำโครงงานยังยึดปรัญชาการเรียนรู้ “คิด-ทำ-จำ-แก้ไข-พัฒนา” ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์จะยั่งยืนและต่อเนื่องถ้าได้ยึดกระบวนการเรียนรู้ ลงมือคิด ลงมือปฏิบัติและจะทำให้เกิดการจดจำ แก้ไขปัญหา

ระหว่างทำและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการจัดการศึกษาในลักษณะของการบูรณาการแบบโครงงานนั้นยังสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3R และ 4C โดย 3R ในที่นี้ประกอบด้วย การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและ/หรือการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเรียนรู้รายบุคคล และเรียนเป็นกลุ่มตลอดจนผู้เรียนพร้อมที่จะศึกษาแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆได้ จึงได้นำแนวทางเรื่องการทำโครงงานมาประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยกำหนดให้นักเรียนทำโครงงาน และกำหนดให้มีการเก็บคะแนนจากโครงงานเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผลการเรียนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้น ๆ โดยจะเก็บในลักษณะของการประเมินผลระหว่างภาคเรียนคิดเป็นคะแนนเก็บ ๑๐ คะแนน ซึ่งคะแนนดังกล่าวจะนำไปรวมกับคะแนนการสอบปลายภาคเพื่อตัดสินผลการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมโครงงานบูรณาการ

การทำโครงงานมีขั้นตอนการดำเนินงานหลัก จำนวน ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) การเลือกเนื้อหาที่สนใจ ๒) การสร้างโครงงาน ๓) การลงมือปฏิบัติงาน พัฒนาโครงงาน ๔) การรายงานผลการดำเนินโครงงาน จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปขั้นตอนการทำโครงงาน ได้ดังแผนภูมิที่ ๑ ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โครงงานบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยความร่วมมือของอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มาจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง รวมถึงนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

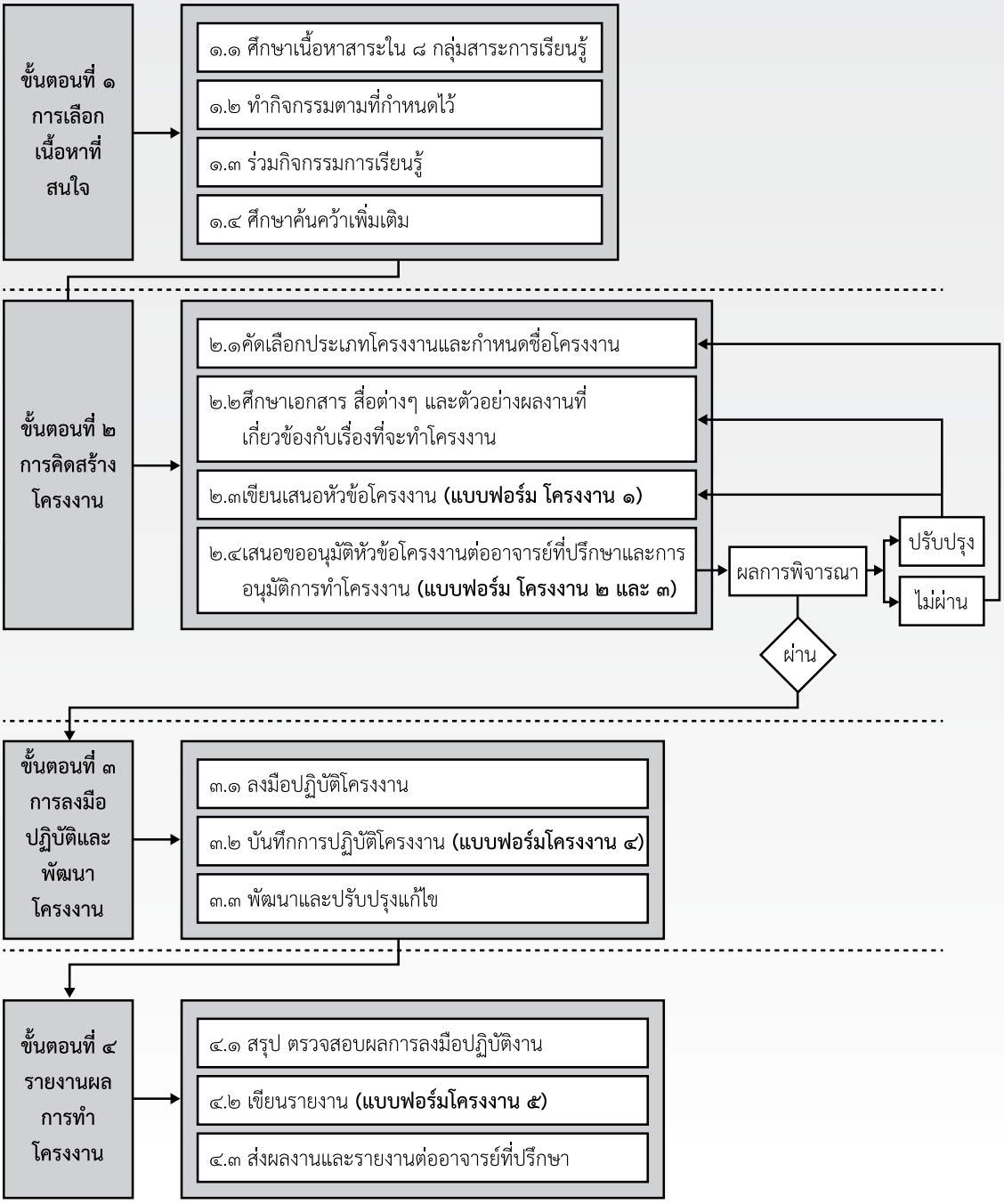

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการทำโครงงานบูรณาการ

ผลิตภาพ หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม

ผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังตารางกิจกรรมพหุปัญญา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมโครงงานบูรณาการ อาทิ แผนการจัดกิจกรรม ใบความรู้ ใบงาน และผลงานที่ได้รับการสร้างสรรค์จากนักเรียนของโรงเรียนจนหลักสูตรดังกล่าวประสบความสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความมุ่งหมาย ดังนี้

ตอบปัญหากระทู้ธรรม

กิจกรรมเสริมสร้างความแข็งแรง

กิจกรรมแปลงเพลงอาเซียน

กิจกรรมฝึกฝนการใช้ภาษาในการสื่อสาร

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

นักเรียนร่วมกิจกรรม mind mapping

กิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

กิจกรรมปลูกฝังให้เกิดความสามัคคี

รูปธรรมที่ภาคภูมิ

สิ่งที่ได้เรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๑. นักเรียนได้รับการส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลายและเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้

๒. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานร่วมกันและได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

๓. นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการทำโครงงานบูรณาการซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียน

สิ่งที่ได้เรียนรู้สำหรับอาจารย์และการปรับปรุงให้ดีขึ้น

๑. อาจารย์ได้ร่วมมือรวมพลังกันเรียนรู้ในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจากอาจารย์ประจำชั้นทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนกิจกรรมระดับชั้นต้องมีกระบวนการประชุมเพื่อสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันของแต่ละระดับชั้นการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการเรียนรู้ของผู้เรียน การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกในชุมชนวิชาชีพ มีการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน และการสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ดังที่คุรุสภามีแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional LearningCommunity : PLC)

๒. การทำงานร่วมกันเป็นทีมจะทำให้งานเกิดความสมบูรณ์และมีรายละเอียดที่ดีมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอาจารย์ประจำชั้นซึ่งมาจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความรู้ ความสามารถและความถนัดเฉพาะที่แตกต่างกันไป และการประชุมจะส่งผลให้ได้แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมให้น่าสนใจมากขึ้น

การขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนา

๑. เรียบเรียงและเผยแพร่หนังสือ “การจัดการเรียนรู้โครงงานบูรณาการด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม ๒” เดือนมกราคม ๒๕๕๙ หนังสือเล่มนี้เป็นหนึ่งของผลงานในโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หนังสือดังกล่าวได้เผยแพร่ไปยังโรงเรียนและหน่วยงานสถานศึกษาจำนวนมาก รวมถึงห้องสมุดคุรุสภาด้วย

๒. นำเสนอและเปิดโอกาสให้ผู้ขอเยี่ยมชมโรงเรียนเรื่องการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและขอความอนุเคราะห์จากทางโรงเรียนเกี่ยวกับ “โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” จากอาจารย์ ในโรงเรียนต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงนิสิต นักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท รวมถึงดุษฎีบัณฑิตในการขอเก็บข้อมูลเรื่องการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาต้นแบบเพื่อพัฒนานักเรียน

๓. นำเสนอแนวทางในการจัดโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แก่โรงเรียนเทศบาล ๖ นครเชียงราย ในโครงการบริการวิชาการแก่อาจารย์ ในวันที่ ๙ – ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐

๔. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ได้ดำเนินการเผยแพร่หนังสือ “โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ แก่โรงเรียนและห้องสมุดในวงการการศึกษา

๕. ดำเนินการจัดอบรมการดำเนิน “โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” แก่อาจารย์และผู้สนใจในงานสาธิตวิชาการครั้งที่ ๖ ณ มหาวิทยาลัยบูรพา ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐

ปณิธิ ภูศรีเทศ

บันทึกถึงดวงดาว 94

กระท่อมดาริกา
น้องดาวที่รัก

พี่มีความเชื่อจากประสบการณ์การสอนรายวิชาภาษาไทยอยู่เรื่องหนึ่ง คือ การสอนโดยใช้ตัวอย่างหรือเรื่องใกล้ตัวนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ที่ครูตั้งไว้ได้

น้องดาวเคยถามความหมายชื่อจริงของนักเรียนที่สอนหรือไม่ พี่เคยถามแล้วพบว่าหลายๆ คนตอบได้อย่างมั่นใจ และมีอีกหลายคนเช่นกันที่ตอบไม่ได้หรือไม่ก็ตอบเพียงเลาๆ เดาๆ ไม่ลึกซึ้งชัดเจน ทั้งๆ ที่พี่คิดว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวมากที่สุด นักเรียนน่าจะรู้และตอบได้ทันที พี่ลองทดสอบในเนื้อหา **"ความหมายของคำในภาษาไทย"** ซึ่งแบ่งเป็นความหมายนัยตรงคือ คำที่มีความหมายตรงตัว และความหมายโดยนัยคือ คำหรือข้อความที่มีความหมายในเชิงอุปมา เป็นความหมายแฝง ไม่ใช่ความหมายหลักหรือที่รู้กันโดยทั่วไป โดยใช้ชื่อนักเรียนเป็นตัวตั้ง นักเรียนจะบอกความหมายคร่าวๆ ได้ ซึ่งทั้งหมดจะบอกความหมายตรงๆ ตามตัวอักษรหรือแปลตามความหมายในพจนานุกรม แต่พอพี่ถามถึงความหมายโดยนัยหรือความหมายเชิงอุปมาที่ซ่อนอยู่ในแต่ละชื่อ นักเรียนส่วนใหญ่ตอบไม่ได้ ดังตัวอย่างชื่อ "น้ำฝน" ความหมายนัยตรงคือ น้ำจากเมฆที่ตกลงมา ความหมายโดยนัยหรือเชิงอุปมาคือ ผู้มีน้ำใจงดงาม บริสุทธิ์ มีชีวิตชุ่มเย็นดั่งน้ำฝน หรือชื่ออื่นๆ เช่น

ชื่อจริง	ความหมายนัยตรง	ความหมายโดยนัย/เชิงอุปมา
วันเพ็ญ	พระจันทร์สว่างเต็มดวง	ผู้มีชีวิตสว่างไสว ไร้ความมืดมน
ภานุ	ดวงอาทิตย์ แสงสว่าง	ผู้มีพลัง อำนาจ
ดวงเนตร	ดวงตา	ผู้มีความสำคัญ เป็นที่รักและหวงแหนที่สุด

เมื่อนักเรียนพอจะมองเห็นภาพและเข้าใจเรื่องความหมายคำทั้ง 2 ชนิดแล้ว พี่จึงให้ศึกษาคำหรือข้อความอื่นๆ นอกเหนือจากชื่อตนเอง แต่ครั้งนี้พี่ให้เพิ่มบริบทประกอบคำนั้นๆ เพื่อสร้างความเข้าใจความหมายของคำให้มากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ชื่อจริง	ความหมายนัยตรง	ความหมายโดยนัย/เชิงอุปมา
เก้าอี้	ช่างไม้ทำ**เก้าอี้**จากเศษไม้	คนมีเล่ห์เหลี่ยมชอบแย่ง**เก้าอี้**ผู้อื่น
ดวงดาว	ค่ำคืนนี้ท้องฟ้าดารดาษด้วย**ดวงดาว**	เธอคือ**ดวงดาว**ประดับอยู่ในหัวใจของฉัน
ดอกไม้	ชายหนุ่มมอบ**ดอกไม้**ให้หญิงสาว	นักเรียนชอบครูที่พูดจาภาษา**ดอกไม้**
ลูกไก่	แม่ไก่พา**ลูกไก่**คุ้ยเขี่ยขุยไผ่เพื่อหาอาหาร	ฉันคือ**ลูกไก่**ในกำมือของเธอหรือ?

เรื่องใกล้ตัวนักเรียนอีกเรื่องหนึ่งที่นำมาใช้เป็น "**สื่อการเรียนการสอน**" ก็คือ "**มือของนักเรียน**" ที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น เรื่องการผันวรรณยุกต์ เรื่องการประสมอักษร เรื่องการร่างบทพูดในที่ประชุม เป็นต้น

เรื่องนี้เกิดจากการพูดคุยกันของเพื่อนครูในกลุ่มสาระฯ ของพี่ ในประเด็น "นักเรียนไม่กล้าพูดหรือปฏิบัติการพูดไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่ครูตั้งไว้" ได้ข้อสรุปว่า ครูควรให้นักเรียน "ร่างบทที่จะพูดก่อน"

การพูดคุยปรึกษาหารือของครูในกลุ่มสาระฯ หรือในโรงเรียนเดียวกันเกี่ยวกับปัญหาหรือการพัฒนาการเรียนการสอนพี่เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี มีความจำเป็นและน่าทำอย่างยิ่ง

การพูดต่อที่ประชุมชนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องฝึกนักเรียนในเรื่องพื้นฐานการพูดให้ได้ดีในระดับหนึ่งก่อน การร่างบทพูดมีความจำเป็นสำหรับผู้เริ่มหรือหัดพูด เพราะเป็นการสรรหา รวบรวมและจัดระเบียบ "**ความคิดและจินตนาการ**" อันก่อให้เกิดคำพูดหรือภาษาที่จะถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจหรือประทับใจได้ ดังตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปนี้

ครูแจกกระดาษ A4 ที่ใช้แล้ว 1 หน้า จากนั้นให้นักเรียนวางมือจะคว่ำหรือหงายก็ได้บนกระดาษ ใช้ปากกาลากเส้นรอบนอกของมือทุกนิ้วจนถึงข้อมือ ครูเขียนประเด็นหัวข้อ "**มือที่มีความหมาย**" พร้อมอธิบายคร่าวๆ ว่าขอให้นักเรียนคิดถึงมือของตนเองตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน - อนาคตว่ามือนั้นมีคุณค่าหรือมีความหมายอย่างไร เคยทำเรื่องดีหรือไม่ดีอะไรมาบ้าง...ในขอบเขตคำสั่งประมาณนี้แล้วให้นักเรียนเขียนบรรยายลงบนรูปฝ่ามือของตนเอง โดยคาดคะเนว่าข้อความทั้งหมดจะใช้เวลาพูดประมาณ 1 - 3 นาที ดังตัวอย่าง

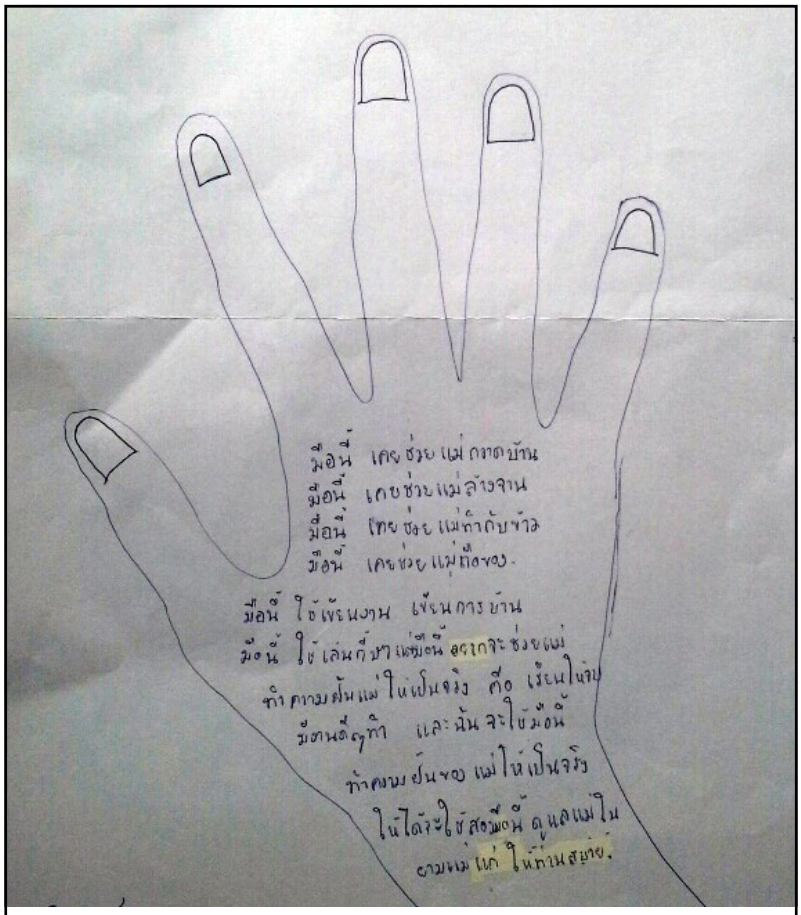

“มือที่มีความหมาย”

มือนี้ เคยช่วยพ่อแม่กวาดบ้าน
มือนี้ เคยช่วยแม่ล้างจาน
มือนี้ เคยช่วยแม่ทำกับข้าว
มือนี้ เคยช่วยแม่ถือของ
มือนี้ ใช้เขียนงาน เขียนการบ้าน
มือนี้ ใช้เล่นกีฬา แต่มือนี้อยากจะช่วยแม่
ทำความฝันแม่ให้เป็นจริง คือเรียนให้จบ
มีงานดีๆ ทำ และฉันจะใช้มือนี้
ทำความฝันของแม่ให้เป็นจริงให้ได้
จะใช้สองมือนี้ดูแลแม่ในยามแม่แก่
ให้ท่านสบาย

เมื่อเขียนเสร็จแล้ว ทุกคนออกมาพูดให้เพื่อนฟัง จากนั้นส่งงานให้ตรวจ น้องดาวเชื่อหรือไม่ว่ากิจกรรมนี้หากครูสั่งเพียงว่า "**ให้นักเรียนเขียนความเรียงหัวข้อมือที่มีความหมาย**" ครูอาจไม่มีโอกาสทราบความรู้สึกดีๆ จากผลงานนักเรียนก็ได้ เพราะพี่อ่านจึงได้พบ "**ความงดงามในหัวใจของนักเรียน**" ที่แทรกอยู่ในงานเขียนแทบทุกคน และผลจากการสังเกตการณ์พูดพอจะสรุปได้ว่า "**นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้นกว่าเดิม**" ซึ่งพอจะยืนยันได้ว่าการใช้สื่อใกล้ตัวนักเรียนก็ได้ผลดีเช่นกัน

พี่คิดว่าเหมือนครูภาษาไทยเช่นน้องดาวกับพี่ หากมีใครๆ ถามถึงประวัติและผลงานของ "สุนทรภู่" เราก็สามารถตอบได้อย่างไม่ติดขัดแม้ไม่ถึงกับละเอียดลึกซึ้งนัก เพราะอะไร ก็เพราะเราใกล้ชิดท่านผ่านการสัมผัสผลงานคำประพันธ์อันล้ำค่าของท่าน จนหลายๆ คนหลงใหลและมีท่านเป็นผู้นำให้เดินบนเส้นทางแห่งสายวรรณศิลป์มาทุกยุคทุกสมัย...นั่นหมายถึงพี่ก็เป็นคนหนึ่งบนเส้นทางนั้นด้วย

"แค่เศษเสี้ยวธุลีกวีทอง แค่ละอองแอ่งธารวรรณศิลป์
เพียงสืบสานอักษราเป็นอาจิณ ตราบฟ้าดินเดินตามท่ามมนตรา
แห่งเสน่ห์กาพย์กลอน "สุนทรภู่" หอมดาษดื่นชื่นชูบูชิตค่า
สอดสร้อยสายลายลักษณ์อักขรา กล่อมโลกหล้างามละมุน...เสพสุนทรีย์"

รักและคิดถึง
พี่ดิน

รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง

กระบวนทัศน์การจัดการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อการขับเคลื่อน ประเทศไทยยุค 4.0

บทบาทภารกิจสำคัญของครูในยุคปัจจุบัน คือ การออกแบบการเรียนรู้ที่จะทำให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจในการแสวงหาสิ่งที่ต้องการและได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

ลักษณะเด่นของการเรียนการสอนในอดีตและปัจจุบันเป็นภาพที่ชัดเจน คือ กิจกรรมของครู คือ การกำหนดจุดมุ่งหมาย รวบรวมความรู้จากตำรา คัดสรรเนื้อหาอย่างดี เตรียมการบอกเนื้อหาอย่างดี วิเคราะห์การประยุกต์ให้เห็น ประเมินผลเองสอบผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนตอบตามที่ครูสอน เมื่อบทบาทหน้าที่หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูเป็นเช่นนี้ ภาพของกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ คือ ดำเนินตามกฎกติกาข้อกำหนดต่างๆ อันพึงมีต้องเข้าชั้นเรียนที่มีความเป็นระบบระเบียบทางกายภาพ เตรียมตัวเรียนตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้แล้วฟัง จะจดตามที่ครูบอก ลอกตามที่ครูเขียนเพื่อนำไปท่องและจำ ตอบคำถามตามประเด็นที่ครูตั้งไว้เตรียมสอบตามคำถามที่ครูกำหนด และตอบตามที่ครูบอกไว้ คะแนนที่ได้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด เมื่อกิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียนเป็นเช่นนี้ คุณลักษณะของผู้เรียน คือ ต้องอยู่ในระเบียบวินัย เก่งจด เก่งจำ เก่งท่อง เก่งลอกจากครู ไม่คิดไม่วิเคราะห์และไม่ได้รับการฝึกทักษะใหม่ ซึ่งคุณลักษณะของผู้เรียนดังกล่าวก็มีความเหมาะสม ในยุคสมัยนั้นๆ

“

ต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน
เพื่อที่ได้พัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามต้องการได้

”

เมื่อบริบทของสังคมเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม คนที่มีคุณลักษณะดังกล่าวยังไม่ทำให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ในสังคมปัจจุบันต้องการคนที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความคิด ทั้งการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดสร้างนวัตกรรมและผลิตภาพต่างๆ และต้องมีความรับผิดชอบ ลำพังกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปฏิบัติกันมานั้น ไม่เพียงพอที่จะสร้างให้เด็กมีคุณลักษณะตามที่ต้องการ และได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนประเทศไทยยุค 4.0 จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะสามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้

เมื่อต้องการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ ความรู้ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ยุค 4.0 นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน เพื่อที่ได้พัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามต้องการได้

องค์ความรู้ด้านวิชาชีพครู วิธีสอน เนื้อหาที่จะสอนตลอดจนการรู้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร จะช่วยให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามที่สังคมต้องการได้

จากการวิเคราะห์หลักการแนวคิด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะของคนที่มีคุณภาพที่จะเอื้อต่อการขับเคลื่อนประเทศไทยยุค 4.0 นั้น รูปแบบการเรียนการสอนควรมีลักษณะ ดังนี้

1. บทบาทของครู บทบาทของครูในการดำเนินการเรียนการสอนตามกระบวนทัศน์ใหม่ คือ

- ช่วยให้นักเรียนกำหนดจุดมุ่งหมาย
- ส่งเสริมให้นักเรียนหาความรู้เอง
- สอนให้นักเรียนคัดสรรเนื้อหาเอง
- แนะให้นักเรียนสรุปเนื้อหา
- สอนให้วิเคราะห์เป็น
- สอนให้ประยุกต์ได้
- สอนให้ประเมินผลงานด้วยตนเอง

การที่ครูดำเนินตามบทบาทดังกล่าว นักเรียนจะได้ความรู้ที่สร้างขึ้นเอง

2. บทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยผู้สอนจะเป็นผู้ชี้แนะ อำนวยความสะดวกและเอื้อความรู้ให้ผู้เรียนจะต้อง

- รู้วิธีกำหนดเป้าหมายในการเรียน
- สามารถวิเคราะห์/แยกแยะสิ่งต่างๆ ได้
- รู้จักการแก้ปัญหา
- พิจารณาข้อมูลและผลผลิต
- รู้จักประยุกต์ใช้
- ฝึกการทำงานร่วมกัน
- ฝึกความรับผิดชอบ และ
- มีการฝึกทักษะใหม่ๆ เป็นหลัก

รูปแบบการเรียนการสอนที่ให้ครู และผู้เรียนดำเนินตามบทบาทดังกล่าว จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีลักษณะที่สำคัญ คือ คิดเป็น สามารถคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ได้ สามารถสร้างผลงาน และมีความมั่นใจในตนเอง มีลักษณะความเป็นผู้นำ ฝึกเสียสละ อดทน มีวินัย และอื่นๆ อันเป็นคุณภาพของคนไทยที่จะเอื้อต่อการขับเคลื่อนประเทศไทยยุค 4.0

การปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนตามกระบวนทัศน์ดังกล่าว จะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดนั้น งานหนักคงตกอยู่ที่ครูผู้สอน คือ จะต้องสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่จะยั่วยุให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะแสวงหาสิ่งที่ต้องการด้วยตนเอง ซึ่งครูจะต้องคอยช่วยเหลือแนะนำ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล บทบาทในห้องเรียนทั้งของครูและผู้เรียนต้องเปลี่ยนไป คือ ครูจะสอนน้อยลง ผู้เรียนจะเรียนรู้มากขึ้น บทบาทของครูที่ถือ ชอล์กบอกความรู้ต้องลดน้อยลง นักเรียนจะต้องไม่มีบทบาทเพียงฟังและจดตามที่ครูบอกลอกตามที่ครูเขียนบนกระดานสิ่งสำคัญ คือ บรรยากาศในห้องเรียนจะต้องเสริมสร้างแรงบันดาลใจและความกระตือรือร้นในการแสวงหาสิ่งที่ผู้เรียนต้องการและสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ห้องเรียนจะต้องลดความเข้มงวดกวดขัน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเชิงกายภาพ สภาพของห้องเรียนจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการและความจำเป็นของรูปแบบของการเรียนรู้ และความต้องการของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสนองตอบต่อการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม อย่างไรก็ตามบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนการสอนจะสามารถปรับเปลี่ยนได้ กระบวนทัศน์ของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ข้อกำหนดต่างๆ จะต้องยืดหยุ่นหลักสูตรจะต้องเปิดกว้างเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหา หรือพัฒนาตนในด้านต่างๆ ได้ตามความต้องการตามศักยภาพของตนเองและที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ระบบการวัดและประเมินผลจะต้องไม่ฆ่าเด็ก ต้องเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเชิงประจักษ์

บรรณานุกรม

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพมหานคร: วิทยลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

. (2558). ปฏิรูปการศึกษษกลับทางจากล่างขึ้นบน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. (2557). การจัดการศึกษาสู่กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. เอกสารสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนอร์กรุงเทพ.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2541). ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2554). ครุศึกษากับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุวิทย์ เมชินทรีย์. (2559) “ประเทศไทย 4.0” สร้างเศษรฐกิจใหม่ ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2559 จาก http:// www.Thairath.co.th/content/613903.

สุวัฒน์ชัย ศรีบัว

หมาแม่ลูกอ่อน

"เร็วๆ หน่อยลูกเดี๋ยวจะไม่ทันรถเที่ยวสุดท้ายนะ" แม่ร้องบอกผมหลังจากที่ผมเก็บข้าวของส่วนตัวในห้องเพื่อเดินทางกลับโรงเรียนอีกจังหวัดหนึ่งที่ผมสอนหนังสืออยู่

"ครับ แม่จะเสร็จแล้ว" ผมตะโกนบอกแม่

พอเสร็จผมเดินออกจากห้องเดินไปขึ้นรถเก๋งสีดำของพี่สาวที่ตอนนี้พี่สาวสตาร์จเครื่องรออยู่แล้ว มีแม่และลูกสาวของผมวัยหนึ่งขวบเก้าเดือนนั่งรออยู่บนตักของแม่ที่นั่งรออยู่ก่อนแล้ว ผมเปิดประตูทรุดนั่งตรงเบาะหลังวางกระเป๋าไว้ข้างตัว แล้วรถก็เคลื่อนออกจากบ้านทันที

ทุกเดือนผมต้องกลับบ้านมาหาลูกสาวที่มีแม่และพี่สาวช่วยกันเลี้ยงดู ซึ่งเป็นภาระอย่างมาก แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรด้วยผมเป็นครูสอนอยู่อีกจังหวัดหนึ่งได้ห้าปีแล้ว ส่วนภรรยาก็เป็นครูสอนอยู่อีกจังหวัดอยู่กันคนละที่ละทาง ยังไม่มีทีท่าว่าจะได้ย้ายกลับมาหาลูกได้เลยทั้งสองคน

การกลับบ้านของผมบ่อยๆ ก็เปลืองเงินด้วยระยะทางก็ไกลจากบ้านเกิดราวสองร้อยกว่ากิโลเมตร ความเหนื่อยล้าเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากการงานพอกลับมาถึงบ้านเห็นหน้าลูกสาวก็ทำให้หายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง การจะได้ย้ายกลับมาเป็นครอบครัวพ่อแม่ลูกก็คงอีกนานโข

พี่สาววิ่งรถออกสู่ถนนใหญ่ไปอำเภอที่ถนนระหว่างไปอำเภอเป็นถนนที่ขรุขระมีแต่หลุมแต่บ่อรถต้องขับเคลื่อนไปอย่างช้าๆ อย่างกับเต่าคลานด้วยไม่รู้จะหลบหลุมไหนถ้าจะวิ่งรถทำเวลาก็กลัวรถตกลงหลุมกลัวรถพัง ถนนเส้นนี้เป็นเส้นทางหลักที่วิ่งเข้าสู่ตัวอำเภอแต่ทำไมถนนถึงขรุขระเร็วเช่นนี้ด้วยเมื่อไม่กี่เดือนก็ทำถนนเส้นนี้สร้างเสร็จไม่ถึงปีกลับพังเป็นหลุมเป็นบ่อผุพังเร็วมาก ด้วยการสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน สุดท้ายมันตกที่ประชาชนผู้สัญจรไปมา จนถนนเส้นนี้ก็ยังเป็นปัญหาเรื่อยมาดังที่เห็นอยู่เนืองๆ ผมได้แต่ถอนหายใจอย่างเหนื่อยหน่าย

“

ผมรู้สึกว่า
แม่หมาตัวนี้**จิตใจช่างประเสริฐ**
ยิ่งกว่าแม่ที่กล้าทิ้งลูก
ที่ออกข่าวตามสื่อต่างๆ เสียอีก...

”

พอรถวิ่งออกจากตัวอำเภอวิ่งไปตามถนนที่เริ่มดีขึ้นรถวิ่งทำความเร็วได้ ทำให้ผมใจชื่นขึ้นมาหน่อยเพราะที่ผ่านมาเล่นเอาผมนั่งโคลงเคลงไปมาตลอด ผ่านหมู่บ้านมาสองสามหมู่บ้านบนท้องถนนซึ่งหมดช่วงที่ขรุขระมาหลายกิโลเมตร ก็เข้าช่วงที่ถนนดี รถวิ่งผ่านสวนกันไปมาสองข้างทางรกเรื้อด้วยต้นหญ้าและต้นไม้ขึ้นตามสองข้างทาง แม่ชวนลูกสาวของผมมองด้านนอกสองข้างทางลูกสาวของผมก็มองด้านนอกด้วยความเพลิน พี่สาวพลางเปิดเพลงคลอไปตลอดการเดินทางขณะรถวิ่งไปเรื่อยๆ รถวิ่งสวนกันไปมาบางครั้งก็ไม่มี ขับไปเรื่อยๆ พลันพี่สาวแตะเบรกกะทันหันจนคนในรถหัวขมำไปข้างหน้า พี่สาวพูดขึ้นด้วยท่าทางตื่นตระหนก

"ดูนั่นอะไรนอนตายอยู่กลางถนน...ไก่หรือเปล่า" พี่สาวว่า

ผมยืดตัวมองตามพี่สาวบอก เพ่งมองด้วยความตั้งใจเพราะรถยังวิ่งยังไม่ถึงจุดนั้นแต่ก็ใกล้แล้ว "ไม่ใช่มั้ง ลูกหมาหรือเปล่า"

"ลูกหมาโดนรถชนตาย" พี่สาวพูดขึ้นบ้าง

"น่าจะใช่" ผมตอบ

พอรถวิ่งไปถึงจุดเกิดเหตุเป็นจริงอย่างที่เราวิเคราะห์ไว้ตั้งแต่แรก ลูกหมาตัวเล็กวัยกำลังน่ารักขนปุกปุยสีขาวโดนรถชนตายร่างกองอยู่กลางถนนเลือดแดงฉานกองอยู่ตรงนั้นอย่างน่าเวทนา ผมนั่งมองจนรถวิ่งผ่านไปนิดหน่อย พี่สาวหยุดรถลงข้างทาง ผมพี่สาวและแม่นั่งมองไปที่ข้างทาง ทุกสายตาต่างจับจ้องไปที่หมาตัวเมียนมยานโตงเตงตัวหนึ่งนั่งอยู่ริมถนน นัยย์ตามันเซื่องซึมสายตามันเพ่งมองร่างน้อยที่นอนกองอยู่กลางถนนอย่างไม่วางตา ขณะนั้นแม่พี่สาวและผมคิดว่าหมาตัวนี้คงเป็นแม่ของหมาน้อยที่น่าสงสารตัวนั้นเป็นแน่ มันคงเป็นห่วงลูกน้อยของมันโดนรถชนเหยียบย่ำอีกกระมังดูมันยืนเหงาหงอยเซื่องซึม พอไม่มีรถวิ่งสวนไปมาบนท้องถนน มันจึงรีบวิ่งไปคาบซากศพลูกของมันลากมาวางไว้ข้างทาง โดยมีมันนอนเฝ้าอยู่ข้างซากศพนั้น ภาพนี้ทำให้ผมน้ำตาคลอออกมา ผมบอกพี่สาว

"แม่หมาน้อยตัวนั้น"

"น่าสงสารมันนะ" พี่สาวพูดขึ้น

"ใช่พี่น่าสงสารมันจริงๆ มันคงเสียใจมาก" ผมบอก

"หัวใจของความเป็นแม่ของมันมันคงแตกสลาย มันคงรักลูกของมันมากขนาดรถชนลูกของมันยังเฝ้าดูและลากมาวางข้างถนน มันคงไม่อยากให้รถมาชนลูกมันและมันคงไม่อยากให้ลูกมันได้รับความเจ็บปวดอีก หมาตัวนี้มีความเป็นสัตว์ที่มีสัญชาตญาณของความเป็นแม่ประเสริฐมากจริงๆ" แม่พูดขึ้นบ้างผมมองหน้าแม่เห็นหางตาแม่มีรอยน้ำตารื่นตรงขอบตา

หลายครั้งที่ผมเดินทางผมมักเห็นหมาโดนรถชนตายอยู่บ่อยๆ บนท้องถนน แต่ผมไม่เคยเห็นภาพแบบนี้ที่แม่หมาความรักความอาลัยของแม่หมาที่มีต่อลูกของมันเช่นนี้...

รถเคลื่อนตัวออกไปช้าๆ ผมนั่งมองหมาแม่ลูกอ่อนตัวนั้นที่ขณะนี้มันนอนเฝ้าซากลูกของมันอย่างเสร้าสร้อยอยู่ไม่ห่างจากซากลูกของมันนัก

ผมรู้สึกประทับใจเรื่องราวของแม่หมาตัวนี้ที่มีใจประเสริฐรักลูกของมัน แม้วินาทีสุดท้ายของชีวิตลูกหมาจากไปแล้ว แม่หมามันยังคงเฝ้าซากลูกของมันด้วยท่วงท่าเหงาหงอย มันคงรับรู้ ลูกของมันได้ตายไปแล้วด้วยความรักมันยังคงเฝ้าซากร่างลูกของมันอยู่เช่นนั้น

พลันความคิดของผมก็แวบขึ้นมาอย่างฉับพลัน ผมหวนกระหวัดถึงข่าวเกี่ยวกับแม่ใจร้ายนำลูกของตัวเองไปทิ้งในกองขยะหรือข่าวที่แม่นำลูกไปทิ้งที่นั่นที่นี่เป็นข่าวใหญ่โตออกทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์

ผมรู้สึกว่าแม่หมาตัวนี้จิตใจช่างประเสริฐยิ่งกว่าแม่ที่กล้าทิ้งลูกที่ออกข่าวตามสื่อต่าง ๆ เสียอีก...

พระเพทราชา
กำจัดอิทธิพลต่างชาติ

ตั้งแต่ก่อนสมัย**สมเด็จพระนารายณ์มหาราช** (ครองราชย์ พ.ศ. 2199 – 2231) ไทยได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตและการค้ากับชาติตะวันตกหลายชาติแล้ว เช่น **โปรตุเกส**เข้ามาติดต่อกับไทยตั้งแต่สมัย**สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ฮอลันดา**เข้ามาในสมัย**สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** และ**อังกฤษ**เข้ามาในสมัย**สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม**

นอกจากผลประโยชน์ทางการค้าที่ไทยได้รับจากการติดต่อกับชาติตะวันตกแล้ว ไทยยังได้ชาวต่างชาติเป็นทหารอาสาช่วยในการทำสงครามและการพัฒนากองทัพในด้านยุทธวิธีและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสงคราม ในด้านการค้า กรุงศรีอยุธยาทำการผูกขาดการค้า โดยพระคลังสินค้า เพื่อเป็นแหล่งหารายได้ของรัฐ โดยรัฐบาลกำหนดสินค้าหายากและเป็นที่ต้องการของพ่อค้าต่างชาติ เช่น ดีบุก งาช้าง หนังสัตว์ ไม้ฝาง ไม้หอม เป็นสินค้าต้องห้ามของหลวง ชาวบ้านต้องนำมาขายให้พระคลังสินค้า ส่วนพ่อค้าที่ต้องการสินค้านั้นก็ต้องมาซื้อที่พระคลังสินค้า การผูกขาดทางการค้ามีมากขึ้นในสมัย**สมเด็จพระนารายณ์มหาราช** ทั้งยังมีการแต่งเรื่องกำปั่นค้าขาย

แข่งกับชาติตะวันตก จนเกิดการขัดแย้งกับ*ฮอลันดา* เมื่อ*ฝรั่งเศส*เข้ามาติดต่อและไทยรู้ว่าฝรั่งเศสเป็นประเทศใหญ่มีอานุภาพมากในยุโรป จึงหวังจะได้ฝรั่งเศสเป็นมิตรคอยถ่วงดุลอำนาจกับฮอลันดา แต่ฝรั่งเศสก็คิดไม่ซื่อหมายจะยึดไทยเป็นเมืองขึ้น ในตอนปลายรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กลุ่มขุนนางข้าราชการ และประชาชนนำโดย**พระเพทราชา**จึงทำการปฏิวัติขับไล่ฝรั่งเศสออกไปจากประเทศไทย หลังจากนั้น การติดต่อกับชาติตะวันตกก็ซบเซาลง

การแผ่อิทธิพลของชาติตะวันตกเข้ามาในแผ่นดินไทย

ชาติตะวันตกได้เดินทางเข้ามายังดินแดนทางตะวันออกด้วยจุดประสงค์ต้องเป็นสินค้าพวกเครื่องเทศ พริกไทย ผ้าไหม เครื่องลายคราม รวมทั้งเพื่อเผยแพร่คริสต์ศาสนาด้วย

โปรตุเกส

โปรตุเกส เป็นชาติแรกที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับไทยเมื่อ พ.ศ. 2054 สมัย**สมเด็จพระรามาธิบดีที่** 2 หลังจากที่โปรตุเกสได้เมืองมะละกา การติดต่อค้าขายกับโปตุเกสเป็นไปด้วยดี ไทยได้ชาวโปรตุเกสเป็นทหารอาสาช่วยรบพุ่งทำสงครามและช่วยในการปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัย

ฮอลันดา

ฮอลันดาเป็นชาติตะวันตกชาติที่สองที่เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2147 สมัย**สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** และต่อมามีบทบาทและอิทธิพลในไทยแทนที่โปรตุเกส แต่ก็มีปัญหาขัดแย้งกับไทยบ้าง ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าปราสาททองเกิดปัญหาขัดแย้งทางการค้าแต่ประนีประนอมกันได้ ครั้นถึงรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเกิดปัญหาขัดแย้งรุนแรง เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงยกเลิกอภิสิทธิ์ของฮอลันดาในการซื้อหนังสัตว์จากไทย ทั้งยังทำการค้าขายแข่งกับต่างชาติด้วย สมัยนี้รัฐบาลไทยทำการผูกขาดการค้ามากขึ้นทำให้กระทบกระเทือนผลประโยชน์ทางการค้าของฮอลันดา ฮอลันดาจึงส่งเรือรบ 2 ลำ มาปิดอ่าวไทย เรียกร้องให้ไทยยอมรับข้อเสนอที่ไทยเสียเปรียบ ขณะนั้นไทยเพิ่งเสร็จสิ้นสงครามกับล้านนาจึงจำยอมทำสัญญากับฮอลันดา เมื่อ พ.ศ. 2207 โดยยอมให้ฮอลันดาผูกขาดการค้าหนังสัตว์และยอมไม่ใช้ลูกเรือที่เป็นชาวจีน ญี่ปุ่น และเวียดนาม ไปค้าขายต่างประเทศ ซึ่งเป็นการตัดหนทางการค้ากับต่างประเทศของไทย เพราะไทยไม่ชำนาญในการเดินเรือด้วยตัวเอง แม้ว่าอีก 2 ปีต่อมา ฮอลันดาจะยอมให้ไทยใช้ลูกเรือต่างชาติเหมือนเดิมก็ตาม แต่ไทยยังหวาดหวั่นอิทธิพลของฮอลันดา

อังกฤษ

อังกฤษเป็นชาติที่สามที่เข้ามาในไทย เมื่อ พ.ศ. 2155 สมัย**สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม** อังกฤษเป็นชาติที่มีปัญหาในการค้าขายมาก คือ ถูกฮอลันดาขัดขวางทางการค้าถึงกับรบพุ่งกันที่ปัตตานีจนต้องปิดสถานีการค้าไปในปลายสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม แม้ว่าอังกฤษจะเข้ามาเปิดสถานีการค้าอีกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เมื่อ พ.ศ. 2230 อังกฤษมีปัญหากับไทยถึงกับรบพุ่งกันที่เมืองมะริด ในที่สุดอังกฤษจึงปิดกิจการค้าลงอีก

ฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสเข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2205 ในสมัยสมเด็จพระนารายร์มหาราช พวกแรกที่เข้ามาเป็นพวกบาทหลวงเพื่อเผยแผ่คริสต์ศาสนาระหว่างนั้น ไทยมีข้อขัดแย้งกับฮอลันดา หลังจากเกิดวิกฤติการณ์กับฮอลันดา สมเด็จพระนารายร์มหาราชโปรดให้พวกบาทหลวงฝรั่งเศสเข้าเฝ้าใน พ.ศ. 2208 พร้อมพระราชทานที่ดินให้สร้างวัดและโรงเรียนได้ การติดต่ออย่างเป็นทางการเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2216 เมื่อ **สังฆราชปัลลู**อันเชิญพระราชสาสน์และเครื่องราชบรรณาการของ**พระเจ้าหลุยส์ที่** 14 และ **สันตะปาปา** มาถวายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งได้ทรงต้อนรับอย่างดียิ่ง และยอมให้คนไทยเข้ารีตนับถือคริสต์ศาสนาได้ ทำให้บาทหลวงทั้งหลายเกิดความคิดว่า ถ้าเกลี่ยกล่อมให้สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเข้ารีตได้สำเร็จก็จะทำให้ชาวไทยหันมาเข้ารีตด้วย การเผยแผ่คริสต์ศาสนาก็จะทำได้ง่าย และสามารถใช้ไทยเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่คริสต์ศาสนาในเอเชีย แต่เหตุผลด้านไทยนั้นไทยต้องการได้ฝรั่งเศสมาถ่วงดุลอำนาจฮอลันดา ด้วยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงทราบว่าพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศสเป็นกษัตริย์ที่มีอานุภาพมาก เป็นที่ยำเกรงของอังกฤษและฮอลันดา อีกทั้งไทยยังจะได้เรียนรู้วิทยาการตะวันตกจากฝรั่งเศสมาใช้เป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองได้ ผู้สนับสนุนให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว คือ ออกญาวิไชเยนทร์ (ฟอลคอน) นักแสวงโชคชาวกรีกที่หวังผลประโยชน์จากความสัมพันธ์ของประเทศทั้งสองเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

สังฆราชปัลลูอันเชิญพระราชสาสน์และเครื่องราชบรรณาการของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และสันตะปาปา มาถวายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงพยายามรักษาดุลอำนาจของชาติตะวันตก

ปัญหาการคุกคามจากฮอลันดาทำให้ไทยต้องการมิตรประเทศตะวันตกที่มีอำนาจทัดเทียมกันไว้คอยช่วยเหลือถ่วงดุลอำนาจไม่ให้ฮอลันดาเอาเปรียบไทย ชาติแรกที่ไทยต้องการให้มาถ่วงดุลอำนาจฮอลันดา คือ อังกฤษ เพราะอังกฤษเป็นชาติใหญ่และขัดแย้งกับฮอลันดาในยุโรป ในต้นรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อังกฤษได้เข้ามาเปิดสถานีการค้า เมื่อ พ.ศ. 2204 แต่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จนักอังกฤษเริ่มมาเอาใจใส่กิจการค้ามากขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2217 ซึ่งไทยได้เสนอยกเมืองปัตตานีให้และอนุญาตให้สร้างป้อมปราการได้ อังกฤษขอให้ไทยซื้อสินค้าจากอังกฤษแน่นอนทุกปี แต่ไทยปฏิเสธ ทำให้อังกฤษไม่พอใจนักและยังไม่พอใจที่ออกยาวิไชเยนทร์แย่งการค้าของบริษัทซึ่งอังกฤษเชื่อว่าไทยสนับสนุนอยู่ จนกระทั่ง เมื่อ พ.ศ. 2230 ไทยกับอังกฤษเกิดรบพุ่งกันที่เมืองมะริด อังกฤษจึงเลิกกิจการไป ไทยจึงไม่ได้ให้อังกฤษมาช่วยถ่วงดุลอำนาจของฮอลันดาอีกต่อไป

ความขัดแย้งของฮอลันดาและอังกฤษทำให้ไทยต้องแสวงหามิตรประเทศตะวันตกใหม่ ซึ่งก็ได้ฝรั่งเศสมาถ่วงดุลอำนาจฮอลันดาและอังกฤษ โดยสังฆราชปัลลูเป็นผู้ริเริ่มสร้างความสัมพันธ์ให้สองประเทศก่อน จนกระทั่งพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และสันตะปาปามีพระราชสาส์นมาถวายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อ พ.ศ. 2216 และฝรั่งเศสได้เริ่มเข้ามาตั้งสถานีการค้าในไทย เมื่อ พ.ศ. 2223 ในปีนั้น ไทยได้ส่งฑูตไปฝรั่งเศสเป็นครั้งแรก โดยมี**ออกพระพิพัฒน์ราชไมตรี**เป็นฑูตแต่เรือประสบอุบัติเหตุถูกพายุจนเรือแตกที่เกาะมาดากัสการ์ชายฝั่งแอฟริกา สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงส่ง**ออกขุนพิไชยวาทิต** และ**ออกขุนพิชิตมนตรี**ออกไปสืบข่าวถึงฝรั่งเศส พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 จึงได้ทรงส่งทูตเข้ามายังกรุงศรีอยุธยาบ้าง เมื่อ พ.ศ. 2228 มี เชอวา เลียร์ เดอ โชมองต์ เป็นหัวหน้าคณะ พร้อมด้วย**บาทหลวงเดอ ชัวสี** และ**บาทหลวงตาชาร์ด** ทูตฝรั่งเศสทูลรบเร้าหลายครั้งขอให้สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเข้ารีตแต่ไม่สำเร็จ สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงตอบด้วยถ้อยคำอันคมคายว่า **พระองค์ได้มอบเรื่องนี้ให้เป็นไปตามน้ำพระทัยของพระผู้เป็นเจ้า ถ้าหากพระผู้เป็นเจ้าปรารถนาให้พระองค์เข้ารีตแล้ว คงจะดลใจให้พระองค์เข้ารีตเอง**

ในครั้งนั้น ไทยได้ทำสัญญากับฝรั่งเศส อนุญาตให้ฝรั่งเศสเผยแผ่ศาสนาและวิทยาการความรู้แก่ไทยได้ และทำอนุสัญญาการค้าให้สิทธิพิเศษแก่ฝรั่งเศสทำการค้าขายได้โดยไม่ต้องเสียภาษี พร้อมทั้งยกเมืองสงขลาให้ฝรั่งเศสดูแล

ในการติดต่อกับฝรั่งเศส ไทยได้ประโยชน์จากวิทยาการที่ก้าวหน้าของฝรั่งเศสหลายอย่าง เช่น ได้วิศวกรฝรั่งเศสมาสร้างป้อมที่บางกอก ลพบุรี พิษณุโลก มะริด และสงขลา และจัดการฝึกทหารตามแบบฝรั่งเศส เมื่อทูตฝรั่งเศสเดินทางกลับไทยได้ส่ง **ออกพระวิสุทธสุนทร (โกษาปาน)** เป็นทูตไปเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 พร้อมกับคณะทูตฝรั่งเศสด้วย เมื่อคณะทูตไทยเดินทางกลับ ฝรั่งเศสได้ส่ง **เดอ ลาลูแบร์** เป็นทูตเข้ามาพร้อมด้วยกองทหารฝรั่งเศส 636 คน ภายใต้การบังคับบัญชาของ**นายพลเดส์ฟารจส์**

ออกพระวิสุทธสุนทร (โกษาปาน)

กุศโลบายของฝรั่งเศสที่จะยึดครองประเทศไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็วนอกจากที่ไทยต้องการให้ฝรั่งเศสซึ่งเป็นมหาอำนาจในยุโรปมาถ่วงดุลอำนาจของฮอลันดาและอังกฤษแล้ว ยังเกิดจากปัญหาภายในของไทยเองด้วย เนื่องจาก**ออกญาวิไชเยนทร์**เป็นขุนนางที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงโปรดปราน แต่เป็นที่เกลียดชังของขุนนางอื่นๆ ออกญาวิไชเยนทร์เดิมนับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนท์ แต่ต่อมาเปลี่ยนเป็นนิกายคาทอลิก และมีบทบาทเป็นหัวหน้าประชาคมคริสเตียน เขามั่งคั่งร่ำรวยจากการทำการค้า ดังนั้น การที่มีกองทหารฝรั่งเศสเข้ามาจึงเหมือนกับเป็นการเสริมสร้างและรักษาอำนาจของเรา เพราะออกญาวิไชเยนทร์มีสิทธิในการบังคับบัญชากองทหารฝรั่งเศสด้วย กองทหารฝรั่งเศสที่เข้ามาเมืองไทยนั้น สมเด็จพระนารายณ์มหาราชโปรดให้ประจำอยู่ที่ป้อมบางกอก เมืองมะริด และเป็นทหารรักษาพระองค์ 50 คน กับทหารส่วนตัวของออกญาวิไชเยนทร์จำนวนหนึ่ง

การที่กองทหารฝรั่งเศสประจำอยู่ที่เมืองมะริดและบางกอกทำให้ฝรั่งเศสได้รับผลประโยชน์ทางการค้าที่สามารถกีดกันการค้าของชาติอื่นๆ ได้ เพราะทั้งสองเมืองเป็นเมืองท่าที่สำคัญของไทย ฝรั่งเศสยังคิดว่าจะสามารถผูกขาดการค้าได้ตั้งแต่ฝั่งโคโรมันเดลในอินเดียเรื่อยไปจนถึงญี่ปุ่น ถ้าฝรั่งเศสสามารถคุม 2 เมืองนี้ได้ และยังหวังว่าการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในดินแดนเหล่านี้จะประสบผลสำเร็จด้วย

ออกญาวิไชเยนทร์มีแผนการจะสถาปนาอำนาจของฝรั่งเศสขึ้นในไทย โดยคิดจะอาศัยฐานอำนาจของตนซึ่งเป็นที่โปรดปรานของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทำการแทรกซึมข้าราชการเข้าไปคุมระบบราชการไทยอย่างกว้างขวาง เมื่อทูตเดอ โชมองต์กลับไป ออกญาวิไชเยนทร์ ได้มีคำสั่งกลับไปถึง**บาทหลวงเดอ ลาแซส** ให้ส่งลูกผู้ดีชาวฝรั่งเศสราว 60 - 70 คน มาเมืองไทยพร้อมกับกองทหารฝรั่งเศส โดยเขาสัญญาว่า จะช่วยให้พวกเหล่านั้นได้รับตำแหน่งที่มีหน้าตา เช่น เป็นเจ้าเมืองในส่วนภูมิภาค เป็นขุนนางเมืองหลวง เป็นทหารประจำป้อมปราการหรือบัญชาการกองทหารทั้งทางบกและทางทะเล การเข้ามาของลาลูแบร์ที่เป็นทูตชุดที่สองจึงมีกองทหารฝรั่งเศสเข้ามามาก ส่วนชาวฝรั่งเศสที่เข้ามารับราชการ เช่น **เดอ ลามา** เป็นวิศวกรสร้างป้อม **เดอ ฟอร์แบง** (ต่อมาเป็น**ออกพระศักดิ์สงคราม**) เป็นครูฝึกทหาร เป็นต้น

เมื่อลาลูแบร์กลับไป ฝรั่งเศสก็ส่งทหารมาเพิ่มอีก พร้อมกับมีคำสั่งลับให้นายพลเดส์ฟารจส์ยึดบางกอกและเพชรบุรีให้ได้ ถ้าสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเปลี่ยนความคิดหรือทำการใดที่เป็นข้อเสียหายแก่ฝรั่งเศส ก็ให้นายพลเดส์ฟารจส์ทำทุกอย่างเพื่อให้ไทยอยู่ในอำนาจของฝรั่งเศส

ออกญาวิไชเยนทร์

พระเพทราชาปฏิวัติ

การดำเนินนโยบายของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่ทรงอนุญาตให้ทหารต่างชาติเข้ามาอยู่ในไทย และความหวาดหวั่นต่อการเฟื่องฟูของคริสต์ศาสนา ทำให้ขุนนาง ราษฎร พระสงฆ์จำนวนหนึ่งไม่พอใจโอกาสที่เหมาะสมมาถึงเมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชซึ่งขณะนั้นประทับอยู่ที่เมืองลพบุรีทรงพระประชวร ขุนนางทั่วไปดูเหมือนจะคาดได้ว่า สมเด็จพระนารายณ์มหาราชคงจะเสด็จสวรรคตอย่างแน่นอน ปัญหาการสืบราชสมบัติซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงปล่อยทิ้งไว้ยิ่งทำให้เกิดความตึงเครียดเพิ่มพูนขึ้น ออกญาวิไยเยนทร์กับกองทหารฝรั่งเศสถือเป็นอำนาจที่จะกำหนดว่า ใครคือผู้ที่จะสืบราชสมบัติต่อไป ออกญาวิไชเยนทร์สนับสนุน **พระปีย์** ราชบุตรบุตรธรรมของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อีกทั้งเกลี้ยกล่อมให้พระปีย์เข้ารีตและเป็นพรรคพวกตน ทำให้ขุนนางนำโดยพระเพทราชาระแวงว่าออกญาวิไชเยนทร์คิดร้ายต่อบ้านเมือง จะนำกองทหารฝรั่งเศสมาบังคับขุนนางและยกพระปีย์ขึ้นเป็นกษัตริย์ ด้านออกญาวิไชเยนทร์ก็วาดระแวงว่าถ้าพระเพทราชาได้เป็นใหญ่คงจะทำร้ายพวกฝรั่งเศส ขณะนั้นประชาชนได้ก่อการจลาจลเคลื่อนไหวต่อต้านคริสต์ศาสนาและขับไล่ชาวต่างชาติ เมื่อความตึงเครียดทางการเมืองทวีความรุนแรงขึ้นออกญาวิไชเยนทร์จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องรีบกำจัดพระเพทราชาแต่ยังไม่ทันที่กองทหารฝรั่งเศสจากป้อมบางกอกมาถึง พระเพทราชาก็ได้ลงมือปฏิวัติเสียก่อน

ดังนั้น เมื่อ พ.ศ. 2231 ก่อนที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชสวรรคตประมาณ 2 เดือน พระเพทราชาได้ว่าราชการแทนและถือโอกาสกำจัดศัตรูทางการเมืองโดยอ้างพระบรมราชโองการกับจุมบุคคลต่างๆ เช่น ออกญาวิไชเยนทร์ พระปีย์ กองทหารฝรั่งเศสที่ออกญาวิไชเยนทร์หวังไว้นั้นไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเลย ทั้งที่ออกญาวิไชเยนทร์ได้วางแผนร่วมกับนายพลเดส์ฟารจส์ที่จะให้ยกกองทหารฝรั่งเศสขึ้นมายังลพบุรีเพื่อกำจัดพระเพทราชาก่อนหน้านั้นแล้ว แต่พระเพทราชาได้แสดงให้ฝรั่งเศสเข้าใจว่า เหตุการณ์เกิดขึ้นไม่เกี่ยวข้องกับชาวฝรั่งเศสหรือผู้เข้ารีตแต่ประการใด ดังนั้น บางหลวงบางคนรวมทั้งหัวหน้าบริษัทอินเดียตะวันออกของฝรั่งเศสจึงคัดค้านนายพลเดส์ฟารจส์มิให้ยกกองทหารขึ้นไปช่วยออกญาวิไชเยนทร์

ต่อมา พระเพทราชาได้สั่งจับกุมทหารฝรั่งเศสที่เป็นทหารรักษาพระองค์และทหารประจำตัวของออกญาวิไชเยนทร์ที่ลพบุรี ขณะนั้น ความรู้สึกในการต่อต้านบาทหลวงและพวกเข้ารีตเกิดขึ้นอยู่ทั่วไป คนไทยที่เข้ารีตถูกบังคับให้เปลี่ยนศาสนา บาทหลวงคณะเยซูอิตถูกกักบริเวณชาวฝรั่งเศสบางคนถูกลงโทษให้เป็นตะพุ่นหญ้าช้าง พระเพทราชาเกลี้ยกล่อมให้นายพลเดส์ฟารจส์เดินทางมายังลพบุรีและบังคับให้เขียนจดหมายไปถึงผู้บังคับบัญชาการกองทหารฝรั่งเศสที่มะริดให้นำทหารขึ้นมาลพบุรี ส่วนทหารที่ป้อมบางกอกให้นายพลเดส์ฟารจส์ลงไปบอกด้วยตัวเอง โดยยึดบุตรชาย 2 คนของนายพลเดส์ฟารจส์ไว้เป็นตัวประกัน เมื่อพระเพทราชาคุมสถานการณ์ที่ลพบุรีได้และเห็นว่ากองทหารฝรั่งเศสไม่เป็นอันตรายแล้ว จึงอ้างพระบรมราชโองการให้พระอนุชาทั้งสองของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเสด็จขึ้นมาที่ลพบุรีแล้วจับประหารชีวิตด้วย รวมทั้งพระปีย์และออกญาวิไชยเยนทร์ก็ถูกประหารชีวิตด้วย

เมื่อนายพลเดส์ฟารจส์ลงไปที่ป้อมบางกอก ก็ให้ทหารอุดชนวนปืนใหญ่ที่ป้อมวิไชยประสิทธิ์ แล้วย้ายมาเตรียมต่อสู้กับไทยที่ป้อมวิไชเยนทร์ซึ่งเป็นป้อมใหญ่ข้างฝั่งตะวันออก ไทยยกทัพไปล้อมป้อมบางกอกและตั้งค่ายรายปืนที่เมืองสมุทรปราการและพระประแดง ดักเรือกำปั่นไม่ให้ขึ้นมาช่วยฝรั่งเศส ฝรั่งเศสถูกล้อมอยู่ 2 เดือนก็สิ้นเสบียงอาหารจึงขอเลิกรบและขอกลับไปประเทศฝรั่งเศส เมื่อฝรั่งเศสออกไปแล้ว พระเพทราชาให้รื้อป้อมวิไชเยนทร์เสีย และเมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชสวรรคต พระเพทราชาจึงเป็นกษัตริย์ครองกรุงศรีอยุธยาต่อมา

สุวัฒน์ชัย ศรีบัว

เรื่องสั้นเขย่าขวัญ
ค่ำคืนสยอง!

ที่เพิงท้ายหมู่บ้านแห่งนี้มีร้านขายเหล้าและเหล้าบริการ ในร้านนี้จึงมีวัยรุ่นและชายวัยกลางคน คนในหมู่บ้านมาใช้บริการไม่เว้นแต่ละวัน ร้านนี้เป็นร้านของ "**น้าตุ่น**" ซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านนี่แหละเป็นเจ้าของหลังจากที่แกพาภรรยาและลูกลาออกจากงานที่ทำในกรุงเทพฯ มาเปิดร้านเหล้าปั่นและเหล้ายาดองแห่งนี้ทำให้ผู้คนในหมู่บ้านและชาวบ้านใกล้เรือนเคียงมาใช้บริการไม่เว้นแต่ละวันถือว่ากิจการไปได้ดีพอสมควร

หนึ่งในนั้นลูกค้าขาประจำของสองสามีภรรยาเป็นประจำนั้นก็คือ "ตาท่อง" ชายชราวัยเจ็ดสิบกว่าปีเจ้าสำราญผู้ที่ชื่นชอบในความเมาเป็นยิ่งนัก เป็นสถานที่ที่แกจะมาขลุกดื่มเหล้าอยู่เป็นประจำทุกวัน หลังจากเมาแล้วชาวบ้านรานช่องต่างเห็นแกเดินเซซ้ายขวาเดินปัดเป๋อยู่กลางหมู่บ้านทุกวัน บางครั้งที่ชาวบ้านรู้จักกันกับแก แกก็จะขอเงินเขาบ้างได้บ้างไม่ได้บ้างแล้วแต่ แกก็ไม่ได้สนใจอะไรมากนัก เพราะแกเป็นคนมีเงินที่จากภรรยาและลูกๆ ของแก ก็พอได้ใช้อยู่แล้วถ้าแกไม่เมาติดเหล้าเงินที่ลูกๆ ให้แก ถ้าแกเก็บไว้ใช้สอยในชีวิตประจำวันแกก็จะมีเงินมากโขอยู่ แต่พูดถึงฐานะของแกแล้ว ก็ถือว่าแกเป็นคนที่มีฐานะคนหนึ่งในหมู่บ้านเพราะพ่อแม่ของแกหลังจากตายจากไปก็มีที่ทางทำกินมอบให้แกอยู่มากมายและอยู่อย่างไม่ลำบาก

ทั้งกลางวันกลางคืนตาท่องจะเมามายแกจะเดินร้องเพลงลั่นแหกปากไปทั่วทั้งหมู่บ้าน บางคนเห็นสภาพแกแล้วเอือมระอา ด้วยวัยที่ร่วงโรยแกยังเมาอยู่ทุกวี่วัน ลูกๆ ห้ามปรามแล้ว แต่แกก็เหมือนเดิม สุดท้ายก็เลยปล่อยเลยตามเลย...

จนถึงเช้าวันหนึ่งมีคนพบศพตาท่องนอนแข็งตายอยู่ใต้ต้นมะม่วงใหญ่กลางหมู่บ้าน ตอนตายตาท่องยังนอนกอดขวดเหล้าอยู่ข้างตัว ผู้คนเห็นสภาพแกตอนนี้ทุกคนต่างมองด้วยความสังเวชสิ้นตำนานตาท่องขี้เมาประจำหมู่บ้านตั้งแต่ครั้งนั้น...

วันนี้ผมกับไอ้จ้อยเพื่อนที่สนิทกันมาตั้งแต่สมัยเด็กๆ ไปไหนก็ไปด้วยกันตลอด หยุดเสาร์อาทิตย์ ก็เข้าป่าล่าสัตว์นำกลับมาทำเป็นอาหารที่บ้าน แต่สิ่งที่เราเหมือนกัน คือความยากจน เราทั้งสองจึงเป็นเพื่อนที่สนิทกันหลังจากที่เรียนจบชั้นมัธยมปลายแล้วผมก็ไม่ได้เรียนหนังสือไอ้จ้อยก็ไม่ได้เรียนต่อเหมือนกัน ออกจากโรงเรียนผมกับมันก็ทำงานรับจ้างชาวบ้านเล้วแต่ใครจะว่าจ้างให้ทำอะไร เวลาว่างๆ ก็ไปมาหาสู่กันประจำ ไปรับจ้างก็จะชวนไปด้วยกัน แม้แต่ในยามว่างจากนาก็พากันไปใส่เบ็ดด้วยกัน พอได้ปลามาเป็นอาหาร ด้วยกิจกรรมที่เราทำด้วยกันทำให้เราสนิทสนมกันมากเรียกได้ว่าเป็นเสี่ยวกันอย่างแท้จริงเลยทีเดียว

หลังจากที่ไปรับจ้างผู้ใหญ่สมหมายให้ไปดายหญ้าที่สวนมะม่วงของแกตั้งแต่เช้าจนเวลาโพล้เพล้จวนจะค่ำแล้ว และเสร็จสิ้นภารกิจงานรับจ้างดายหญ้าในวันนี้แล้ว เราทั้งสองก็รับเงินค่าจ้างจากผู้ใหญ่สมหมายแล้ว เงินยังอยู่ในกระเป๋าอุ่นๆ อยู่ หลังจากนั้นไม่รู้ว่าไอ้จ้อยมันนึกครึ้มใจอะไรขึ้นมามันจึงพูดขึ้น

"เฮ้ย ไอ้บอลวันนี้เราไปนั่งดื่มเหล้าที่ร้านน้าตุ่นไหมแก้เหนื่อย"

ผมมองหน้าไอ้จ้อยก่อนบอก "เหนื่อยกว่าเดิมสิไม่ว่า"

ไอ้จ้อยมองหน้าผม นะมึงนะไปดื่มเป็นเพื่อนกูหน่อยสิวะ"

"ได้แต่มึงเลี้ยงนะโว้ย"

"เฮ้ยไอ้บ้าเงินก็ได้เท่ากัน ใจจืดใจดำไปหรือเปล่าเพื่อน" ไอ้จ้อยตัดพ้อ

"ไปเถอะนะเพื่อน ไปดื่มเป็นเพื่อนข้าหน่อย"

"เออๆ ได้ ไปกินเป็นเพื่อนก็ได้ แต่ต้องอเมริกันแชร์นะโว้ย" ผมบอก

"ได้ไม่มีปัญหา" ไอ้จ้อยมันพูดทำเสียงและสีหน้ากวนๆ ยิ้มเห็นฟันขาวใบหน้าแช่มชื่นขึ้นมาทันทีทันใด

หลังจากออกจากสวนของผู้ใหญ่สมหมายแล้ว ผมขับมอเตอร์ไซค์ฮ้าง โดยมีไอ้จ้อยซ้อนท้าย มอเตอร์ไซค์ฮ้างปล่อยควันดำโขมงออกจากที่นั้นทันทีจนไปถึงที่ร้านของน้าตุ่น ร้านเหล้าประจำหมู่บ้านทันที พอน้าตุ่นเห็นพวกเราเดินเข้ามาในร้านแกร้องถาม

"วันนี้ดื่มอะไร"

"ขอเหล้ายาดองหนึ่งโหลครับน้า" ไอ้จ้อยร้องบอก

แล้ววงสุราบาลของเราสองคนก็เริ่มบรรเลงตั้งแต่นั้นนั่งกินไปเรื่อยๆ ผู้คนเดินเข้าออกเรื่อยๆ แต่ถือว่าน้อยกว่าทุกวัน นั่งดื่มทานกับแกล้มไปด้วยนั่งฟังเพลงเพลินๆ จากลำโพงที่เปิดคลอก็ทำให้ได้บรรยากาศไปอีกแบบ ร้านเหล้าบ้านนอก

ก็เป็นแบบนี้แหละ นั่งดื่มกันไปเรื่อยๆ จนดึกดื่น ตอนนี้ในร้านคนทยอยออกไปหมดแล้วเหลือแต่ผมกับไอ้จ้อย ผมรู้สึกมึนตึงอยู่แต่ไม่เมา เพราะผมเป็นคนดื่มไม่เยอะ แต่ไอ้จ้อยนั่นสิ นั่งหลับตาปรืออยู่บนโต๊ะ ส่วนผมเห็นมันไม่ไหว ผมก็เลยเรียกเก็บเงินและชวนไอ้จ้อยกลับบ้านกัน เพราะนี่ก็ดึกมากแล้ว ผมประคองไอ้จ้อยที่เดินปัดเป๋เดินประคองมันขึ้นไปค้อมบนรถมอเตอร์ไซค์แล้วผมก็สตาร์ทเครื่องขับออกไปทันที

อากาศหนาวในเดือนพฤศจิกายนหนาวจับใจ ท่ามกลางความมืดผมขับรถฝ่าความมืดไปตามทางของหมู่บ้านที่ตอนนี้ชาวบ้านต่างพากันนอนหลับในที่นอนอันอ่อนนุ่มกันหมดแล้ว ผมขับมาช้าๆ เพื่อความปลอดภัย พอผมขับรถมาถึงที่กลางหมู่บ้านใต้ต้นมะม่วงใหญ่ไฟหน้ารถส่องกระทบกับร่างๆ หนึ่ง ตอนนี้ผมมองเห็นไม่ชัดอาจจะด้วยความเมาและไฟหน้ารถไม่สว่างมากพอเพราะมอเตอร์ไซค์มีสภาพเก่ามากแล้ว ผมจึงขับเข้าไปเรื่อยๆ จนพอใกล้จะถึงร่างๆ นั้น พลันคุณพระช่วยผมต้องเหยียบเบรกรถเสียงดังเอี๊ยด! ทันที จะไม่ให้ผมเบรกรถในตอนนั้นได้อย่างไรเพราะสิ่งที่ผมเห็นนั้นมันคือ “ผีตาท่อง” ขี้เมาในตำนานประจำหมู่บ้าน โดยภาพที่ผมเห็นคือ แกสวมชุดที่เก่าๆ รูปร่างผอมเกร็ง หน้าซีดเซียวไร้เลือดฝาด ยืนอยู่แต่เท้าลอยจากพื้น ผมเบรกรถแรงอย่างตกใจกับสิ่งที่อยู่เบื้องหน้านั้น จนไอ้จ้อยที่นั่งซ้อนอยู่ด้านหลังหัวมันชนกับหลังผมอย่างแรง มันงัวเงียตื่นป้องปากร้องถามผมทันที

“เฮ้ยเพื่อนมึงเป็นอะไรวะ เบรกรถแรงเชียว” เสียงของไอ้จ้อยอ้อแอ้ในลำคอ

“ผี ข้าเจอผีตาท่อง”

“ผิ ผิ ผีตาท่องเหรอ” ไอ้จ้อยเมื่อได้ยินผีตาท่อง ดังนั้นทำให้มันหายเมาเป็นปลิดทิ้ง แล้วไอ้จ้อยก็มองไปข้างหน้า มันเห็นผีตาท่องยืนหน้าซีดเผือดขาว ยืนตัวลอยเท้าลอยจากพื้นอย่างน่าหวาดกลัวจริงๆ “มึงก็ขับรถหนีเร็วสิโว้ย”

หลังจากนั้นผมก็ทำตามที่ไอ้จ้อยสั่งการทันที รีบเลี้ยวหัวรถขับหนีไปจากจุดนั้นทันทีขับไปคนละเส้นทาง (อีกทางหนึ่ง) ด้วยความเร็วพอสมควรผมขับไปด้วยความตระหนกตกใจหวาดกลัวจนขับมาถึงบ้านของผม เราทั้งสองรีบลงจากรถด้วยอาการลนลานพอมาถึงบ้านพ่อแม่ถามผม ผมจึงบอกความจริงว่าเจอผีตาท่องให้กับท่านทั้งสองฟังทันที

คืนนั้นไอ้จ้อยขอนอนค้างคืนที่บ้านผม ส่วนผมคืนนั้นภาพหลอนตาท่องนั้นยังคงหลอกหลอนผม จนผมต้องนอนตาแข็งตลอดทั้งคืน...

Teacher COMP

Plickers ห้องเรียนยุค 4.0

ห้องเรียนดิจิทัล

หากถามว่าในยุคที่อะไรๆ ก็ 4.0 นี้ คิดว่าควรใช้สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และแล็ปท็อป ในห้องเรียนกันหรือไม่ ผู้ใหญ่หลายๆ คน ก็จะเป็นห่วงว่า การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พวกนี้อาจจะทำให้เด็กนักเรียนไม่ตั้งใจเรียนบ้าง ขาดสมาธิบ้าง ผลการเรียนแย่ลงบ้าง หรือขาดทักษะ แต่คำถามคือผลเสียเหล่านี้เกิดจากการที่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ถูก 'ใช้เพื่อเรียน' ใช่หรือไม่? แล้วถ้าอุปกรณ์เหล่านั้นถูก 'ใช้เพื่อเรียน' ล่ะ? ไม่ว่านักเรียนหรือครู ผู้ใหญ่หรือเด็ก ก็น่าจะสามารถนำเอาประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนได้มากมาย

สิ่งที่ครูไทย 4.0 ใช้ในห้องเรียน คือ การนำการ์ด Plickers มาให้นักเรียนใช้เพื่อช่วยในการเช็คชื่อ และตอบคำถาม มันจะส่งผลดีต่อทั้งครูและนักเรียนหรือไม่ ?

Plickers คือ (Paper + Clicker) เป็นเครื่องมือในการช่วยสอนสำหรับเก็บข้อมูลของนักเรียน โดยจะมีกระดาษเป็นโค้ดให้นักเรียนถือ ซึ่งกระดาษดังกล่าวจะมีด้านที่ต่างกันทั้ง 4 ด้าน และมีตัวเลขเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนอยู่ที่มุมกระดาษ โดยครูต้องโหลดแอพพลิเคชั่นในการอ่านโค้ดจากเว็บไซต์ plickers.com แล้วทำการใส่ข้อมูลของนักเรียนลงไปแล้วหลังจากนั้นก็สามารถเช็คชื่อของนักเรียนแต่ละคนได้เลย

Plickers ยังสามารถใช้ในการทำแบบทดสอบ ในการตอบคำถามได้ เมื่อครูได้เปิดคำถามที่ได้สร้างขึ้นผ่านทาง plickers.com ให้นักเรียนได้รับทราบ และร่วมกันตอบคำถามโดยการชูกระดาษโค้ดในด้าน A, B ,C หรือ D ตามที่คิดว่าถูกต้อง จากนั้นครูจะใช้สมาร์ทโฟนเปิดแอป Plickers (สามารถดาวน์โหลดได้ทั้งใน iOS และ Android) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลจากเว็บ plickers.com แล้วเปิดกล้องเพื่อสแกนโค้ดที่นักเรียนถือ

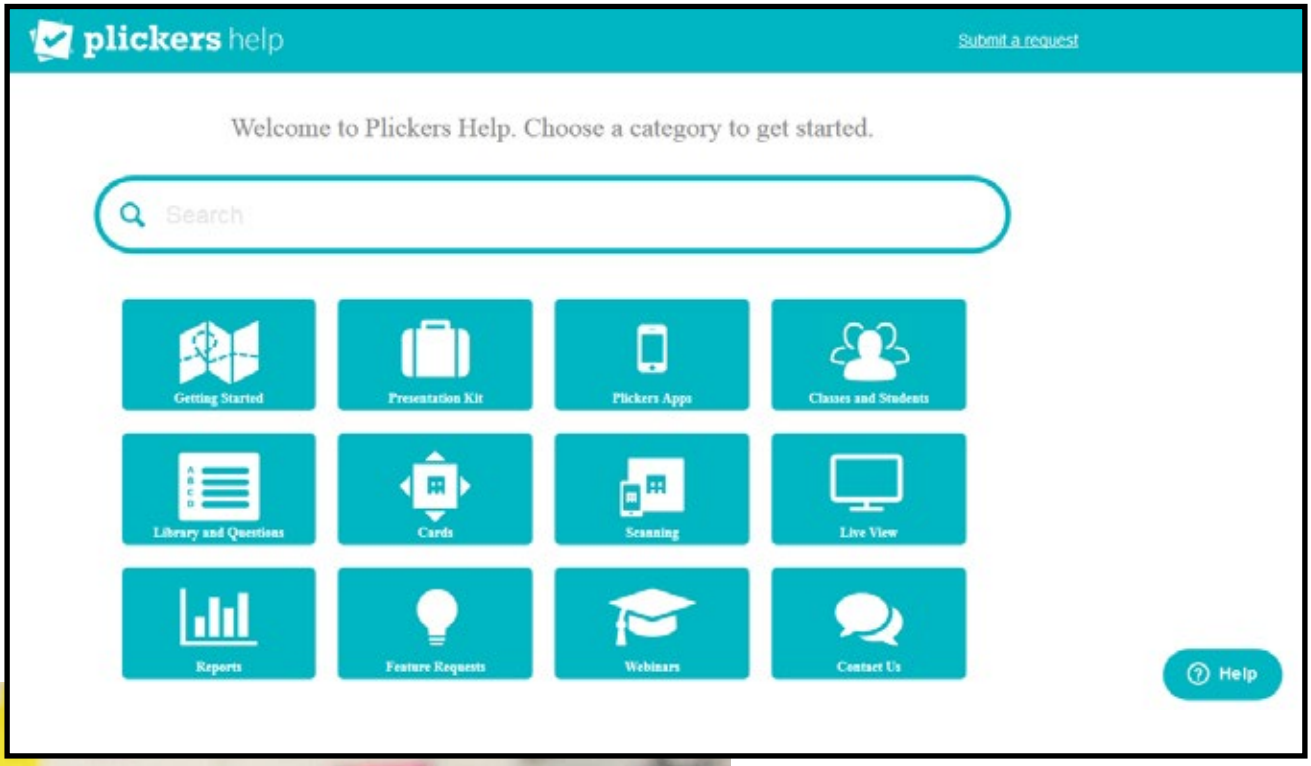

ขั้นตอนการใช้งาน Plickers

1. ผู้นำเสนอเตรียมคำถาม Plickers ในเว็บไซต์หรือแอพล่วงหน้า

2.ผู้นำเสนอแสดงคำถามที่จอคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้ฟังทุกคนเห็นคำถามและตัวเลือกคำตอบ

3. ผู้ฟังเลือกคำตอบที่ต้องการด้วยการโชว์การ์ด Plickers ให้ตรงกับคำตอบ

4. ผู้นำเสนอใช้สมาร์ตโฟนของตนเองสแกนการ์ด Plickers ของผู้ฟังทุกคน คำตอบทั้งหมดจะแสดงบนหน้าจอ

ผลลัพธ์คือ จะมีการแสดงผลของคำตอบตามที่โค้ดที่นักเรียนถืออยู่ในมือได้ทันที โดยระบบจำทำการเก็บรวบรวมคำตอบที่ได้เป็นสถิติไว้ในเว็บ plickers.com เพื่อให้ครูได้นำไปพัฒนาสื่อการเรียนการสอนต่อไป

ปัจจุบันมีเทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ช่วยในการสอน การนำเสนอ การประชุมมากขึ้น สำคัญก็คือ “การประยุกต์” สำหรับใช้ในห้องเรียน นั่นคือ สิ่งที่การเรียนการสอนยุค 4.0 นี้ ควรจะเป็น ดังนั้น เราควรเลือกใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะไม่มีเครื่องมือใดที่ดีที่สุด มีเฉพาะเครื่องมือที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสถานการณ์ Plickers คือกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ครู อาจารย์ วิทยากร นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแน่นอน

เมฆา

FIFA WORLD CUP RUSSIA 2018

ศึกฟุตบอลโลก รอบสุดท้าย จะฟาดแข้งกันแล้ว โดยจะประเดิมด้วยนัดเปิดสนาม วันพฤหัสบดีที่ 14 มิถุนายน ซึ่งจนถึงตอนนี้ ทีมเต็งแชมป์เหลือเพียงทีมเดียวแล้วที่ยืดเต็ง 1 เดี่ยวๆ นั่นคือ...

ถึงจะมีมากถึง 32 ชาติ ที่พร้อมแย่งชิงถ้วยแชมป์ฟุตบอลโลก 2018 แต่ถ้าเอาจริงๆ น่าจะไม่เกิน 6 ทีมยักษ์ใหญ่ที่มีลุ้นแชมป์ในบั้นปลาย

ส่วนตัวผมเองเชียร์ทีมชาติเยอรมนี มาตั้งแต่ปี 1982 ซึ่งตอนนั้นยังใช้ชื่อ "**เยอรมนีตะวันตก**" เพราะยังไม่รวมประเทศกับเยอรมนีตะวันออก ที่ชอบก็เพราะนักเตะชื่อแปลกหูอย่าง "**คาร์ล-ไฮน์ รุมเมนิกเก**" ทำให้ติดตามทัพอินทรีเหล็ก ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในปี 1986 ขวัญใจคนใหม่ของผมคือ “โลธาร์ มัทเธอุส” กองกลางมาดเท่ ที่ทำให้ผมลุ่มหลงฟุตบอลอย่างโงหัวไม่ขึ้น แม้ว่าทั้ง 2 ครั้ง ทัพอินทรีเหล็กจะได้เพียงรองแชมป์ แต่ก็ไม่ทำให้ผมต้องเปลี่ยนใจไปเชียร์ทีมอื่น เพราะรักแล้วก็รักเลย ไม่ปันใจให้ใครอีก

จากปี 1982 จนมาถึง 2018 กินเวลายาวนานกว่า 36 ปี “เยอรมนี” ยังเป็นทีมเดียวที่ตามเชียร์มาอย่างต่อเนื่อง ได้ชื่นชมกับแชมป์โลก 2 ครั้ง ในปี 1990 กับ 2014 แค่นั้นก็ดีใจมากโขแล้ว

มาถึงปี 2018 ดูจากรายชื่อ 23 นักเตะสุดท้ายที่ “โยอาคิม เลิฟ” ตัดสินใจเลือกแล้ว ต้องบอกว่าความแข็งแกร่งสู้ชุดแชมป์โลก 2014 ไม่ได้เลย แต่ยังไงก็ต้องตามเชียร์กัน ไม่ว่าจะไปได้ไกลขนาดไหนก็ตาม

ขณะที่หลายสื่อทั่วโลก มั่นใจว่าเต็งแชมป์ปีนี้น่าจะหนีไม่พ้น “ทีมชาติบราซิล” อดีตแชมป์ 5 สมัย ซึ่งล่าสุด บริษัทรับพนันถูกกฎหมายหลายแห่งของประเทศอังกฤษยกให้พลพรรคแซมบ้า ที่เคยโดนฝูงอินทรีเหล็กไล่ถลุงคาบ้าน 7 - 1 ในรอบรองชนะเลิศ เมื่อปี 2014 ขึ้นมาเป็นเต็งแชมป์ทีมเดียวแล้ว

ส่วน “ทีมชาติเยอรมนี” แชมป์เก่าและอดีตแชมป์ 4 สมัย ตามมาเป็นเต็ง 2 ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่นาน ยังเป็นเต็งแชมป์ร่วมกันด้วยซ้ำ

พวกที่สามารถสอดแทรกขึ้นมาคว้าแชมป์ไปได้ก็คงหนีไม่พ้น ทีมชาติอาร์เจนตินา อดีตแชมป์ 2 สมัย ทีมชาติฝรั่งเศส กับ ทีมชาติสเปน อดีตแชมป์ 1 สมัย นอกนั้นไม่น่าจะมีทีมไหนดีพอที่จะแย่งแชมป์ไปจากพวกนี้อีกแล้ว

ทางด้านทีมชาติอังกฤษ อดีตแชมป์ 1 สมัย ที่มีแฟนบอลตามเชียร์เกือบทั่วโลก เมื่อไล่ดูรายชื่อแล้ว บอกได้เลยว่า อาจตกรอบแรกเอาด้วยซ้ำไป

แหล่งอ้างอิง: https://www.thairath.co.th/content/1300387

คลอดตารางแบ่งกลุ่ม ฟุตบอลโลก 2018 พร้อมเวลาการแข่งขันทุกคู่ทุกสนาม โดยคู่เปิดสนามจะเป็น รัสเซีย เจ้าภาพพบกับ ซาอุดิอาระเบีย ทีมแกร่งจากเอเชีย ที่สนามลุซนิคี สเตเดียม กรุงมอสโก ต้อนรับการมาเยือนของซาอุดิอาระเบีย

โปรแกรมการแข่งขัน ฟุตบอลโลก 2018

ส่วนโปรแกรมคู่อื่นๆ รอบแบ่งกลุ่มมีดังต่อไปนี้ (เวลาที่รัสเซียช้ากว่าประเทศไทย 4 ชั่วโมง)

June 15
Egypt v Uruguay (Ekaterinburg - 1700)
Morocco v Iran (St Petersburg - 1800)
Portugal v Spain (Sochi - 2100)

June 16
France v Australia (Kazan - 1300)
Argentina v Iceland (Spartak Stadium, Moscow - 1600)
Peru v Denmark (Saransk - 1900)
Croatia v Nigeria (Kaliningrad - 2100)

June 17
Costa Rica v Serbia (Samara - 1600)
Germany v Mexico (Luzhniki Stadium, Moscow - 1800)
Brazil v Switzerland (Rostov - 2100)

June 18
Sweden v South Korea (Novgorod -1500)
Belgium v Panama (Sochi - 1800)
Tunisia v England (Volgograd - 2100)

June 19
Poland v Senegal (Spartak Stadium, Moscow - 1500)
Colombia v Japan (Saransk - 1800)
Russia v Egypt (St Petersburg - 2100)

June 20
Portugal v Morocco (Luzhniki Stadium, Moscow - 1500)
Uruguay v Saudi Arabia (Rostov - 1800)
Iran v Spain (Kazan - 2100)

June 21
France v Peru (Ekaterinburg - 1700)
Denmark v Australia (Samara - 1900)
Argentina v Croatia (Novgorod - 2100)

แหล่งอ้างอิง : https://www.thairath.co.th/content/1141798

Money Man

ออมอย่างไรให้เงินงอกเงย :

ออมในกองทุนให้งอกเงย ฉบับมนุษย์เงินเดือนลงทุน RMF ภาค 7 เปิดบัญชีซื้อขาย RMF

ในครั้งก่อนๆ เราก็ได้ทราบกันไปแล้วนะครับว่าเราจะเลือกกองทุน RMF อย่างไรในเบื้องต้นเพื่อให้ได้ผลตอบแทนดีสม่ำเสมอ คุ้มค่ากับเงินลงทุนของเรา และจะต้องดูเอกสารในหนังสือชี้ชวนอย่างไร เราถึงจะเข้าใจกองทุนนั้นๆ ได้มากขึ้น พอเรารู้จักรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุน RMF มาขนาดนี้แล้ว หลายคนก็คงอยากจะซื้อขายกองทุนกันแล้วใช่ไหมหล่ะครับ ในครั้งนี้ผู้เขียนจะเล่าให้ฟังนะครับว่าเราจะไปซื้อขายกองทุนกันได้ที่ไหนบ้าง

แน่นอนครับว่าการซื้อขายกองทุน RMF เราคงไม่สามารถเดินไปซื้อขายตามตลาดนัดหรือตลาดสดใกล้บ้านได้เหมือนซื้อผักมาทำกับข้าว การซื้อขายกองทุน RMF จะคล้ายๆ กับการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุน LTF นั่นหล่ะครับ สามารถไปเปิดบัญชีได้ที่ธนาคารใกล้บ้าน หรือบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ที่ขายกองทุนนั้นโดยตรง โดยรวมๆ แล้วการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนรวม สามารถเปิดบัญชีซื้อขายได้ 3 แห่งด้วยกัน คือ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ธนาคารพาณิชย์ และบริษัทตัวแทนจำหน่าย

1. การเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนรวมกับบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ผู้ลงทุนที่สนใจเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนรวมกับ บลจ. สามารถติดต่อได้ทางเว็บไซต์หรือสำนักงานของ บลจ. นั้นๆ ได้เลย หรือสามารถโทรสอบถามข้อมูลเบื้องต้นได้ จะมีพนักงานแนะนำขั้นตอนการสมัครและการเตรียมเอกสารประกอบการเปิดบัญชี ซึ่งข้อดีของการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนกับ บลจ. คือ ได้พูดคุยกับผู้ที่จะนำเงินของเราไปลงทุนโดยตรง และได้ฟังคำแนะนำเกี่ยวกับนโนบายการลงทุนของกองทุนที่เราสนใจโดยตรง แต่ข้อเสียของการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนกับ บลจ. คือ บัญชีจะมีข้อจำกัดในด้านซื้อขายมากเพราะบัญชีที่เปิดกับ บลจ. ส่วนใหญ่จะไม่สามารถซื้อขายกองทุนของ บลจ. อื่นได้ หากสักวันหนึ่งผู้ลงทุนสนใจที่จะซื้อกองทุนของ บลจ. อื่น ผู้ลงทุนก็ต้องไปเปิดบัญชีซื้อขายใหม่อีกทำให้มีบัญชีมากมายไปอีก

“

การซื้อขายกองทุน RMF จะคล้ายๆ กับการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุน LTF **สามารถไปเปิดบัญชีได้ที่ธนาคารใกล้บ้าน หรือบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน**

”

2. การเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนกับธนาคารในเครือเดียวกันกับบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) วิธีนี้จะสะดวกมากครับ สามารถติดต่อไปที่ธนาคารนั้นๆ ได้เลย หรือบางธนาคารใหญ่ๆ นอกจากจะมีกองทุนที่อยู่ในเครือเดียวกันแล้ว ยังเปิดทำหน้าที่เป็นตัวแทนจำหน่ายกองทุนของกองทุนอื่นด้วย ทำให้สามารถซื้อขายกองทุนข้าม บลจ. ได้ด้วย เมื่อเปิดบัญชีแล้ว ผู้ลงทุนจะได้รับสมุดบัญชี คล้ายๆ กับสมุดธนาคาร ผู้ลงทุนสามารถนำสมุดนี้ไปปรับเพื่อดูผลกำไรได้เหมือนกับการปรับสมุดธนาคาร ซึ่งข้อดีของการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนกับธนาคารคือ สะดวกง่ายและอยู่ใกล้บ้านหรือที่ทำงานของเรา ข้อเสียคือมีกองทุนให้เลือกไม่มากเท่าไหร่นัก ส่วนใหญ่ธนาคารจะขายเฉพาะกองทุนที่บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนที่อยู่ในเครือของธนาคารนั้นๆ เป็นผู้ออกกองทุนมา ทำให้ลำบากหากเราต้องเดินทางไปหลายธนาคารเพื่อเลือกซื้อกองทุนที่ต้องการจะซื้อ และเจ้าหน้าที่ของธนาคารบางทีไม่สามารถแนะนำนโยบายการลงทุนของกองทุนนั้นๆ ได้ หรือมีผู้เชี่ยวชาญในด้านกองทุนเพียงไม่กี่คน ทำให้ไม่สามารถแนะนำให้กระจ่างชัดได้ หรือไม่สามารถแนะนำได้ และการซื้อขายแต่ละครั้งใช้เวลากรอกเอกสารค่อนข้างเยอะ ทำให้ผู้ซื้อขายกองทุนไม่สะดวกในการซื้อขาย

3. การเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนรวมกับบริษัทตัวแทนจำหน่ายหรือบริษัทหลักทรัพย์ (บล.) เป็นการเปิดบัญชีซื้อขายผ่านบริษัทหลักทรัพย์ หรือที่เรียกว่า โบรกเกอร์ (Broker) ที่ซื้อขายกองทุนรวม วิธีการนี้ผู้สนใจลงทุนสามารถค้นหาใน Google ได้ว่า “รายชื่อบริษัทหลักทรัพย์ที่ซื้อขายกองทุนรวม” ก็เข้าไปดูรายชื่อของแต่ละบริษัทที่เราสนใจจะลงทุน สำหรับผู้เขียนเองมองว่าเลือกบริษัทไหนก็ได้ที่จะทำให้เราสะดวกสบายในการซื้อขายมากที่สุด แต่ส่วนใหญ่ทุกวันนี้แทบทุกบริษัทรองรับการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต หรือถ้าเราไม่แน่ใจเราเลือกบริษัทหลักทรัพย์ที่เราคุ้นหูก็ได้ครับ แล้วสอบถามว่ามีการอำนวยความสะดวกการซื้อขายอย่างไรบ้าง หรือเราสามารถดูข้อมูลได้จากการเปิดบัญชีจากหน้าเว็บไซต์ของบริษัทหลักทรัพย์นั้นๆ เพราะบางแห่งสามารถกรอกข้อมูลทางเว็บไซต์ได้เลย และสามารถปริ้นข้อมูลเอกสารประกอบการเปิดบัญชีแล้วส่งไปเปิดบัญชีทางไปรษณีย์ได้เลย หรือบางแห่งจะมีเจ้าหน้าที่มาอำนวยความสะดวกเอาเอกสารมาให้เรากรอกถึงที่บ้านหรือที่ทำงานเราก็มี สำหรับข้อดีของการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนรวมกับบริษัทหลักทรัพย์ คือมีกองทุนรวมให้เลือกหลากหลายกองทุน เพราะบริษัททำหน้าที่เหมือนตัวแทนจำหน่าย จึงมีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) นำเอากองทุนรวมไปฝากขายจำนวนมาก และสามารถซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต และเงินที่ใช้ในการซื้อก็สามารถตัดเงินบัญชีอัตโนมัติ (Automatic Transfer System - ATS) ได้เลย ส่วนข้อเสียของการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนกับ บล. คือมีศูนย์ให้บริการน้อยต่างจากธนาคารที่มีอยู่ทั่วประเทศ แต่ข้อเสียเรื่องนี้ในปัจจุบันก็ไม่ได้เป็นปัญหาอีกต่อไปเพราะส่วนใหญ่สามารถดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ตได้ หรือสามารถส่งเอกสารทางไปรษณีย์ไปให้บริษัทหลักทรัพย์ที่เราต้องการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนได้

บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) หรือโบรกเกอร์ (Broker) ที่เปิดบัญชีซื้อขายกองทุนได้ในปัจจุบันมีหลายแห่งด้วยกัน เช่น บริษัทหลักทรัพย์ โนมูระ พัฒนสิน จำกัด (มหาชน) บริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง จำกัด (มหาชน) บริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) บริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เป็นต้น สามารถดูข้อมูลได้ที่เว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในส่วนของรายชื่อบริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือสามารถค้นหาจาก Google ได้เลย

สำหรับเอกสารที่ต้องใช้ในการเปิดบัญชีส่วนใหญ่จะคล้ายๆ กันเกือบทุกแห่ง ประกอบด้วย (1) สำเนาบัตรประชาชน 1 ชุด (2) สำเนาทะเบียนบ้าน (3) สำเนาหน้าแรกสมุดธนาคาร เพื่อใช้หักเงินในการซื้อขาย และเวลาขายกองทุน เงินจะเข้าบัญชีนี้ (4) หลักฐานทางการเงิน เช่น สลิปเงินเดือน (บางที่ต้องใช้แต่บางแห่งไม่ต้องใช้)

การเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนทั้ง 3 แห่งนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะการซื้อขายกองทุน RMF อย่างเดียวเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกองทุนรวมประเภทอื่นๆ ด้วย ทั้งกองทุน RMF LTF หรือกองทุนเปิดอื่นๆ ที่ซื้อขายทั่วไปอีกด้วย

เป็นอย่างไรบ้างหล่ะครับการเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนไม่ได้ยากอย่างที่คิดเลยนะครับ ถ้ายุ่งยากก็อาจจะยุ่งยากในการเปิดบัญชีซื้อขายในตอนแรกเพราะต้องมีการกรอกเอกสารประเมินความเสี่ยงด้วย จึงดูเหมือนจะยุ่งยาก แต่ในการซื้อขายครั้งต่อๆ ไปก็จะง่ายและรวดเร็วกว่าครั้งแรกแล้วหล่ะครับ

สำหรับในครั้งหน้าเราจะมาเรียนรู้การบริหารกองทุน RMF ด้วยตัวเองนะครับว่าเราจะทำอย่างไรบ้างเพื่อให้กองทุน RMF ของเรามีเงินงอกเงยขึ้นมามากกว่าการซื้อปีละครั้ง กว่าจะได้ขายคืนก็นานเลยทีเดียว ในครั้งหน้าเราก็จะได้รู้กันครับว่าจะบริหารกองทุน RMF อย่างไรให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่ามากที่สุด

Kinhoo

ประโยชน์ ของการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า การออกกำลังกายมีประโยชน์ต่อชีวิตและร่างกายอย่างแน่นอน ความรู้นี้รู้กันมาตั้งแต่โบราณแล้ว **ฮิปโปเครติส** บิดาแห่งการแพทย์คนแรกของโลก แนะนำให้ลดความอ้วน ด้วยการออกกำลังกาย ด้วยการเดินอย่างเร็ว ใน**คัมภีร์อายุรเวทของฮินดู** ได้แนะนำการออกกำลังกาย และการนวดรักษาโรคไขข้อ ใน**ประเทศจีน พระจีนในนิกายเต๋า** ฝึกกังฟู เพื่อรักษาโรค และอาการปวดเมื่อยต่างๆ แสดงว่าเรื่องการออกกำลังกาย เป็นที่ยอมรับกันว่ามีประโยชน์มายาวนานแล้ว จนปัจจุบันมีวิวัฒนาการการออกกำลังกายต่างๆ ไปเป็นกีฬา และมีการแข่งขันจนถึงขั้นมีการแข่งขันระดับโลก โดยสรุปแล้วการออกกำลังกายมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

การออกกำลังกายที่**ถูกต้องเหมาะสม จะช่วยชะลอความเสื่อมโทรม**ของร่างกาย

1. **ช่วยทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง และอดทนยิ่งขึ้น** กล้ามเนื้อใดมีการออกกำลังกายเสมอ กล้ามเนื้อนั้นจะมีการพัฒนา และแข็งแรงยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้ชัดเจนว่า มนุษย์ถนัดมือข้างไหน มือข้างนั้นจะแข็งแรงกว่ามืออีกข้างหนึ่ง

2. **การทรงตัวดีขึ้น – รูปร่างดีขึ้น** ผู้ออกกำลังกายอยู่เสมอ จะทำให้ร่างกายมีความกระฉับกระเฉง ว่องไว ทรงตัวดี และรูปทรงของร่างกายสมส่วน ผิดกับผู้ที่ไม่ได้ออกกำลังกาย ซึ่งจะมีร่างกายอ้วนลงพุง หรือผอมเกินไป

3. **ชะลอความเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายได้** การออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสม จะช่วยชะลอความเสื่อมโทรมของร่างกาย ร่างกายของมนุษย์ถ้ามีการเคลื่อนไหวออกกำลังกายอยู่เสมอ นอกจากจะแข็งแรงขึ้นแล้ว ยังสามารถซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดเสียหายไปได้ด้วย ที่เห็นได้ชัด เช่น กระดูกในผู้สูงอายุจะมีสารแคลเซียมลดลง (Osteoporosis) ทำให้เนื้อกระดูกบางลง แต่ถ้าผู้สูงอายุมีการออกกำลังอยู่เสมอ จะไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องนี้

4. **ทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น** การออกกำลังกายในขนาดที่เหมาะสม จะทำให้ร่างกายขับเอ็นดอร์ฟินออกมา ซึ่งสารนี้จะช่วยลดความเจ็บปวดของร่างกาย และทำให้จิตใจสดชื่น มีรายงานว่า การออกกำลังกาย ด้วยการวิ่งเพียงวันละ 15 - 20 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน จะสามารถลดความซึมเศร้าของคนไข้โรคจิตลงได้ จึงมีการใช้วิธีการออกกำลังกายในการบำบัดผู้ป่วยโรคจิตเป็นประจำ

5. **ทำให้ระบบทางเดินอาหารทำงานดีขึ้น** ผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายเสมอ จะไม่มีอาการท้องขึ้น ท้องเฟ้อ หรือท้องผูก ซึ่งเป็นอาการประจำของผู้ที่มิได้ออกกำลังกาย

6. **ทำให้นอนหลับดีขึ้น** จะสังเกตเห็นว่าในผู้ที่นอนหลับยาก หรือนอนไม่ค่อยหลับ พอได้ออกกำลังกายจะหลับได้สนิท และสบายขึ้นโดยไม่ต้องใช้ยาช่วยแต่ประการใด

7. **ทำให้ระบบหัวใจ และปอดแข็งแรงขึ้น** การออกกำลังกายที่ถูกต้องจะช่วยทำให้หัวใจ และปอดแข็งแรงขึ้น มีรายงานพบว่าผู้ป่วยที่มีกราฟหัวใจไฟฟ้าผิดปกติบางอย่าง สามารถหายไปได้จากการออกกำลังกาย

8. **ช่วยรักษาโรคบางชนิดได้** พบว่า ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ไขมันในเลือดสูง สามารถลดระดับน้ำตาล และไขมันลงได้จากการออกกำลังกาย อาการปวดตามข้อต่างๆ จะหายไปได้ถ้าหากได้รับการออกกำลังกายที่เหมาะสม

9. **ทำให้พลังทางเพศดีขึ้น** เชื่อว่าการออกกำลังกายที่เหมาะสมพอดี จะทำให้ระดับฮอร์โมนเพศออกมามากขึ้นทั้งชายและหญิง ทำให้พลังทางเพศดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ออกกำลังกายจนเกินขนาดไป ซึ่งจะให้ผลในทางตรงกันข้ามได้

ข้อมูลจาก http://sportsci.swu.ac.th

มรกต กรีน

รู้จักพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กประถมต้น (6 – 9 ขวบ)

ตอนที่ 1

เมื่อพูดถึงเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น (6 - 9 ขวบ) เทียบกับเด็กวัยอนุบาล จะเห็นว่าวัยอนุบาลยังไม่ยอมห่างจากพ่อแม่ผู้ปกครอง เวลาไปรับจากโรงเรียนเขามักเล่าเรื่องกิจกรรมที่ทำร่วมกับคุณครูมากกว่าคนอื่น แต่เมื่อขึ้นชั้นประถมต้นแล้ว เขาเริ่มพูดถึงเพื่อนมากขึ้น นับเป็นวัยที่มีความสุข มีความพึงพอใจและใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อน จะเห็นว่าเขามักจะเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ จากเพื่อน ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและการมีเพื่อนสนิทจึงเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับเด็กวัยนี้ แต่ก็มีเด็กบางคนอาจจะมีปัญหาการไม่มีเพื่อน หรือมีแต่เพื่อนไม่ยอมรับ

นอกจากนี้ เด็กวัยประถมต้นยังเป็นวัยที่รู้จักเหตุและผล มีความคิดเป็นของตัวเอง สามารถแก้ไขปัญหา พร้อมที่จะเรียนรู้ระเบียบวินัย เริ่มเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือ รู้จักให้และรับ เมื่อรู้จักเด็กวัยนี้แล้ว พ่อแม่หรือคุณครูผู้สอนจึงต้องสอนให้เด็กเขารู้จักกับทุกอารมณ์ความรู้สึกที่ผ่านเข้ามา และช่วยให้เด็กสามารถแสดงออกที่เหมาะสม ด้วยการฝึกฝน แนะนำ ให้คำชมเมื่อเด็กทำได้ดี พร้อมกับแก้ไข ชักจูง แนะนำ เมื่อเห็นว่าเขาทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์และมีการปรับตัวที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งเป็นทักษะหรือศิลปะการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขนั่นเอง

ความสำคัญของพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กวัยประถมต้น

จะเห็นว่าเด็กวัยนี้ มีความสามารถที่จะเรียนรู้ และรู้จักอารมณ์ทุกอารมณ์ไม่ว่าจะเป็นความกลัว ความวิตกกังวล ความโกรธ ความสนุก ความสุข ความเบิกบาน ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองและคุณครูควรชี้ให้เขาเห็นถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล มองข้ามความไม่ถูกใจ ชี้ให้เห็นข้อดีของคนอื่น และมีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม เรียนรู้เรื่องความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักแพ้ รู้จักผิดหวัง และรู้จักพยายามทำใหม่ในครั้งต่อไป มีการเตรียมตัวเด็กให้สามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีแนวทางที่ถูกต้องในการพัฒนาชีวิตให้พ้นจากความทุกข์ และเข้าถึงความสุขที่แท้จริง

เด็กทุกคนมีโอกาสที่จะฉลาดได้ แม้ในโอกาสหรือสถานการณ์ที่มีการกระทบกระทั่ง เกิดความกดดัน หรือมีสิ่งคุกคามต่างๆ เขาก็สามารถที่จะเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหานั้นๆ ให้ผ่านพ้นไป กลับกลายเป็นความสุขที่ประกอบด้วยความฉลาด รู้จักอะไรควร - ไม่ควร สามารถปล่อยวางสิ่งที่ไร้แก่นสาระ ไม่หวั่นไหวตามการแปรปรวนของสิ่งภายนอก และมีความคิดที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ชีวิตของตนได้

สมรรถนะและพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กวัยประถมต้น

เด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมจะรับความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นต่อการปรับตัวในชีวิตตอนเป็นผู้ใหญ่ และเรียนรู้ทักษะที่สำคัญบางอย่าง ทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรของโรงเรียน ดังนั้น พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กวัยนี้จึงมีทั้งความสุขและความทุกข์เกิดขึ้นคละเคล้ากันไป อาทิ

มีความสุข ร่าเริง ปิติเบิกบาน เด็กวัยประถมต้นเป็นวัยที่มีความสุข มีความพึงพอใจเกี่ยวกับวัยของตนอย่างมาก มีความสนุกสนานในการเล่น มักจะใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อน รู้จักการให้ความร่วมมือผู้อื่น รู้จักการให้และการรับ รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากขึ้น ดังจะเห็นว่าผู้ใหญ่ส่วนมากไม่ลืมเหตุการณ์และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในวัยนี้ ดังนั้น จึงไม่ยากที่ผู้ใหญ่รอบตัวจะช่วยให้เด็กวัยนี้มีความสุขตามวัยอันควร

มีความกลัวต่าง ๆ เช่น กลัวสัตว์ กลัวงู กลัวความมืด กลัวที่สูง กลัวฟ้าผ่า ฟ้าร้อง แต่สิ่งที่กลัวที่สุดก็คือ กลัวถูกล้อว่าตนมีความแตกต่างจากเพื่อน นอกจากความกลัวยังมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน กลัวว่าจะสอบไม่ได้ กลัวถูกทำโทษ หรือกลัวเพื่อนไม่ชอบ เด็กบางคนมีอาการเศร้าซึม ไม่ตั้งใจเรียน หลับในห้องเรียน อยู่ไม่นิ่ง มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย หรือแสดงพฤติกรรมแปลกๆ

มีอารมณ์โกรธ เด็กวันนี้อาจจะมีการแสดงออกทางอารมณ์แตกต่างกัน ระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย มีทั้งการทำร้ายร่างกาย ต่อสู้กันด้วยวาจา ล้อ ตั้งสมญา พูดถากถาง ขู่ หรือไม่พูดด้วย หากเด็กแสดงความโกรธด้วยการทำร้ายผู้อื่น ผู้ใหญ่ควรอธิบายให้เด็กเข้าใจพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และหาตัวอย่างเพื่อนในวัยเดียวกันที่มีพฤติกรรมที่ดีที่จะเป็นตัวอย่างได้ให้เด็กได้เปรียบเทียบ ผู้ใหญ่ควรชมเชยเมื่อเขาสามารถระงับความโกรธและแสดงออกในทางที่เหมาะสม การลงโทษเด็กด้วยการตีหรือทำให้เจ็บ เป็นเรื่องที่ไม่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะไม่แก้ไขพฤติกรรมที่ก้าวร้าวนั้น ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

(อ่านต่อฉบับหน้า)

“

ต้องสอนให้เด็กเขา**รู้จักกับทุกอารมณ์**
ความรู้สึกที่ผ่านเข้ามา
และช่วยให้เด็กสามารถแสดงออกที่เหมาะสม

”

วีระพงษ์ ปัญญาธนคุณ

จำปาช่องาม นามหลวงพระบาง

เป็นเวลาร่วมครึ่งค่อนวันบนเส้นทางอันยาวไกลจากด่านถาวรภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์ ในที่สุดผมก็มาถึงเมืองมรดกโลกของประเทศลาว นามว่าหลวงพระบาง

แม้การเดินทางไกลจะทำให้รู้สึกอ่อนล้าไปบ้าง แถมบางช่วงบางตอนซึ่งถนนคดเคี้ยวมากๆ จะทำให้เวียนหัวจนอยากอาเจียน แต่ถนนสายนี้ก็ไม่ใจร้ายเกินไปสำหรับนักเดินทางอย่างผม เพราะมีรางวัลปลอบใจเป็นวิวทิวทัศน์อันงดงามของผืนป่าอันเขียวขจีสลับกับแปลงเกษตรของชาวบ้าน รวมทั้งวิถีชีวิตผู้คนสองข้างทางที่แวะเวียนมาให้ทำความรู้จักไม่ซ้ำหน้า

ใครที่เดินทางมายังหลวงพระบาง ร้อยทั้งร้อยก็คงคาดหวังว่าจะได้สัมผัสมนต์เสน่ห์ทางวัฒนธรรมแบบล้านช้างแท้ๆ ท่ามกลางวิถีการดำเนินชีวิตอันเรียบง่ายของคนท้องถิ่น ขณะที่มีจำนวนไม่น้อยต้องการหลีกหนีความวุ่นวายของโลกสมัยใหม่เพื่อมาหามุมสงบ ในที่ซึ่งชีพจรของเมืองยังคงเต้นอย่างเนิบช้า และยังมีอีกมากที่หวังจะตามล่าหาอดีตในอุดมคติ ซึ่งได้หายไปแล้วจากเมืองไทยหลายสิบปี

อยากบอกว่าหลวงพระบางที่ผมพบเห็นยังคงรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นแบบดั้งเดิม ที่นักท่องเที่ยวอยากจะเห็นไว้ได้มาก อย่างน้อยที่สุด ตึกแท่งสูงๆ ก็ไม่มีให้เกะกะสายตา อาคารบ้านเรือนยังคงอนุรักษ์รูปทรงเดิมๆ ไว้ ส่วนไนต์คลับที่ส่งเสียงอื้ออึงยามค่ำคืน เท่าที่สังเกตเห็นเหมือนจะไม่มี อีกทั้งรถรายังไม่หนาแน่นจนน่ารำคาญใจแบบที่เมืองท่องเที่ยวหลายๆ แห่งของไทยกำลังประสบอยู่ ทั้งหมดนี้คงต้องยกความดีความชอบให้แก่ยูเนสโกกับรัฐบาลลาว ที่ช่วยกันประคบประหงมหลวงพระบางมิถูกกัดเซาะจากกระแสคลื่นทุนและโลกาภิวัตน์ข้ามชาติมากจนเกินไป

แต่ภายใต้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีเงินเป็นตัวล่อใจ หลวงพระบางมีหรือจะอดใจไหว ก็คงเผลอไผลไหวเอนไปบ้างเป็นของธรรมดา แต่โดยภาพรวม ผมคิดว่าหลวงพระบางวันนี้ยังเป็นสาวน้อยใสซื่อหวงตัว แต่มีใจกว้างพอที่จะเปิดบ้านต้อนรับอาคันตุกะแปลกหน้าอย่างไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

จุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวของหลวงพระบางคงเป็นที่ใดไปไม่ได้ หากไม่ใช่บริเวณพระราชวังเดิมซึ่งประกอบด้วยสถานที่สำคัญหลายแห่ง ทั้งที่อยู่ภายในรั้วพระราชวังและละแวกใกล้เคียง

บนยอดภูสี เป็นสถานที่ยอดนิยมที่นักเดินทางให้ความสนใจมากที่หนึ่ง เพราะมีทิวทัศน์รอบเมืองรออยู่บนนั้น ผมฝืนสังขารเดินกระย่องกระแย่งขึ้นไปตามบันไดปูนกว่า 200 ขั้น จนความเมื่อยมาพันแข้งพันขากันยั้วเยี้ย แต่แล้วเมื่อไปถึงจุดชมวิว ไม่รู้ความเมื่อยล้าหนีหายไปไหนหมดจู่ๆ ความชุ่มชื่นใจก็เข้าแทนที่ เพราะทิวทัศน์เบื้องล่างที่มีลำน้ำคานโค้งตวัด ท่ามกลางแมกไม้ซึ่งแซมสลับกับบ้านเรือนเป็นหย่อมๆ โดยมีเทือกเขาสูงตระหง่านเป็นฉากหลังต่างดาหน้าเข้ามาต้อนรับผมอย่างเอิกเกริก

พระราชวังเดิม

พูดก็พูดเถอะ ทิวทัศน์ของหลวงพระบางจากบนนี้ คงเป็นเหมือนยาคลายเส้นดีๆ นี่เอง ความเมื่อยล้าจึงมลายหายสิ้นเมื่อเจอยาขนานนี้ ผมใช้เวลาอยู่บนยอดภูสีครู่ใหญ่ ค่อยๆ ละเลียดบริโภควิวทิวทัศน์อย่างอิ่มหนำสำราญ ก็แหม หลวงพระบางเล่นเสิร์ฟอาหารตาชุดใหญ่มาให้เสียขนาดนี้ ใครเล่าจะปฏิเสธได้ลงคอ

หลังจากเดินลงมาจากยอดภูสี เพียงแค่ข้ามฝั่งถนน ก็จะถึงเขตรั้วพระราชวังเดิม ซึ่งปัจจุบันแปรสภาพเป็นพิพิธภัณฑ์ประจำเมืองหลวงพระบางไปแล้ว

พระที่นั่งเป็นอาคารก่ออิฐถือปูนชั้นเดียว ยกพื้นสูง ทาสีขาว สร้างแบบฝรั่งอย่างเรียบง่าย แต่สง่างาม ส่วนหลังคาทำเป็นชั้นๆ ลดหลั่นขึ้นไปแบบยอดปราสาท ดูเผินๆ เหมือนฝรั่งสวมชฎายังไงยังงั้น

ทันทีที่ผมย่างเท้าเข้าสู่พระที่นั่ง รู้สึกเหมือนม่านของโรงละครค่อยๆ คลี่ออกอย่างช้าๆ เผยให้เห็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ลาว ที่เคยมีสถาบันกษัตริย์เป็นตัวละครเอก ซึ่งทุกวันนี้หลงเหลือเพียงความทรงจำ นับตั้งแต่พรรคคอมมิวนิสต์เข้ายึดกุมประเทศใน พ.ศ. 2518

อาคารที่เคยได้ชื่อว่าเป็นศูนย์รวมน้ำใจคนลาวทั้งชาติ ถูกใช้งานในฐานะเป็นที่พำนักของประมุขของชาติได้เพียง 70 ปี ใน 2 รัชกาล คือ พระเจ้าศรีสว่างวงศ์ และพระเจ้าสว่างวัฒนา มาบัดนี้ได้กลายสภาพเป็นเพียงพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ส่วนพระองค์ รวมทั้งพระพุทธรูปและวัตถุโบราณล้ำค่าอื่นๆ แม้ว่าพระราชวังแห่งนี้จะร้างกษัตริย์ปกครองมาแล้วกว่า 40 ปี แต่ทว่า ผมยังสัมผัสได้ถึงกลิ่นอายของระบอบเก่าที่ยังคงลอยตลบอบอวลอยู่ทั่วทั้งวัง ผมไม่แน่ใจว่าคนลาวรู้สึกอย่างไรเมื่อมาเยือนสถานที่แห่งนี้ แต่สำหรับผมในฐานะคนไทยคนหนึ่ง ซึ่งผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ยอมรับว่าอดรู้สึกใจหายแทนไม่ได้

มาถึงเมืองหลวงพระบางทั้งที จะไม่สักการะ **"พระบาง"** เป็นสิริมงคลสักหน่อยก็ใช่ที่ เพราะพระพุทธรูปองค์นี้เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของชาติลาวมาแต่โบราณกาล แถมยังเป็นที่มาของชื่อเมืองอีกต่างหาก ปัจจุบัน องค์พระประดิษฐานอยู่ภายในหอพระบางซึ่งตั้งอยู่ข้างรั้วกำแพงวัง

พระบางเป็นพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร หล่อด้วยสำริด สูงเพียงเมตรเศษๆ มีเกร็ดที่น่าสนใจเกี่ยวกับพระบางที่เล่าสืบต่อกันมาว่า ผีอารักษ์ที่รักษาพระบางกับพระแก้วมรกตเป็นอริศัตรูกัน ฉะนั้น พระพุทธรูปทั้งสองจึงประทับอยู่ในที่เดียวกันไม่ได้ หากนำพระพุทธรูป 2 องค์นี้มาไว้ด้วยกันเมื่อใด บ้านเมืองมักประสบเหตุอาเพศขึ้นเสมอๆ ไม่ว่าจะเป็นจลาจลหรือภัยจากศึกสงคราม จากความเชื่อนี้เอง แม้ว่าพระบางจะเคยถูกอัญเชิญลงมายังเมืองไทยถึง 2 ครั้ง 2 คราว คือ ในสมัยกรุงธนบุรีครั้งหนึ่ง กับในสมัยรัชกาลที่ 3 อีกครั้งหนึ่ง แต่แล้วต่อมา พระมหากษัตริย์ไทยก็ไม่โปรดจะเก็บพระบางไว้ในพระนคร โปรดเกล้าฯ ให้ส่งพระบางคืนแก่ล้านช้างทุกครั้งไป

หอพระบาง

อีกที่หนึ่งซึ่งนับเป็นกล่องดวงใจของหลวงพระบาง ก็คือ **"วัดเชียงทอง"** วัดเก่าแก่อายุกว่า 400 ปี ซึ่งมีอุโบสถหรือที่ภาษาถิ่นเรียกว่า **"สิม"** เป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวของหลวงพระบางก็ว่าได้ เนื่องจากสิมของวัดเชียงทองขยันออกสื่อทุกประเภท จึงทำให้นักท่องเที่ยวคุ้นหน้าคุ้นตาเป็นอย่างดี

สิมของวัดเชียงทอง ขึ้นชื่อลือชาในเรื่องความงาม เพราะเหมาเอาศิลปกรรมมาสเตอร์พีซเลิศๆ มาไว้รวมกันเกือบทุกแขนง ซึ่งจะไม่ให้งามหยดย้อยได้อย่างไร ก็วัดเชียงทองมีศักดิ์เป็นถึงวัดประจำราชวงศ์ลาวหลวงพระบางเชียวนะเออ

ต้องขอบคุณพวกโจรฮ่อธงดำ ที่ยังมีแก่ใจละเว้นไม่เผาวัดเชียงทองให้ราบเป็นหน้ากลองแบบเดียวกับวัดอื่นๆ ในหลวงพระบาง เมื่อครั้งที่บุกปล้นสะดมเมืองใน พ.ศ. 2428 ไม่เช่นนั้น เราคงไม่มีบุญตาได้เห็นความงดงามของวัดที่ได้ชื่อว่าเป็นอัญมณีแห่งสถาปัตยกรรมล้านช้าง

ความโดดเด่นของสิมวัดเชียงทอง ปรากฏอยู่ในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นหลังคาที่แอ่นโค้งซ้อนลดหลั่นลงมาเป็นชั้นคลุมต่ำจนเกือบถึงพื้น ที่สันหลังคายังทัดด้วยปราสาทเฟื้องสีทอง (ที่นี่เรียกว่าช่อฟ้า) มากถึง 17 ช่อ อีกทั้งบนผนังทั้งด้านนอก ด้านในยังเขียนลายคำอย่างวิจิตรอ่อนช้อยเกือบทั้งหลัง

ไม่หมดแค่นี้ งานประดับกระจกสีบนผนัง ที่ศิลปินบรรจงนำกระจกชิ้นเล็กชิ้นน้อยมาเรียงต่อกันจนเกิดเป็นผืนภาพแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ก็น่าตื่นตาไม่แพ้กัน โดยเฉพาะบนผนังวิหารน้อย 2 หลัง ด้านหลังสิม คือ หอพระม่าน และหอพระไสยาสน์ ที่สวยขับเคี่ยวกินกันไม่ลง แต่ขอเตือนไว้ก่อน ถ้าคุณมัวชมภาพเหล่านี้โดยไม่ทันระวังตัว คุณอาจถูกหว่านเสน่ห์จนหลงหัวปักหัวปำเหมือนผมก็ได้

พระประธานในสิมวัดเชียงทอง

งานประดับกระจกสีบนผนัง

สิมวัดเชียงทอง

เยื้องๆ กับสิม ยังมีอาคารที่น่าสนใจอีกหลังหนึ่ง ซึ่งพลาดไม่ได้ อาคารหลังนี้คนหลวงพระบางเรียกว่า **"โรงเมี้ยนโกศ"** ซึ่งก็คือโรงเก็บราชรถสำหรับอัญเชิญพระบรมโกศของพระเจ้าศรีสว่างวงศ์ ตัวราชรถแกะจากไม้เป็นรูปพญานาค 5 เศียร รองรับบุษบก สำหรับตั้งพระบรมโกศ ปัจจุบันมีพระบรมโกศและพระโกศ จำนวน 3 องค์ จัดแสดงอยู่บนราชรถ

จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของโรงเมี้ยนโกศ คืองานจำหลักไม้ฝีมือละเอียดเป็นภาพนูนต่ำปิดทองเหลืองอร่ามบนผนังด้านหน้าอาคาร ภาพเหล่านี้ล้วนแสดงเรื่องรามเกียรติ์ตอนสำคัญๆ แต่ภาพที่ผมชอบเป็นพิเศษ คือภาพนางสีดาลุยไฟบนบานประตูด้านขวา เพราะเปลวไฟที่กำลังลุกโชนนั้นดูพลิ้วไหวสมจริงจนน่ากลัว

มาถึงหลวงพระบางทั้งที ไม่มาวัดวิชุนราชคงเสียดายน่าดู เพราะที่นี่มีพระธาตุรูปทรงแปลกกว่าที่อื่น ซึ่งเกี่ยวสายตาให้ผมหยุดมองได้เป็นนานสองนาน พระธาตุองค์นี้มีลักษณะคล้ายผลแตงโมครึ่งซีก จนชาวบ้านพากันเรียก **"พระธาตุหมากโม"**

โรงเมี้ยนโกศ

พระธาตุหมากโม

พระประธานในวิหารวัดวิชุนราช

วัดวิชุนราช ถือเป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศลาว คือ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2046 ในสมัยพระเจ้าวิชุนราช แต่พระธาตุสร้างขึ้นหลังจากสร้างวัดมาแล้ว 11 ปี โดยพระมเหสี **"พันตีนเชียง"** โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ฉะนั้น ถ้าจะกล่าวว่าพระธาตุหมากโมเป็นเจดีย์องค์แรกของลาวก็คงไม่ผิด

นอกจากความสำคัญที่กล่าวถึงข้างต้น วัดแห่งนี้ยังเป็นวัดที่พระบางถูกอัญเชิญมาประดิษฐานเป็นวัดแรก แถมพระประธานในวิหารยังมีขนาดใหญ่ที่สุดในหลวงพระบางอีกด้วย หลังจากเข้าไปกราบพระประธานในวิหารเสร็จ ผมจึงเปลี่ยนบรรยากาศไปชื่นชมความงามทางธรรมชาติของหลวงพระบางกันบ้าง

หลวงพระบางมีน้ำตกใหญ่อยู่แห่งหนึ่งซึ่งขึ้นชื่อมากในเรื่องความสวยงามและความยิ่งใหญ่อลังการ นั่นคือ **น้ำตกตาดกวางสี** ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองราวๆ 30 กิโลเมตร

น้ำตกตาดกวางสีเป็นน้ำตกหินปูน ที่มีน้ำไหลแรงตลอดทั้งปี ประกอบด้วยชั้นน้ำตก 4 ชั้น ด้วยกัน ซึ่งดูเหมือนว่าความสวยของแต่ละชั้นจะลดหลั่นกันไปตามระดับความสูง คือ ยิ่งชั้นน้ำตกอยู่สูงเท่าไหร่ ความสวยก็จะไต่ระดับยิ่งขึ้นไปเท่านั้น จุดพีคของน้ำตกตาดกวางสีอยู่ที่ชั้นบนสุดซึ่งมีน้ำไหลลงมาจากหน้าผาสูงราวตึก 4 ชั้น เสียงซู่ซ่าของน้ำตกที่กระทบหินดังกึกก้องไปทั่วทั้งป่า แม้สีฟ้าเทอร์คอยส์ใสแจ๋วของน้ำในลำธาร จะเย้ายวนให้ผมอยากลงไปแหวกว่ายในนั้นเต็มประดา แต่ในที่สุด ผมก็ตัดสินใจเลือกนั่งเชยชมความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติอันทรงพลังนี้อยู่นิ่งๆ สักพัก เพื่อเติมเต็มพลังชีวิตให้ได้มากที่สุด

กลับมาจากน้ำตกกว่าจะถึงตัวเมืองก็เจียนค่ำ กระเพาะลำไส้ร้องงอแง ส่งเสียงโอดครวญร้องเรียกอาหาร ลงไปย่อยกันให้ระงม ผมเลือกเดินหาอะไรลงท้องในย่านถนนศรีสว่างวงศ์ซึ่งอยู่ในละแวกเดียวกับพระราชวังเดิม และอยู่ติดกับตลาดมืด (ตลาดกลางคืน)

ย่านถนนศรีสว่างวงศ์ เป็นโซนที่มีนักท่องเที่ยวรวมตัวกันมากที่สุดของเมือง เพราะมีเกสต์เฮ้าส์ร้านอาหาร บาร์ ร้านขายของที่ระลึก บริษัททัวร์ เปิดให้บริการอย่างหนาแน่น จุดเด่นของย่านนี้อยู่ตรงที่มีอาคารอนุรักษ์สมัยอาณานิคมอยู่รวมกันเต็มไปหมดบนถนนทั้งสาย ทำให้กลิ่นอายความคลาสสิกยังคงโชยกรุ่นให้ดอมดม ในย่านนี้จะคึกคักมากหน่อยในช่วงค่ำคืน เพราะเป็นช่วงที่นักกินดื่มนิยมออกมาสรวลเสเฮฮา

อีกแหล่งหนึ่งที่คึกคักไม่แพ้กัน คือ ตลาดมืด ซึ่งเป็นตลาดแบบชั่วคราวที่มีพ่อค้าแม่ขายนำสินค้ามาวางขายเป็นร้อยๆ ร้าน อยู่บริเวณริมรั้วกำแพงวังเรื่อยไปจนถึงถนนใกล้เคียงในทุกค่ำคืน ของที่วางขายในตลาดมีสารพัดสารเพทั้งของกินของใช้ ส่วนมากนักท่องเที่ยวนิยมมาเลือกซื้อหาของฝากกันที่นี่ สนนราคาของสินค้าก็พอหยิบฉวยได้ แต่ต้องดูดีๆ เพราะของที่ระลึกหลายอย่าง เหมือนกับของโหลที่วางขายกันเกลื่อนในเชียงใหม่ไม่มีผิด ถ้าช้อปไม่ดูตาม้าตาเรือ รับรองงานนี้มีหวังโป๊ะแตกแน่ๆ

โดยบุคลิกของเมืองแล้ว หลวงพระบางไม่ใช่จุดหมายปลายทางประเภทชีวิตกลางคืน เพราะส่วนใหญ่คนท้องถิ่นจะเข้านอนกันไม่เกิน 4 ทุ่ม ทำให้ช่วงกลางดึกหลวงพระบางค่อนข้างเงียบสงัด เมืองจะเริ่มกลับมาขยับเนื้อขยับตัวอีกทีก็ตอนเช้ามืดของวันใหม่ ฉะนั้น ถ้าอยากเห็นสีสันของเมือง ก็ควรตื่นกันมาตั้งแต่รุ่งสาง

ตอนเช้าๆ ในหลวงพระบางมีกิจกรรมดีๆ ให้เลือกทำมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการหาประสบการณ์แปลกใหม่อย่างการใส่บาตรข้าวเหนียวร่วมกับคนท้องถิ่น หรือจะไปสัมผัสวิถีชุมชนในตลาดเช้าก็เก๋ไก๋ไม่หยอก ถ้าจะให้ดี ควรมองหาร้านอาหารริมโขงถูกใจสักร้าน เพื่อหาอะไรร้อนๆ รับประทาน พร้อมกับแกล้มบรรยากาศริมน้ำไปด้วย ก็น่าจะเป็นอีกตัวเลือกที่วิเศษสุด

ประเทศลาวขึ้นชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งดอกจำปา แต่ถ้าท่านได้มีโอกาสเชยชมจำปาช่องามที่ชื่อหลวงพระบางสักครั้ง รับรองท่านจะลืมไม่ลง

"ศุรุชน" ขุนน้ำ - นางนอน
เขียนใกล้ๆ เนินนมสาว

บทเรียนทีมฟุตบอลระดับโลก!

"หมูป่า" Academy ณ ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน

2561 เลย**ระกา** ล่วงเดือน 5 เข้าสู่**ปีจอ**... ฝนยังโปรยปรายต่อเนื่องแทบแยกฤดูกาลไม่ถูก ดูเหมือนว่าฝนพรำน้ำหลากจะเป็น**วิบากกรรม**ของโลกและมนุษยชาติในปีนี้.....

ปีที่นางสงกรานต์นาม **มโหธรเทวี** พระหัตถ์ขวา**ทรงจักร** พระหัตถ์ซ้าย**จับตรีศูล** ทรงพาหุรัด **ทัดดอกสามหาว** ประทับมาบน**นกยูง**

คำนวณเลขผานาทีดาราศาสตร์แล้ว ระบุว่า พญานาคให้น้ำ 5 ตัว บันดาลให้เกิดฝน 600 ห่า! ฮ่าาาาา...

ก็ตีความกันนะครับว่า จะเกิดอะไรกันบ้าง

แต่ที่แน่ๆ ปลาย**เมษาฯ** หน้าแล้ง ฝนยังโปรยต่อเนื่องเข้าเดือนหก**พฤษภาฯ** ลมฟ้ายิ่งคะนอง.....

ก่อนเปิดเทอมปีการศึกษาใหม่ หากเราได้ตระเวนไปตามชนบททั่วไทย มักได้มีโอกาสพบเด็กๆ ดิ้นรนเพื่อชีวิตด้วยการเรียนรู้ตามวิถีธรรมชาติ.....

วันนี้..ผมไม่สนใจ ผู้บริหารโดนไล่... เซ็งกับ การจ่ายเงินแป๊ะเจี๊ยะเพียงเพื่อเข้าเรียน... เบื่อการต่อสู้กัน ของเด็กกร่างข้างถนน... รำคาญกับการสร้างตำแหน่ง แบ่งเก้าอี้กันของคน ศธ.?

แต่..ชื่นชม อัศจรรย์ใจ ในพลังวิริยะ และการรับผิดชอบชีวิตของเด็กในพื้นที่กันดาร - เสี่ยงภัย ที่ผมผ่านพบ

นั่นคือการ **"ดิ้นรน - ด้นเรียน"** ของเด็ก ซึ่งรับผิดชอบต่อชีวิตและการศึกษา

แต่..อีกสังคมหนึ่ง.. เด็กกำลัง**ไล่ล่า ความเป็นเลิศ**และเป็นหนึ่งทางการศึกษา

"เด็ก" ใน**สองโลก**นี้ ไม่มีใครผิด.. เพราะเธอต่าง **"สร้างชีวิต"** ตาม**วิถีตน**!

แต่..ก็จะเกิดคำถามว่า.. **อะไร**เล่าที่ ก่อให้เกิดความต่าง.. **ใคร**เล่าสร้างระบบ ให้เกิดการแข่งขัน.. เป็น**ช่องว่าง**ให้เด็กต้องมา.. **สร้างดาวกัน คนละดวง?**

นี่เป็น ความคิดเล็กๆ ที่ผมมอง**เด็ก กับการเรียนรู้**จากธรรมชาติ

แต่สำหรับเดือนมิถุนายน 2561 นี้ มีเรื่องใหญ่ระดับโลกที่เกี่ยวกับเยาวชน ที่ **ศุรุชน** โดย **"ยำสามกรอบ"** ต้องบันทึกไว้เป็นร่องรอยทางความคิด

ครับ... นั่นคือเรื่องของเด็กๆ ทีมฟุตบอล นาม **หมูป่า อะคาเดมี่** อ.แม่สาย จ.เชียงราย

วันที่ 23 มิถุนายน 2561 คือวันเสาร์ที่เด็กๆ ทีมหมูป่านัดซ้อมฟุตบอลสิบโมงเช้าวันนั้น ณ สนามกีฬา ต.โป่งผา อ.แม่สาย จ.เชียงราย เด็กๆ วัย 11 - 16 ปี กำลังลงทีมซ้อมกันตามปกติ ซึ่งโค้ช **เอกพล จันทะวงษ์** เด็กหนุ่มวัย 25 ปี (เบญจเพส) เป็นผู้โพสต์บอกไว้ในเฟซบุ๊กของเขาเอง

กว่าจะสรุปว่าเด็กและโค้ชหายไป และติดต่อไม่ได้ ก็ล่วงสี่ทุ่มไปแล้ว.....

หลังจากนี้ **กลไกแห่งกรรม** ก็ดำเนินไป ทั้ง**ผู้สูญหาย** และ**มหกรรม**ของการติดตามช่วยเหลือ**ระดับโลก**ก็เกิดขึ้น ณ **ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน**

ผมคงไม่บันทึกรายละเอียดซึ่งต้องเป็นหน้าที่ของ**นักประวัติศาสตร์สื่อสารสังคม**เขาทำอยู่แล้ว แต่ **"ยำสามกรอบ"** วิทยาจารย์ เพียงสะท้อนมุมมองแบบ **"ศุรุชน"** ให้สังคมได้ตระหนักผ่านชุดความคิดซึ่งประกอบด้วย ภาพ บทกวีสั้นๆ และความคิดสรุปแต่ละช่วงเวลา เท่าที่ผม **เห็น คิด** และ**เขียน** แน่นอนครับว่าไม่ใช่**ทฤษฎี** แต่เป็นร่องรอยจากชีวิตจริงที่ผ่านไป.....

โดยผมเริ่มมุมมองเหตุการณ์ **"ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน"** ด้วยภาพนี้.....

๏ ภาพนี้คือการ **วัดดวง**เล็กๆ ผมเชื่อว่า ทุกชีวิต ต้องมีการตัดสินใจเมื่อถึงเวลา..

นี่เป็น รูปแบบหนึ่งที่.. แทบทุกคน เคยผ่านการ **"วัดใจ"** ด้วยวิธีการนี้มาแล้ว

นี่ไม่ใช่เรื่องไร้สาระนะครับ ลองนึกดู ทั้งคู่ต้องใช้ จิต ตา มือ นิ้ว อากัปกิริยา และความคิด ตามสิทธิที่ตนมี.!

กระบวนการทั้งหมด เพียง 3 วินาที สำหรับการตัดสินใจเพื่อชัยชนะ...

แต่นี่คือเกมที่.. หากพ่ายแพ้ ย่อมสู้ใหม่ได้ เป็นเดิมพันน้อยๆ ของชีวิต..

๏ แต่**ชีวิต ณ ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน** ปลาย มิ.ย. 2561.. ย่อมเป็น**เดิมพันชีวิต**ที่ยิ่งใหญ่ ต้องใช้ตัดสินใจร่วมเพื่อแสวงหา **"ทางออก"** ที่ดีให้กับ 13 ชีวิต และในการตัดสินใจครั้งนี้ ย่อมมิใช่การ **"เป่ายิ้งฉุบ"**

ขอส่งพลังกุศล แรงใจให้ประสบความสำเร็จ และทุกคนปลอดภัย.ฯ

[7 วันที่ตามหา 23 - 29 มิ.ย. '61]

ดวงชะตา : เดิมพันชีวิต.!

๏ ปรากฏการณ์ อันสุดแสนทุกข์ยาก **"วิบาก"** ของ โค้ช และเด็กนักฟุตบอล ทีมวัยรุ่น **"หมูป่า"** (Boar Academy) ณ **"ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน"** จ.เชียงราย เป็นเรื่องประหลาดอัศจรรย์ ก่อให้เกิด **"ดวงการเดิมพัน"** ที่ทำให้โลกหันมามอง....

เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ ทำให้ผมมองเห็น **"พลังศรัทธา"** แห่งมนุษยชาติ.. รู้สึกได้ถึงรูปธรรมของความรัก เอื้ออาทร ที่.. คนเราพึงยื่นให้กันยามทุกข์ยาก...

พฤติกรรมกุศลเหล่านี้คงพอทำให้โลกมีความหวังในสันติสุขอยู่ได้บ้าง.!!

ทว่า จากที่เดียวกัน พฤติการณ์อบายจากกิเลส เช่น การลักลอบความไม่รับผิด - ชอบ การสร้างเรื่องลวงด้วยความคะนองก็ยังปรากฏให้เห็น ซ้ำเติมเพื่อนทุกข์ เป็นอุปสรรคต่อคนทำงานด้วยเช่นกัน.!

แต่..ไม่ว่าจะมี "คนทราม" เข้ามาเสี้ยม แทรกซึม เช่นไร ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้เชื่อมั่นใน **"พลังศรัทธา"** เถิด!

๏ เพราะ..วันนี้ แม้แต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ก็ยังทรงสร้างแนวทางเอื้ออาทรต่อกันและกัน ให้พสกนิกรไทยได้ทำตามแล้ว.! ฯ

๏ สิบวันที่ตามหาและค้นพบ [23 มิ.ย. – 2 ก.ค. '61]

บทเรียน จาก "นางนอน"

๏ ความขัดแย้ง.. ของคนบนโลกนี้ ก็.. มิได้มาจาก เพศ ผิว และเผ่าพันธุ์.. แต่มาจากผลประโยชน์อันไม่ลงตัว

ความรักและมิตรภาพนั้นเช่นกัน เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากจิตใจอันบริสุทธิ์ ย่อมไร้ผลประโยชน์ปนเปื้อน

โดยผมมองเห็นจากปรากฏการณ์ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน.. จ.เชียงราย

เห็น.. ปวงชนสยาม **สามัคคีผสานใจ - กาย** เข้าช่วยเหลือกันอย่างเต็มใจ

เห็น.. **บูรณาการ**ของทุกหน่วยงานอย่างเต็มสมรรถนะ

เห็น.. การ**ประสานยื่นมือ**เข้ามาร่วมกันของ**นานาชาติ**อย่างเต็มทีม

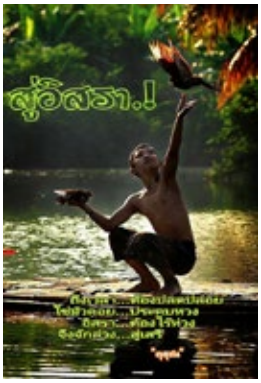

เห็น.. **วิทยาศาสตร์ ไสยศาสตร์** เชื่อมต่อช่วยกัน อย่างไม่ลบหลู่

เห็น.. **ตำนาน** กับ **ความจริง** ทับซ้อนกันในโลกปัจจุบัน อย่างน่าเรียนรู้..

.....อย่างไรก็ตาม.. เมื่อควานหากันมาเกือบสิบวัน... โลกภายนอกนั้น รู้วัน รู้คืน.. แต่ในถ้ำนั้น เสมือนไร้กาลเวลา....

ใน**ราตรีที่เก้า**..ยามที่**"นางนอนหลับใหล"**.. ในถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน ที่มืดมิดและเหน็บหนาว....

ทีมงาน ทั้งไทยและนานาชาติที่ควานหา ยังทำงานโดยไร้เวลา ไร้คืน ไร้วัน....

กระทั่ง...**สี่ทุ่ม ก่อนล่วงสิบวัน**..

ริค สแตนตัน กับ **จอห์น โวเลนเธน** คือกองหน้าซึ่งเป็น**ผู้นำร่อง** โผล่ขึ้นเหนือน้ำ เมื่อมีพื้นที่ให้ผุดได้.. และ..เขา **"ได้กลิ่นเด็กๆ"** ซึ่งแผกไปจากกลิ่นน้ำ และไม่ใช่กลิ่นถ้ำที่อับชื้น

ณ **"เนินนมสาว"**.. ใครจะนึกว่า ความสำเร็จอยู่บนเนินเหนือน้ำที่เขาผุดขึ้นหายใจ.. เด็ก 12 โค้ช 1 ของหมูป่าอะคาเดมี่ รออยู่**ครบทีม**...

เสมือน.. แสงแห่ง**อิสระเสรีภาพ** เริ่มเรื่อเรือง...ฯ๊C~

๏ ชุดความคิด "ศุรุชน" ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน 1

ความไม่คาดคิด : สติ

๏ ตอนแรก เมื่อเราเริ่มรับรู้ปัญหา เด็ก-โค้ช ทีมฟุตบอลเด็กหมูป่าอะคาเดมี่ **"หลงถ้ำ"**

สัมผัสแรกที่ผมเห็นผ่านสื่อ คือ.... ความเป็นห่วง ความตั้งใจในการช่วยกัน อย่างเต็มที่.. ก่อนจะขยายใหญ่เป็นเรื่อง **มหกรรมระดับโลก** ในเวลาต่อมา.!!

ทั้งนี้..ไม่มีใครถามหา **สาเหตุ** ที่มาก่อนด้วยซ้ำ นี่คือสัญชาตญาณเมตตาของมนุษย์ปุถุชน ที่มีต่อกันยามมีภัย ซึ่งเราจะพบปรากฏการณ์แบบนี้ได้ทั่วโลก

หลังจากนั้น ทุกสรรพกำลัง ทุกสรรพสิ่ง ก็ถูกระดมเคลื่อนมาร่วมด้วยช่วยกัน ทั้งวิทยาศาสตร์ ไสยศาสตร์ และพลังแห่ง**จิตสำนึกร่วม** ดังที่เราได้รู้ได้เห็น

สิ่งหนึ่ง ที่ผมฉุกคิดคือ.. **"ชะตาชีวิต"** ไม่ว่าเราจะใช้เครื่องมืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ใด ความไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นได้กับทุกคนเสมอ ดังเช่น กรณีนี้

ด้วยเหตุนี้ **"สติ"** จึงเป็นกลไกสำคัญของมนุษย์ที่**พระพุทธเจ้า**ได้ตรัสชี้วิถีไว้แล้ว พึงนำมาใช้กำกับชีวิตเถิด.! ฯ๊C~

๏ ชุดความคิด "ศุรุชน" ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน 2

"เจ็บ" นี้อย่าจองจำ แต่ พึงจดจำ

๏ **โค้ชเอก** : BOAR Academy..... "ตอนนี้.. ผมไม่กล้าสู้หน้าใครครับ แม้แต่..กล้องจะถ่าย ผมก็ไม่กล้าสู้....

ตอนนี้ผมยังไม่หิวครับ ไม่อยากกินอะไรทั้งนั้น อาหารของผมแบ่งให้น้องๆ ทานกันครับ เขาจะได้มีแรง.. ผมทนได้

เรื่องทั้งหมดนั้น ผม.. เป็นผู้ใหญ่สุด ผิดที่ไม่ห้าม จึงได้เกิดเรื่องแบบนี้ขึ้น !"..

๏ **หากประโยคซื่อ ๆ เป็นของเด็กหนุ่มข้างต้นจริง** ท่านมองเห็นอะไรมั้ยครับ.?

ผมเชื่อว่าเรา..ที่อยู่วงนอกห่างจากเหตุการณ์ คงสัมผัสได้ถึงจิตใจ**เสียสละ มีคุณธรรม** และ**ความรับผิดชอบ**ที่สูงยิ่ง!

ในความมืดมิด เหน็บหนาว ซึ่งไม่รู้ต่ออนาคตของชีวิตนั้น เพียงสติไม่เตลิดก็เก่งแล้ว.. แต่การรักษาคุณธรรมไว้ได้ พร้อมแบกรับผู้เยาว์กว่าอีก 12 ชีวิตนั้นเป็นเรื่องสำคัญมาก และยากยิ่ง...

นี่คือการพิสูจน์ ความเป็น "COACH" ในการสู้ชีวิต ที่แม้แต่ "FIFA" ก็ยอมรับ.!

รายจ่าย ทั้งหมดต่อปรากฏการณ์นี้ ผมเชื่อว่าสังคมไทยและโลกได้**ข้อคิด แบบอย่างที่ดีงาม** มากกว่าเสีย.! ฯ๊C~

๏ ชุดความคิด "ศุรุชน" ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน 3

TIMING : วัน เวลาที่เหมาะสม.!

ช่วงเวลาอันเหมาะสม จังหวะที่ลงตัว.. ผมไม่ทราบว่า.. ใคร ? อำนาจใด ? หรือพลังอะไร ? มากำหนดปรากฏการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะ.. ดี - ร้าย.. สำเร็จ - ล้มเหลว

"โหตุปัจจโย" คือ สัจธรรมแห่ง**เหตุ** และ**ปัจจัย** สรุปภาพรวมคือ ทุกเรื่องราว ล้วนมีกระบวนการ **"อิทัปปัจจยตา"** เสมอ!

Timing เวลาอันประจวบเหมาะ ต่อ **"เหตุ"** ทั้งหลาย นี่สิ! ที่เรายังไม่เข้าใจว่า คนทั้งหลายสร้างกรรมกันมาเช่นไร จึงมา**ร่วมกุศล ร่วมวิบาก** กันได้ขนาดนี้..

หากเรามิอาจปฏิเสธ **ตำนานล้านนา**อันปรัมปราของ **"ขุนน้ำ-นางนอน"** ได้

ฉะนั้น การสูญเสีย **จ.อ.สมาน กุนัน** (นทต.จู่โจม รุ่น 30) ขณะปฏิบัติการอาสาช่วยเหลือเด็ก - โค้ช ครั้งนี้ ก็ย่อมได้รับ การ **"คารวะสดุดี"** ด้วยเช่นกัน....

อย่างไรก็ตาม..วันนี้เราได้เห็นกันแล้วว่า สรรพชีวิต ธรรมชาติ และพฤติการณ์ ล้วนต่างรอวาระ "Timing" ที่ลงตัวเสมอ..ไม่ว่า "หมูป่าอะคาเดมี่" ในถ้ำธาร หรือ "เรือฟินิกซ์" ซึ่งบรรทุกนักท่องเที่ยวชาวจีนที่จ่อมจมใต้ทะเลลึก ณ ภูเก็ต.!ฯ๊C~

◎ **ดีใจ - ภาคภูมิใจ - อาลัย** ใน**ความสำเร็จ**กับ**ภารกิจก้องโลก** ด้วย**ทีมงานไทย และสหชาติ** ณ ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน : เชียงราย.

◎ **ชุดความคิด "ศุรุชน" ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน**

"ถอดบทเรียน" : ความคิด ชีวิตใหม่

◎ สังเกตไหมครับว่า.. มีคำๆ หนึ่ง ที่**ท่านผู้ว่าฯ ณรงค์ศักดิ์ โอสถธนากร** หัวหน้าทีมกู้ชีวิตครั้งนี้ ย้ำบ่อยๆ คือ.. **"การถอดบทเรียน.!"** ซึ่งผมคิดว่าดีมาก ปรากฏการณ์ครั้งนี้ มี**บทเรียนมหาศาล** ที่ให้เรานำมาจัดทำเป็น**แบบอย่าง** ทั้งเตือนใจ ใช้ปฏิบัติทั้งเพื่อส่วนตนและเพื่อสังคม..ต่อไป

วันนี้ เป้าหมายที่หมูป่า Academy บรรลุแล้ว แต่การสะสาง ณ ถ้ำหลวง "ขุนน้ำนางนอน" ยังไม่จบ สรรพชีวิตหลังจากนี้ก็ยังต้องจัดวางให้ถูกที่ทางอีกหลายบท.. ผมจึงขอให้พลังใจในการ**ถอดความคิด**เป็น **"บทเรียน"** ต่อไป....

ฉะนั้น..เมื่อเราทุกคนรู้สึกตัวตื่นมาในแต่ละวัน ไม่ว่าในถ้ำธาร บนดอยสูง กับผืนน้ำ หรือแผ่นดินร้าวใดๆ ตั้งสติให้ดี ควานหา **ความเชื่อ** และ **พลังศรัทธา** ให้พบก่อนไปเผชิญโลก.!

เรื่อง หมูป่า Academy กับถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน กลายเป็นปรากฏการณ์ระดับโลกในช่วงเวลา 10 วัน ด้วยผู้ร่วมแสดงเป็นพัน และร่วมเอาใจช่วยลุ้นระทึกอีกเป็นล้านๆ จบไปแล้ว... ทุกอย่างมีได้มีเสีย.....

แต่ที่สำคัญ คือ มี**บทเรียน** และมี**ชุดความคิด**ให้กับ**มนุษยชาติ**

สิ่งสำคัญ คือ เราท่านทั้งหลายที่ได้รับรู้เหตุการณ์นี้แล้ว สามารถ**ถอดรหัส** เพื่อชีวิตกันได้ดีเพียงใด!?

HOTLINE – สายตรง

HEART MADE.

◎ ท่านเคยฉุกคิด สนเท่ห์ บ้างไหมว่า...

การดื่มกาแฟได้เข้ามาเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ตั้งแต่เมื่อไหร่?...

ผมรู้สึกว่า ถนนทุกสายมีร้านกาแฟ ทุกแยกซอย มีมุมกาแฟ ทั้งห้างย่อยแบบสะดวกซื้อและห้างใหญ่มีกาแฟยี่ห้อดังๆ เผชิญหน้ากัน.. ฤๅ นี่คือ Coffee War?

อดีต..ที่ผ่านมา ร้านน้ำชา-กาแฟ คือ สมาคมการพบปะเสวนากันของบุรุษเพศในช่วงก่อนไปทำงาน และหลังเสร็จงาน

แต่..วันนี้คนรุ่นผมนั้น เริ่มไม่เข้าใจวัฒนธรรมการดื่มชา - กาแฟ กันซะแล้ว

รูปนี้ **กมลธรรม กาญจนัมพะ** (หลานของศุรุชน) เขาคือ **"เอตทัคคะ"** ด้านกาแฟ

เขาพยายามให้การเรียนรู้.. การผลิต การดื่ม ส่วนผสม ซึ่งผมพอจะเข้าใจได้ และ.. ผมพบข้อสรุปว่า Coffee คือ.. **"เครื่องสร้างมิตรภาพ"** ผ่านการพูดคุยโดยเฉพาะ **"คนชง"** ลองกลับไปดูภาพ ที่ผมนำเสนอ อีกทีสิครับ เพราะ.. **"กาแฟ"** ยุคนี้เขาชงด้วย **"หัวใจ!"**

"ศุรุชน"

1 มิถุนายน
วันดื่มนมโลก (World Milk Day)

เพื่อให้ประเทศต่างๆ และองค์กรที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนการบริโภคนม
ร่วมกันจัดกิจกรรมกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการบริโภคนม

5 มิถุนายน
World Environment Day
วันสิ่งแวดล้อมโลก

คำขวัญ ปี 2561

IF YOU CAN'T REUSE IT, REFUSE IT

ถ้าคุณไม่สามารถนำมันมาใช้ได้อีก ให้ปฏิเสธที่จะใช้

ISSN 15-13-1912

ราคา 50 บาท